

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE **POLOMKA**

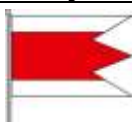
PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2016 - 2025

Formulár č. Ú 1 - Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Polomka na roky 2016 - 2025
Územné vymedzenie :	Banskobystrický kraj, okres Brezno, obec Polomka – ŠÚJ 508900
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHRSR:	
Dátum platnosti:	2016 - 2025
Verzia	1.0.
Publikovaný verejne:	

Zdroj: vlastné spracovanie

Polomka	
Erb	Vlajka
	
Základné údaje	
Kraj:	Banskobystrický
Okres:	Okres Brezno
Región:	Horehronie
Poloha:	48°51'09"S 19°51'15"V
Nadmorská výška:	628 m n. m.
Rozloha:	94,02 km ² (9 402 ha)
Počet obyvateľov:	3 028 (31. 12. 2014)
Hustota obyvateľstva:	32,21 obyv./km ²
Nacionále	
PŠČ	976 66
ŠÚJ	508900
ECV	BR
Tel. predvoľba	+421-48
Oficiálne adresy	
Adresa:	Obecný úrad Polomka
	Osloboditeľov 12
	976 66 Polomka
Web:	www.polomka.sk
E-mail:	starosta@polomka.sk sekretariat@polomka.sk
Telefón:	048 / 619 31 38
Fax:	048 / 619 31 02

OBSAH

1 ÚVOD	5
ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE POLOMKA 2016 - 2025.....	12
2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	13
2.1. HISTÓRIA OBCE	13
2.2. PRÍRODNÉ POMERY	14
2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	18
2.4. DOPRAVA.....	23
2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	26
2.6. OBYVATEĽSTVO.....	35
2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ	42
2.8. BÝVANIE	44
2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE.....	46
2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE	48
2.11. SOCIÁLNA SFÉRA	50
2.12. ZDRAVOTNÍCTVO	51
2.13. ŠPORT	52
2.14. KULTÚRA.....	52
2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA.....	54
2.16. STRAVOVACIE A REŠTauračné SLUŽBY.....	55
2.17. CESTOVNÝ RUCH	55
2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 2010 – 2014	56
2.19. SAMOSPRÁVA	56
2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTR	56
2.21. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR	58
3 SWOT ANALÝZY	58
3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	60
3.2 DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	61
3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	62
3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	62
3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	63
3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO	64
3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT.....	65
3.8 KULTÚRA	66
3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	67
3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	68
3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE	69
3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE POLOMKA	70
STRATEGICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE POLOMKA 2016 - 2025.....	77
4 VÍZIA A POSLANIE OBCE POLOMKA.....	78
5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE	81
PROGRAMOVÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE POLOMKA 2016 - 2025.....	87
5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	88
5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	88
5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	89
5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	90
5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	90
5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	91
5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	92
5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	93
5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	93
5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ.....	94
5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	94
6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY	95
6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	95
6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	96
6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	97
6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	97

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	97
6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	98
6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	99
6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	100
6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	100
6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	101
REALIZAČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE POLOMKA 2016 - 2025.....	103
7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE POLOMKA	104
7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR	105
7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN	107
8 AKČNÝ PLÁN	108
8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	108
8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE.....	109
8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	111
8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	112
8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	114
8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	116
8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT.....	117
8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	118
8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	119
8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	121
8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	122
FINANČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE POLOMKA	124
9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU	125
9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	125
9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE.....	127
9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	128
9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	129
9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	131
9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	132
9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT.....	134
9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	135
9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	136
9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	137
9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	138
10 ZÁVER.....	144
11 POUŽITÁ LITERATÚRA.....	145

1 ÚVOD

Dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Polomka s výhľadom do roku 2025 (PHRSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Polomka sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Polomka, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Polomka na roky 2016 - 2025
Forma spracovania	- pracovníkmi samosprávy, - s pomocou externých odborníkov (spolupráca),
Riadenie procesu spracovania	- pracovné skupiny boli zložené z vedenia obce, zamestnancov OcÚ, poslancov OZ a komisií, - spracovania PHRSR sa zúčastnili aj RO a PO organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, - súčasťou prieskumu boli aj mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty v obci, - zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zapojenie prostredníctvom dotazníkového prieskumu, informovanie prebiehalo formou www stránky, prostredníctvom zasadnutí OZ.
Obdobie spracovania	- PHRSR bol spracovaný v priebehu roka 2015 - harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	- náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce KZ 41.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 3 - Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z.z., ktorý definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávaní, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Formulár č. Ú 7 - Použité participatívne metódy

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule	áno		
Informačné formuláre, tabuľky údajov,	áno		
Internetové stránky	áno		

Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	áno	áno	
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	áno	áno	áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	áno
Verejné vypočutie	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	áno	áno	áno
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre záujmové skupiny	áno	áno	
Dotazník pre širokú verejnosť	áno	áno	
Poradné skupiny			
Miestne poradné skupiny	áno	áno	áno
Riešenie problémov			
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Polomka je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov predvstupových a štrukturálnych fondov).

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na základe:

Miestnej úrovni

- **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce**, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- Program odpadového hospodárstva,
- **Viacročný rozpočet**

Národnej úrovni

- **Partnerská dohoda** určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Ide teda o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie. Neformálne vyjednávania k príprave Partnerskej dohody a operačným programom Slovenskej republiky na roky 2014-2020 sa začali 25. januára 2013 stretnutím so zástupcami Európskej komisie. Následne sa uskutočnili aj ďalšie neformálne kolá rokovaní, o ktorých bližšie informácie je možné získať na stránkach Úradu vlády ako Centrálného koordinačného orgánu pre fondy EÚ v podmienkach SR.
- **Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020** - pozičný dokument identifikuje z pohľadu Európskej komisie hlavné rozvojové potreby s možnosťou financovania opatrení v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR. Zároveň tento dokument predstavuje základ pre negociácie s Európskou komisiou k Partnerskej dohode a operačným programom SR na roky 2014-2020.
- **Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020**
- **Integrovaný regionálny operačný program „IROP“** - predstavuje programový dokument SR pre programové obdobie 2014 – 2020, ktorého globálnym cieľom je: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.
- Sektorový operačný program, ktorý je strednodobý dokument vypracovaný pre vopred určené sektory.
- **Regionálna integrovaná územná stratégia, 2014-2020**
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR BBSK), ktorý je strednodobý programový dokument, je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v národnom pláne a s podkladom na vypracovanie príslušného regionálneho operačného programu. Jeho vypracovanie zabezpečuje samosprávny kraj.

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
- Národný program reforiem, máj 2012,
- Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
- Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
- Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
- Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
- Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
- 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
- Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania

Nadnárodnej úrovni

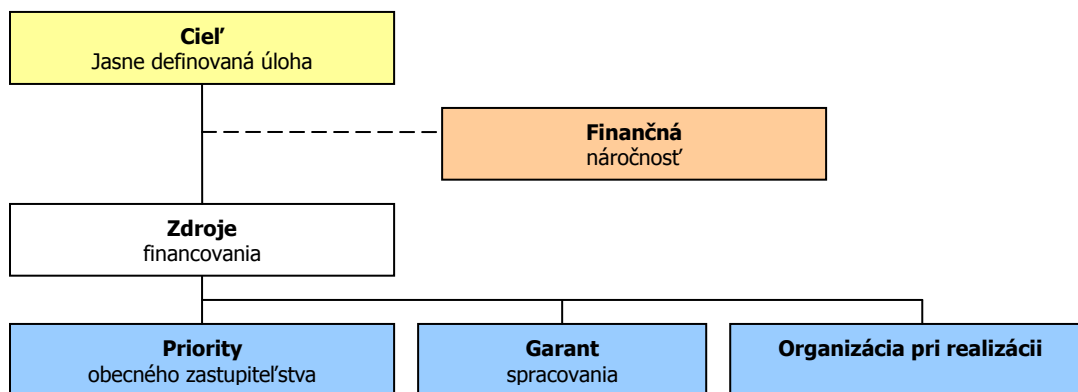
Programové dokumenty Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov tvoria:

- Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
- Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
- Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
- CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
- CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
- CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
- Národný (regionálny) rozvojový plán (RDP – Regional Development Plan), ktorý je hlavným dokumentom pre vyjednanie podpory zo Štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework), ktorý bude vytvorený na základe Národného rozvojového plánu v spolupráci s Európskou komisiou, je hlavným dokumentom vymedzujúcim poskytnutie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme), ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúcich plošný (celoštátny) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme), ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS) – ROP odráža 1 usmernenie SUS t.j. „urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“, a súčasne 3 usmernenie SUS t.j. „vytvorenie väčšieho množstva a kvalitnejších pracovných miest“

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Polomka je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia samosprávy obce Polomka. Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou samosprávneho úradu, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých projektov sme použili procesnú analýzu, ktorej hlavným cieľom bolo analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

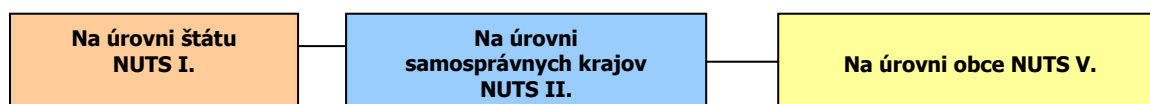
Finančné zabezpečenie

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, najmä č. 309/2014Z.z. sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade financovania projektov majúcich význam v kontexte priorít celého kraja zohráva významnú úlohu Banskobystrický samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaisťovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. O obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. O majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má obec okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2014 - 2020.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Polomka nasledovné strategické dokumenty:

Podporné materiály

Pri vypracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Polomka boli použité aj prognostické údaje vypracované Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Obec Polomka má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov stratégie Európa 2020 a prioritných oblastí Pozičného dokumentu:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“), ako obdoba súčasného Národného strategického referenčného rámca, obsahuje záväzky členského štátu, že pridelené alokácie pre politiku súdržnosti EÚ sa využijú na implementáciu stratégie Európa 2020. Partnerská dohoda obsahuje aj návrh operačných programov.

Operačné programy (ďalej len „OP“) sú hlavným riadiacim nástrojom pre využívanie fondov EÚ. Na zabezpečenie naplnenia cieľov stratégie Európa 2020 vypracovala EK tzv. „kondicionality“, t.j. podmienky, ktoré musia členské štáty splniť, jednak sú to podmienky ex ante, ktoré musia byť zavedené pred poskytnutím prostriedkov z fondov, ako aj podmienky ex post, podľa ktorých bude uvoľnenie dodatočných prostriedkov z fondov závisieť na výkonnosti a dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020.

Tematické ciele v súlade so stratégiou Európa 2020:

- 1) posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií;
- 2) zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality;
- 3) zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH);
- 4) podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch;
- 5) podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík;
- 6) ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívneho využívania zdrojov;
- 7) podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach;
- 8) podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;
- 9) podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;
- 10) investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
- 11) zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy.

Pozičný dokument definuje nasledujúce prioritné oblasti:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov
- moderná a profesionálna verejná správa

Priority stanovené v Pozičnom dokumente boli použité ako podklad pre prípravu najdôležitejších strategických dokumentov SR pre čerpanie fondov EÚ: Partnerskej dohody a operačných programov.

Štruktúra operačných programov

P.č.	Operačné programy	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom	Tematický cieľ / Investičná priorita	Fond EÚ
1	Výskum a inovácie (VaI)	MŠVVŠ SR		1a, 10	EFRR, ESF
			MH SR	1b, 3	
2	Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR	MF SR	2 7a,b,c,d	KF, EFRR
3	Ľudské zdroje (ĽZ)	MPSVR SR	MV SR	9	EFRR, ESF
				8,9,10,	
			MZ SR	9a	
			MŠVVŠ SR	10	
4	Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR	MDVRR SR	4c	KF, EFRR
			MH SR	4,7e	
				4,5,6,	
			MV SR	5b	
5	Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR	MK SR	6c	ESF, EFRR
			VÚC	5,6,7,9,10	

			5,6,7,9,10,	
6	Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR	11	EFRR, ESF
7	Technická pomoc (TP)	ÚV SR	11	EFRR
8	Rozvoj vidieka	MPaRV SR		EPFRV
9	Rybné hospodárstvo	MPaRV SR		EFNRH
10	Európska územná spolupráca	RO budú určené zo strany EK		EFRR
11	Interact, Urban	RO budú určené zo strany EK		EFRR

Uplatnenie integrovaného prístupu

rozmer - 1

Rôzne aspekty života obce – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHRSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý v súčasnosti vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom stratégie Európa 2020.

rozmer – 2

PHRSR obce Polomka integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR obce Polomka 2016 – 2025 integruje a nadväzuje na predchádzajúce PHRSR 2007 - 2013, viacročný rozpočet. PHRSR obce vychádza a integruje strategické dokumenty na národnej úrovni ako Partnerská dohoda, ktorá určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020, Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020, Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020, Integrovaný regionálny operačný program „IROP“. Ďalej integruje a vychádza zo strategických dokumentov EÚ: Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast, Spoločný strategický rámec EK, marec 2012, Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom), CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012, CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT), CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu, CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu, CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+.

rozmer – 3

Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené v rámci pôsobnosti obce, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, obec a jej jednotlivé orgány: poslanci OZ, starosta, komisie. Integrovaný prístup bol uplatnený v prípravnej fáze spracovania PHRSR, prostredníctvom dotazníkového prieskumu pri jednotlivých skupinách. Následne bol integrovaný prístup uplatnený v rámci schvaľovacej fázy PHRSR, kde bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

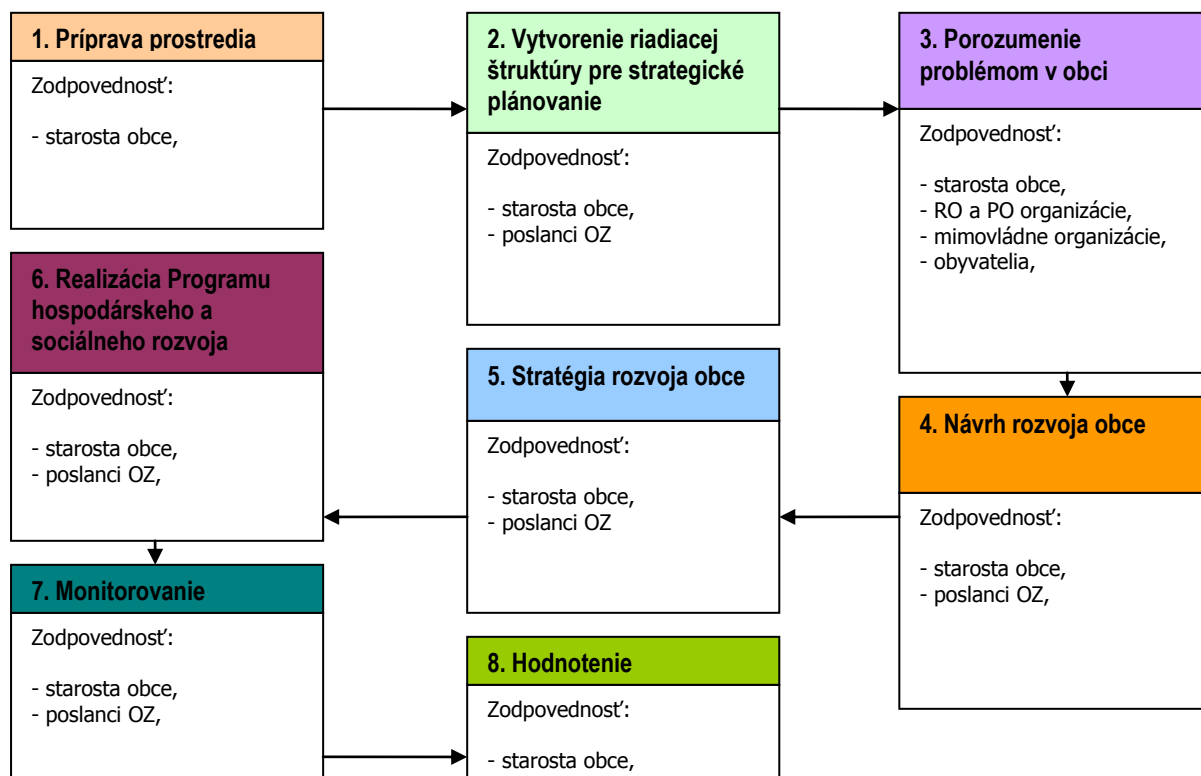
rozmer – 4

Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú integrovaný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Fázy strategického plánovania a definovanie zodpovednosti

1	Vyvolanie dopytu v obci Polomka. Sformovanie prvotnej pracovnej skupiny. Určenie, koho je treba do prípravy PHRSR zapojiť. Spôsob oslovenia a prizvania ďalších účastníkov – dotazníkový prieskum. Príprava informačnej stratégie. Zapojenie všetkých účastníkov procesu.
2	Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie PHRSR. Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry. Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov.
3	Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti. Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov. Zhodnotenie silných a slabých stránok obce. Vymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj obce v jednotlivých oblastiach.
4	hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré určia pri spracovaní PHRSR smer, ktorým sa budú jednotlivé oblasti uberať, cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja, prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji, regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj.
5	Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít. Systém sledovania realizácie PHRSR. Spracovanie konečnej verzie PHRSR. Predloženie textu PHRSR na pripomienkovanie verejnosti. Schválenie PHRSR zastupiteľstvom. Uskutočňovanie plánu.
6	Ročné vyhodnocovanie plánu. Informovanie verejnosti o uskutočňovaní PHRSR. Priebežné vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov. Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom PHRSR.

Zdroj: Woleková, Mežianová, 2004, s.14 – 17.

Analytická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Polomka 2016 - 2025

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Z hľadiska administratívneho členenia je obec sídlom okresu Brezno súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica.

Základná charakteristika obce Polomka (k 31.12.2013)

Kód obce	508900
Názov okresu	Brezno
Názov kraja	Banskobystrický
Štatút obce	obec
PSČ	976 66
Telefónne smerové číslo	+421-48
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1525
Nadmorská výška obce - mesta v m	628
Celková výmera územia obce [km ²]	94,02
Hustota obyvateľstva na km ²	32,21
Zdroj: ŠÚ SR	

Horehronská obec leží na pravom brehu Hrona, asi 20 km východne od Brezna. Rozprestiera sa na južnom úpätí Nízkych Tatier a ich styku s Veporskými vrchmi. Územie na pravom brehu Hrona leží v ochrannom pásme NP Nízke Tatry, ľavý breh zasa v ochrannom pásme NP Muránska planina. Stredom obce prechádza cesta I/66 z Brezna do Červenej Skaly, južným okrajom obce železničná trať Banská Bystrica – Červená Skala (20.12.2015, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Polomka>).

2.1 HISTÓRIA OBCE

Do 13. storočia boli lesy Horehronia kráľovským poľovným revírom. Koncom 13. storočia tu vznikali prvé banícke osady s ťažbou striebra a zlata. Ďalšie osady na Horehroní v 14. storočí vznikali na nemeckom emfyteutickom (dedičnom) práve. Od konca 15. storočia do 17. storočia zasiahla do rozvoja územia valašská kolonizácia a aj Polomka vznikla na valašskom práve (poddaným bola odpustená štátna - kráľovská daň). Z rôznych historických prameňov je možné sa domnievať, že Polomka vznikla už začiatkom 14. storočia, písomné doklady však neboli nájdené. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1525, keď "obyvateľ Polomky Alex nechcel predať syr Konôpkovi z Brezna za nehodnotnú mincu". Viac správ o Polomke sa zachovalo až od polovice 16. storočia, keď tu žilo prevažne roľnícke a pastierske obyvateľstvo. Dejiny Polomky sú úzko späté s hradom Muráň a s muránskym panstvom, ktoré sa rozprestieralo v údolí Muránskeho potoka, patrila k nemu časť Spiša po Hranovnicu a Vikartovce, ako aj časť údolia Hrona po Brezno. Polomka bola najväčšou dedinou muránskeho panstva podľa rozlohy ornej pôdy. Táto skutočnosť sa odrážala aj v počte gazdov a želiarov, v počte dobytky. Počet obyvateľov Polomky vzrástol od roku 1551 do roku 1605 z 9 rodín na 37. Už v tomto období Polomka mala významné osobnosti z rodiny Hreblayovcov, ktorí získali zemiansky titul a s ním vlastný erb. Pečať Polomky je známa v odtlačku z roku 1737. Mala okrúhly tvar, priemer 28 mm. Avers má obraz Najsvätejšej trojice. Kruh opis: latinsky - Sigilium pagi Polonka iuxta Gron - Pečať dediny Polomky nad Hronom. Prvé správy o cirkevnej organizácii poznáme zo 16. storočia, keď stál v Polomke drevený kostol. Nový, murovaný kostol začal stavať palatín Uhorska František Vešeláni s manželkou v roku 1666. Vysvätený bol 29. septembra 1669. Naproti fare stála škola, postavená bola z dreva a mala dve miestnosti. Prvá zmienka o učiteľovi sa zachovala z roku 1701. V Polomke bol aj útulok pre chudobných ľudí - "špitál", ktorý vybudoval gróf Štefan Koháry pre 12 chudobných a vytvoril na jeho udržiavanie základinu 4500 rýnskych zlatých, ktorú uložil v Rimavskej Sobote na 6 % úrok. Dnes v tejto budove sídli malé múzeum - pamätná izba obce. Prví obyvatelia sa zaoberali predovšetkým pastierstvom oviec a ich produkty tvorili základ potravy obyvateľstva. Vzhľadom na vlhké podnebie, krátke vegetačné obdobie a neúrodné pôdy, pestovali sa v Polomke z poľnohospodárskych plodín predovšetkým krmoviny. Z obilnín sa pestoval ovos, jarec a žito. Okrem toho sa pestovali vo väčšej miere strukoviny, ktoré sa postupne v 19. storočí nahrádzali zemiakmi.

Významnou textilnou plodinou bol ľan a konope. Spracovanie týchto plodín zabezpečovalo prácu žien počas jesenného a zimného obdobia. Všetky práce si gazdinky zabezpečovali samé až po konečný výsledný produkt - plátno, ktoré ešte aj v dnešnom období tvorí hlavnú súčasť ľudových odevov. V 19. storočí nastal rozmach remesiel a povozníctva, pretože v tom čase bolo už rozvinuté lesné hospodárstvo, ktoré produkovalo stavebné drevo, šindle a rezivo pre domáci i zahraničný trh, tiež

nevyhnutné priemyselné palivo - drevené uhlie pre železiarske podniky. Bola vybudovaná i priemyselná píla na vodný pohon. V tomto čase mala Polomka aj vodný mlyn a pivovar. Nepriaznivé ekonomické pomery na začiatku 20. storočia citelne zasiahli chudobné Horehronie i samotnú Polomku. Začalo sa vysťahovalectvo do Austrálie, Francúzska a do Ameriky. Prvá svetová vojna Polomku priamo nezasiahla, no zhoršila už aj tak biedny život obyvateľov. Po vojne sa bieda ešte naďalej prehlbovala. 12. novembra 1932 sa obyvatelia Polomky vzbúрили proti krutým exekútorom, ktorí pripravili mnohé rodiny o strechu nad hlavou. Táto udalosť sa zapísala do dejín ako Polomská vzbura. Počas SNP patrila Polomka medzi povstalecké obce. Mnohí Polomčania boli v povstaleckej armáde a v rôznych partizánskych brigádach. V horskej chate Pod Veľkým bokom a v chatke Pod Homôlkou sa usadili členovia angloamerickej vojenskej misie, ako aj slovenskí a sovietski partizáni. 26. decembra 1944 boli špeciálnou jednotkou Edelweis napadnutí, zajatí a odtransportovaní do koncentračného tábora Mauthausen, kde ich popravili. Polomka bola oslobodená rumunskými a sovietskymi vojakmi 30. januára 1945. Po 2. svetovej vojne zaznamenala všestranný rozmach, najmä vo výstavbe rodinných domov a bytov. V roku 1976 bol vybudovaný Drevokombinát - závod na spracovanie drevnej hmoty a výrobu drevárskych výrobkov. Rast zaznamenalo aj poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo. Prevažne s dobrovoľnou pomocou občanov sa v obci postavili mnohé stavby, ktoré obyvateľom Polomky slúžia dodnes - základná škola, materská škola, kultúrny dom, požiarna zbrojnica, dve budovy zdravotného strediska s piatimi ambulanciami, farský úrad, dom smútku, športový štadión, čerpacia stanica pohonných hmôt (20.12.2015, www.polomka.sk).

Vymedzenie územia

Polomka leží na Horehroní v severovýchodnej časti Banskobystrického kraja. Od okresného mesta Brezna je vzdialená 19 km smerom na východ. Zo severu ju ohraničuje masív Nízkych Tatier, z juhu Slovenské Rudohorie. Takmer celé územie Polomky sa nachádza v národných parkoch Nízke Tatry a Muránska planina alebo v ich ochrannom pásme. V strede obce je nadmorská výška 628 m n.m. Obcou vedie cesta druhej triedy a železnica, obidve západo - východným smerom (Banská Bystrica, Brezno - Poprad, Rožňava). Najbližšie letiská sa nachádzajú na Sliači a v Poprade (20.12.2015, www.polomka.sk).

2.2 PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfológia

Z hľadiska geológie a geomorfológie sem zasahujúcich geomorfologických celkov viacerých oblastí Vnútorných Západných Karpát (Mazúr, Lukniš, 1978). Od vysokohorských polôh hrebeňov Nízkych Tatier, cez členitú centrálnu časť so striedaním horských masívov a údolí, po mierne zvlnené až rovinné nížinné polohy územia. Pohoria zasahujúce na územie sa radia k jadrovým pohoriam, na ktoré je viazaný aj špecifický reliéf. Oblasť je súčasťou Alpsko-himalájskej sústavy, ktorá sa na území Slovenska v zmysle práce D. Kočického et B. Ivaniča (2011) spracovanej podľa E. Mazúra a M. Lukniša (1986) člení na: Západné Karpaty (provincia), Vnútorné Západné Karpaty (subprovincia), Slovenské rudohorie (oblasť), Fatransko-tatranská oblasť.

Nízke Tatry - geomorfologický celok sa člení na dva geomorfologické podcelky: Ďumbierske Tatry v západnej a **Kráľovohorské Tatry** vo východnej časti, ktoré sú oddelené údoliami riečok Boca a Štiavnička. Na juhu oddeľuje Horehronské podolie pohorie od Slovenského rudohoria a Bystrických vrchov. Od Starohorských vrchov delí pohorie Hiadeľské sedlo. Od Slovenského raja sú oddelené Vernárskym, Kopaneckým sedlom a Vernárskou dolinou. Z geomorfologického hľadiska je pohorie súčasťou Fatransko-tatranskej oblasti. Z východu na západ sa člení na 2 významné podcelky oddelené sedlom Čertovica (Mazúr, E., Lukniš, M. 1986).

Horehronské podolie - je geomorfologický celok v centrálnej časti Slovenska, súčasť Fatransko - tatranskej oblasti. Susedí s Nízkymi Tatrami na severe, Spišsko - gemerským krasom na východe, Veporskými vrchmi na juhu a Zvolenskou kotlinou na západe. Skladá sa zo štyroch podcelkov: Heľpianske podolie, Bystrianske podhorie, Breznianska kotlina a Lopejská kotlina. **Horehronské podolie** zaberá horný tok rieky Hron (okrem pramennej oblasti), najviac sa rozširuje v oblasti sútoku Hrona s Rohoznou a Bystriankou v Brezninanskej kotline. Začína sa pri obci Telgárt a končí za obcou Medzibrod. Najvyšším bodom územia je vrch Skalka (1 097,9 m n. m.) pri Pohorelej a najnižším bodom je koryto rieky Hron pri Medzibrode (cca 405 m n. m.).

Nadmorská výška chotára Polomky je v rozpätí od 600 m n.m. do 1 439 m. n. m. na juhu chotára - Fabova hoľa v Slovenskom Rudohorí a 1 665 m n.m. na severe - Homôlka v Nízkych Tatrách. V strede obce je nadmorská výška 628 m n.m.

Geologické pomery

Geologické pomery oblasti sú rozmanité. Do oblasti vstupuje pásmo jadrových pohorí, veporské pásmo a gemerské pásmo.

Pásmo jadrových pohorí - na území Banskobystrického kraja sem patria Veľká Fatra a časť Nízkych Tatier. Jadrové pohoria predstavujú veľké antiklinály (megaantiklinály), v osovej časti ktorých je eróziou obnažené jadro kryštalinika a mezozoické súbory vystupujú na krídlach. Okrajové zlomy dodávajú väčšine z nich charakter megaantiklinálnych hrastí. Niektoré jadrové pohoria sú asymetrické, druhohorný pokryv na ich vnútornej strane chýba, bol utátny zlomom. Jadrové pohoria sú tvorené superponovanými príkrovovými jednotkami tatrika, križňanským, chočským a strážovským príkrovom. Tatrikum reprezentuje hercýnske kryštalinikum (jadro) so svojím prevažne normálne ležiacim autochtónnym mezozoickým "obalom", prípadne pod ním aj s mladopaleozoickým pokryvom. Tatrikum je najhlbšou obnaženou tektonickou jednotkou centrálnych Karpát. Jednotky tatrického kryštalinika budujú prevažne vyššie metamorfované horniny (ruly, migmatity) a granitoidy, v podradnej miere fylity a telesá amfibolitov. Subtatrské príkrovy sa skladajú takmer výlučne z mezozoických súvrství. Plochu odlepenia najčastejšie predstavovali ílovité bridlice spodného triasu. Príkrovy boli sunuté na vzdialenosť viac než 50 km od juhu na sever, teda z vnútra k vonkajšiemu okraju pohoria. Pôvodne predstavovali rozsiahle doskovité telesá, klzajúce sa po takmer rovnom alebo slabo naklonenom podklade. Delíme ich na skupinu spodných, stredných a vrchných subtatrských príkrovov. Skupinu spodných príkrovov reprezentujúcu tatrikum tvorí predovšetkým križňanský príkrov. Je v podstatnej časti vrásovým príkrovom. Tvorí ho usadeniny triasu (zlepence, kremence, pieskovce, bridlice, vápence a dolomity), jury (vápence) a spodnej kriedy (slienité vápence). Koreňová zóna tohto príkrovu bola situovaná najpravdepodobnejšie v mieste dnešného styku tatrika a veporika, ktorý sa na povrchu premietá ako čertovická línia. Skupinu stredných subtatrských príkrovov zastupujúcu hronikum vo väčšine pohorí tvorí chočský príkrov s viacerými vývojmi. Tvorí ho hlavne komplex triasových súvrství (gutensteinské a waternsteinské vápence, dolomity), v niektorých je bohato zastúpené mladšie paleozoikum (melafýrová séria - sedimenty a vulkanity), ojedinele sa pred eróziou zachovali aj jursko-kriedové sedimenty (krinoidové a hľuznaté vápence a radiolary). Má charakter strižného príkrovu. Koreňová zóna chočského príkrovu bola situovaná na styku veporika a gemerika. V súčasnosti túto jazvu reprezentuje lubenícko-margecianska línia. Do skupiny vrchných subtatrských príkrovov nazývaných silicikum zaradíme takmer výlučne trosky príkrovov zložené z triasových súvrství.

Veporské pásmo - zaberá Veporské vrchy, východnú časť Nízkych Tatier. V staršom členení sa rozlišovali podzóny ľubietovská, krakľovská, kráľovohorská a kohútka. Novšie sa rozlišujú krakľovský príkrov (hronský komplex) tvorený svormi a fylonitmi, na ktorý je nasunutý kráľovohorský príkrov, tvorený najmä migmatitmi a granitoidmi. Dominujúcou jednotkou veporského pásma je veporikum, v ktorom je zastúpené hlavne kryštalinikum, menej mladopaleozoické a mezozoické komplexy. Kryštalinikum predstavujú komplexy proterozoických rúl a migmatitov, najmä však staropaleozoických svorov i fylitov a rozsiahle telesá prevažne karbónskych granitoidných hornín. Charakteristickým znakom je výrazná prepracovanosť alpskými procesmi. Mezozoický "obal" veporika bezprostredne ležiaci na starších súboroch je postihnutý alpínskou metamorfózou. Reprezentuje ho jednotka Foederata (struženická jednotka) ležiaca na vnútornom okraji veporského pásma a séria Veľkého Boku, ktorá spočíva na fundamente severného veporika. Vo veporskom pásme nachádzame ešte trosky chočského príkrovu a rozsiahlu kryhu muránskeho príkrovu patriacu siliciku.

Gemerské pásmo - zaberá Spišsko-gemerské rudohorie a príľahlé pohoria. Jeho najväčšiu časť tvorí rozsiahle antiklinorium gemerika, jadro ktorého tvoria staropaleozoické slabo metamorfované súbory, lemované mladopaleozoickými súvrstviami. Silicikum (besnický alebo stratenský príkrov) buduje podstatnú časť severogemeridného synklinória (Stratenská hornatina, Galmus). V staršom členení sa rozlišovali jednotky staršia gelnická (kambrium až silúr) a mladšia rakovecká (devón). Novšie sa rozlišujú dve samostatné jednotky - severné a južné gemerikum. Severné gemerikum obsahuje vulkanicko-sedimentárne predkarbónske vysoko a nízko metamorfované komplexy výrazne oceánskeho vývoja. Južné gemerikum je zložené z väčšej časti zo staropaleozoického vulkanogénneho flyšu, neskorovariský zvrásneného a nízko metamorfovaného Silický príkrov, silicikum, buduje takmer celý Slovenský kras. Vyznačuje sa hrubým juhoalpským typom spodného triasu a stredno až vrchnotriasovými karbonátovými komplexami. Pozoruhodné sú jurské členy usadené po prerušení sedimentácie v spodnom liase. Jeho diskordantné uloženie nad meliatskou jednotkou je pravdepodobne výsledkom spodnokriedového presunu od Z na V a vrchnokriedového z J na S. Jeho koreňovú zónu niektorí autori predpokladajú na rozhraní Centrálnych a Vnútrotných Západných Karpát (ako u chočského príkrovu) iní predpokladajú nasunutie silického príkrovu zo severu z oblasti lubeníckej jazvy, kde by mali byť mezozoické súbory vytlačené v podobe vejára, chočský a strážovský príkrov s vergenciou pohybu na sever a silický na juh.

Pôdne pomery

Pôdne druhy

Podľa percentuálneho obsahu jednotlivých zrnitostných frakcií sa pôdy triedia na tzv. pôdne druhy. Pre tento účel je zostavených viacero národných i medzinárodných klasifikácií. Pre vyjadrenie zrnitosti pôd sa u nás najviac používa Nováková klasifikácia. Táto triedi pôdy na 7 druhov podľa obsahu hrubého ílu (frakcie pod 0,01 mm). Pozitívom takejto klasifikácie je dobrá zrozumiteľnosť pre užívateľov v praxi. Dovoľuje pomerne presne klasifikovať pôdne druhy už v teréne. Kategorizácia pôdných druhov podľa obsahu častíc <0,01 mm a zastúpenie pôdných druhov na poľnohospodárskych pôdach okresu je nasledovné:

Kategorizácia pôdných druhov

Kategória zrnitosti	Obsah častíc < 0,01 mm	Zastúpenie v %
pôdy ľahké	- piesočnaté (0 - 10%) - hlinitopiesočnaté (10 - 20%)	6,4
pôdy stredne ťažké	- piesočnatohlinité (20 - 30%)	73,2

	- hlinité (30 - 45%)	
pôdy ťažké	- ílovitohlinité (45 - 60%)	17,1
	- ílovité (60 - 75%)	
pôdy veľmi ťažké	- íly (> 75%)	3,3

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Zastúpenie pôdných druhov v okresoch v %

	Kategória eróznej ohrozenosti				
	ľahké piesočnaté, hlinitopiesočnaté	stredne ťažké piesočnatohlinité	hlinité	ťažké ílovitohlinité	veľmi ťažké ílovité, íly
Brezno	35,50	30,37	32,80	1,32	-
Banskobystrický kraj	10,02	56,75	16,91	15,79	0,52

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Pôdne typy

Pôdny typ je základnou identifikačnou jednotkou morfofgenetickej i agronomickej kategorizácie pôd. Zahŕňa v sebe skupinu pôd charakterizovaných rovnakou stratigrafiou pôdneho profilu, t.j. určitou kombináciou diagnostických horizontov, ako výsledok kvalitatívne špecifického typu pôdotvorného procesu, ktorý sa vyvíjal a vyvíja v rovnakých hydrotermických podmienkach pod približne rovnakou vegetáciou. Pôdne typy sú definované súborom diagnostických horizontov a ich najdôležitejších vlastností získaných dlhodobým vývojom v prírodných podmienkach i kultiváciou. Nižšími kategóriami klasifikačného systému pôd sú subtyp, varieta, forma. Na Slovensku je nasledujúca štruktúra pôdných typov poľnohospodárskych pôd: (http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx, 10.2.2015):

Kategorizácia pôdných typov

Pôdny typ	Zastúpenie v %
FM - fluvizem	14,4
ČA - čiernica	7,2
ČM - černoziem	10,8
RM - regozem	5,5
HM - hnedozem	11,4
LM - livizem	2,7
KM - kambizem	33,4
PZ - podzol	0,1
PG - pseudoglej	7,5
RA - rendzina	3,3
OM - organozem	0,2
SK - slanisko, SC - slanec	0,1
LI - litozem, RN - ranker	0,3
GL - slej	1,7
KT - kultizem	0,1
INĚ - litozeme, rankre, rendziny resp. kambizeme a ich komplexy na zrázoch	1,3

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pt/pt.aspx

Zastúpenie pôdných typov (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	FM	ČA	ČM	RM	HM	LM	KM	PZ	PG	RA	OM	SK,SC	LI,RN	GL	KT	zrázy
Brezno	3,83	-	-	0,18	-	0,13	67,41	2,52	5,49	8,65	0,01	-	0,22	2,10	-	9,46
Banskob. kraj	11,02	1,64	0,29	4,22	12,73	4,98	47,07	0,27	10,31	2,97	-	-	0,23	1,65	0,14	2,46

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pt/pt.aspx

Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd

Pre účely praktickej realizácie poznatkov o produkčnej schopnosti pôd bolo potrebné vykonať integrované hodnotenia vzťahov medzi vlastnosťami pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), faktormi prostredia a dostupnými údajmi o úrodách plodín a tak vytvoriť relevantnú sústavu hodnotenia produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd, ktorá je vyjadrená v 100-bodovej stupnici, (od 100 do 1 BH BPEJ), resp. v príslušných kategóriách. Vyššie bodové hodnoty vyjadrujú vyšší produkčný potenciál pôdy a nižšie naopak nižší produkčný potenciál pôdy (http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/bh/bh.aspx, 5.2.2015).

Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	Zastúpenie kategórií bodových hodnôt (%)										Bodová hodnota (body)
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	
Brezno	9,70	39,79	12,54	22,82	13,71	1,41	0,02	-	-	-	24,35
Banskobystrický kraj	2,57	13,83	18,06	10,86	13,39	16,42	15,23	8,27	1,15	0,21	43,17

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry pôdneho fondu v obci Polomka od roku 2004.

Výmera územia v ha.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celk. výmera úz. obce	9 402,3	9 402,3	9 402,3	9 402,3	9 402,3	9 402,3	9 402,3	9 402,3	9 402,3	9 402,3	9 402,3
Pol'nohosp. pôda - spolu	3 150,9	3 150,9	3 150,9	3 150,8	3 150,7	3 149,8	3 129,3	3 128,5	3 127,7	3 124,3	3 123,8
- orná pôda	568,6	568,6	568,5	568,5	568,4	568,4	542,9	542,8	542,8	542,1	541,6
- záhrada	48,0	48,1	48,1	48,1	48,1	47,9	48,0	48,0	47,9	47,9	47,9
- ovocný sad	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
- trvalý trávny porast	2 533,7	2 533,7	2 533,7	2 533,7	2 533,7	2 532,9	2 538,0	2 537,2	2 536,4	2 533,8	2 533,7
Nepol'noh. pôda - spolu	6 251,4	6 251,4	6 251,4	6 251,5	6 251,5	6 252,5	6 273,0	6 273,8	6 274,6	6 278,0	6 278,5
- lesný pozemok	5 871,7	5 871,6	5 871,6	5 871,5	5 871,5	5 871,5	5 935,3	5 935,3	5 935,3	5 935,3	5 935,3
- vodná plocha	53,6	53,5	53,5	53,5	53,5	53,5	53,5	53,5	53,5	53,5	53,5
- zast. plocha a nád. v.	149,6	149,7	153,7	153,7	153,7	153,7	153,9	153,9	153,9	154,6	154,7
- ostatná plocha	176,5	176,6	172,7	172,7	172,8	173,8	130,2	131,1	131,9	134,6	135,0

Zdroj: 20.12.2015, DataCubes, ŠÚ SR,

Z celkového hľadiska dochádza k poklesu poľnohospodárskej pôdy. K najväčším negatívnym zmenám došlo v sledovanom období v prípade ornej pôdy, ktorej výmera klesla do roku 2014 na 541,6 ha. K miernemu poklesu došlo aj v prípade záhrad. Výmera nepoľnohospodárskej pôdy vzrástla na 6278,5 ha. Zastavané plochy a nádvoria vzrástli na 154,7 ha. K výraznejšiemu nárastu došlo v prípade lesných pozemkov.

Hydrologické pomery

Riešené územie spadá do povodia riek Hron. Povodie Hrona v riešenom území tvoria základné povodia: Hron pod Čiernym Hronom (číslo hydrologického poradia 4 - 23 - 01), Hron od Čierneho Hrona po Slatinu (číslo hydrologického poradia 4 - 23 - 02), Slatina (číslo hydrologického poradia 4 - 23 - 03), časť povodia Hron od Slatiny po odbočenie Perca (číslo hydrologického poradia 4 - 23 - 04). V povodí Hrona hlavným recipientom je rieka Hron. Rieka Hron vo vodomernej stanici Brehy s priemerným ročným prietokom $49,9 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ je z hodnotených tokov najvodnejšia a má najpriaznivejšie časové a priestorové rozloženie odtoku. Najčastejší výskyt maximálnych prietokov je v mesiacoch február - apríl. Minimálna vodnosť v priebehu roka sa sústreďuje do dvoch depresí - letno - jesennej s najčastejším minimom v mesiaci september a zimnej depresie s najčastejším minimom v mesiaci január. Cez obec pretekajú aj ďalšie vodné toky – Rakyťanka, Ždiarsky potok, potok Volchovo, potok Petríkovo a Čierny potok.

Rakyťanka je pravostranný prítok Hrona, má dĺžku 6,4 km a je tokom III. rádu.

Čierny potok je pravostranný prítok Hrona, meria 3,8 km a je tokom III. rádu. Pramení na južnom okraji Nízkych Tatier, v podcelku Kráľovohorské Tatry, juhozápadne od kóty 1 044,3 m v nadmorskej výške približne 960 m n. m.. Najprv tečie juhojuhovýchodným smerom, vteká do Horehronského podolia, do podcelku Heľpianske podolie, kde najprv tečie na krátkom úseku na juhovýchod, následne sa stáča severovýchodným smerom a z pravej strany priberá prítok (658,6 m n. m.; 2,3 km) prameniaci severovýchodne od kóty 1 012,4 m. Ďalej vytvára oblúk ohnutý na západ, priberá pravostranný prítok (2 km) prameniaci juhojuhozápadne od kóty 1 012,4 m, podteká štátnu cestu č. 66 a východne od osady Hámor ústi v nadmorskej výške cca 600 m n. m. do bočného pravostranného ramena Hrona (20.12.2015, [https://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cierny_potok_\(pr%C3%ADtok_Hrona\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cierny_potok_(pr%C3%ADtok_Hrona))).

Ždiarsky potok je pravostranný prítok Hrona, má dĺžku 6,5 km a je tokom III. rádu. Pramení v Nízkych Tatrách, v podcelku Kráľovohorské Tatry, na juhozápadných svahoch Homôľky (1 659,6 m n. m.) v nadmorskej výške okolo 1 320 m n. m. Tečie severovýchodným smerom cez Polomku v Horehronskom podolí a neďaleko nej sa vlieva do Hrona v nadmorskej výške cca 582 m n. m. (20.12.2015, <https://sk.wikipedia.org/wiki/>).

Petríkovo je ľavostranný prítok Hrona s dĺžkou 9,8 km a je tokom III. rádu. Pramení vo Veporských vrchoch, v podcelku Fabova hoľa, na severnom svahu Fabovej hole (1 438,8 m n. m.), v nadmorskej výške okolo 1 315 m n. m. Na hornom toku tečie na sever cez Petríkovu dolinu, zľava priberá prítok zo severovýchodného svahu Javorinky (1 434,8 m n. m.), ďalší ľavostranný spod Veľkej Smrekovice (1 321,6 m n. m.) a pravostranný spod Malej Smrekovice (1 374,9 m n. m.). Ďalej sa stáča severozápadným smerom, zľava priberá významný prítok z Prostrednej doliny a následne opäť ľavostranný prítok zo severného svahu Psice (1 396,6 m n. m.). Následne priberá ešte dva kratšie ľavostranné prítoky a vstupuje do Horehronského podolia, do podcelku Heľpianske podolie. Oblúkom sa stáča k svojmu ústiu do Hrona, juhovýchodne od obce Bacúch v nadmorskej výške približne 576 m n. m. (20.12.2015, <https://sk.wikipedia.org/wiki/>).

Volchovo je ľavostranný prítok Hrona, meria 6,9 km a je tokom III. rádu. Pramení vo Veporských vrchoch, v podcelku Fabova hoľa, na severovýchodnom svahu Malej Smrekovice (1 374,9 m n. m.), v nadmorskej výške okolo 1 225 m n. m. Sprvu tečie na

sever, zľava priberá prítok zo severného svahu Malej Smrekovice a stáča sa severozápadným smerom. Preteká Volchovou dolinou, z ľavej strany priberá najprv prítok z východného svahu Skalky (1 256,4 m n. m.), ďalej prítok (814,6 m n. m.) zo severného svahu Skalky, potom z jej severozápadného úpätia a napokon i prítok (650 m n. m.) z južného svahu Bučníka (906 m n. m.). Potom tečie na krátkom úseku na sever a na východnom okraji obce Polomka ústí v nadmorskej výške okolo 587 m n. m. do Hrona (20.12.2015, <https://sk.wikipedia.org/wiki/>).

Minerálne vody

Minerálne vody sú chápané ako vody, ktoré sa od obyčajných vôd odlišujú svojim chemickým zložením, obsahom voľných plynov, rádioaktivitou a najčastejšie biochemickým pôsobením na ľudský organizmus. Priamo v obci sa minerálne pramene nenachádzajú. Počet evidovaných prameňov v okolí dokumentuje nasledovná tabuľka :

Minerálne pramene v okresoch kraja

Okres	Minerálne pramene
Brezno	Bacúch (Prameň Boženy Nemcovej, Prameň z pukliny), Beňuš (Prameň Kyslá, Prameň pri potoku), Hel'pa (Dolná kyslá, Horná kyslá), Pohorelá (Kyslá), Telgárt (Prameň u Janíkov, Slatvina, Starý prameň)

Zdroj: ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, 2009, s. 403-404.

Klimatické pomery

Slovenské rudohorie (oblasť)

Oblasť sa nachádza na rozhraní oceánskeho a kontinentálneho typu podnebia. Svojou strednou nadmorskou výškou 598 m leží na prechode medzi nížinným a horským typom podnebia, pričom závislosť od nadmorskej výšky je modifikovaná zvláštnosťou krasového reliéfu. Rozdelenie teplôt a zrážok je na území v podstate závislé na nadmorskej výške. Z teplotných charakteristík mesačných teplôt vyplýva, že najteplejším mesiacom roka je júl (19 až 20 °C), najchladnejším január (-4 až -6 °C). Priemerná ročná teplota vzduchu sa pohybuje medzi 5,7 - 8,5 °C. Ročný úhrn slnečného svitu je 2040 až 2100 hodín. Priemerný počet letných dní v roku je 60 až 20, mrazových dní 110 až 170. Ročný priemerný úhrn zrážok sa pohybuje medzi 630 až 990 mm, priemerný úhrn zrážok vo vegetačnom období 400 až 595 mm. Snehová pokrývka trvá 50 až 115 dní. Priemerné maximum snehovej pokrývky je 18 až 45 cm. Patrí k oblastiam so zvýšenou búrkovou činnosťou. Relatívna vlhkosť vzduchu má opačný chod ako jeho teplota. Najvyššie hodnoty má v decembri, najnižšie v apríli až máji. Jar a začiatok leta bývajú na planinách vlhkejšie ako v dolinách, v jeseni opačne. Oblasť patrí do oblasti s dominantne prevládajúcim severným vetrom. Druhým najčastejším smerom vetra je južný vietor. V kotlinách je značné percento bezvetria. Následkom členitosti reliéfu sa smer vetra v nižších polohách prispôsobuje jeho tvárnosti.

Fatransko-tatranská oblasť

Na území vzhľadom ku vysokému výškovému rozdielu medzi najvyššie a najnižšie položeným bodom možno rozlíšiť až 5 klimatickogeografických typov. Horské polohy približne nad 1500 m n.m. majú veľmi studenú horskú klímu s priemernými teplotami v januári -7° až -8° C (na hlavnom hrebeni približne -9° C), priemer teplôt v júli tu dosahuje 7° až 11,5° C. Nižšie položené lesnaté oblasti sa vyznačujú chladnou až studenou klímou, s priemernými januárovými teplotami -5° až -7° C a júlovými teplotami 11,5° až 16° C. Kotlinové časti Národného parku charakterizuje mierne suchá až vlhká klíma, s veľkou inverziou teplôt. Priemerné januárové teploty klesajú na -3,5° až -6° C, júlové vystupujú na 14,5° až 18° C. Vďaka častým teplotným inverziám (na horách prevláda teplé slnečné počasie, kým v kotlinách sa pod vrstvou hmly, alebo nízkej oblačnosti udržiavajú nízke teploty). Maximálna hodnota bola nameraná v Brezne, keď dosiahla 36,5° C. Maximálna priemerná ročná teplota vzduchu na území je v Banskej Bystrici, a to 8° C. Množstvo atmosferických zrážok, podobne ako teplotu vzduchu, ovplyvňuje vo všeobecnosti nadmorská výška. Kým v hrebeňových polohách ročný úhrn prevyšuje 1400 mm, v kotlinách je to menej než 900 mm. Zrážkové pomery závisia tiež od lokalizácie, pretože pri prevládajúcom prúdení vlhkých vzdušných hmôt na Slovensku spadne viac zrážok na náveternej západnej strane pohoria než na záveternej strane v tzv. zrážkovom tieni. Napríklad v Starých Horách ročný úhrn predstavuje približne 1020 mm, kým v Brezne s porovnateľnou nadmorskou polohou asi 720 mm. Viac zrážok spadne v nižšie položenej Banskej Bystrici (360 m n.m.). Snehová pokrývka v kotlinách trvá približne 60 dní v roku, v hôľných oblastiach až 130 dní. V zatienených ľadovcových kotloch na severnej strane Ďumbiera sneh pokrýva pôdu až 200 dní a miestami pretrváva aj do polovice júla. Snehová vrstva v kotlinách dosahuje maximálnu priemernú výšku do 20 cm v januári a vo februári, vo vysokohorských polohách podobnú charakteristiku dosahuje vo februári a v marci, a to až 145 cm. Na sledovaných miestach zaznamenali absolútne

maximum snehovej pokrývky 295 cm na Kosodrevine. Veľké množstvo snehu vo vysokohorskom teréne je jedným z predpokladov uvoľňovania lavín. V Nízkych Tatrách je zaevidovaných až 654 lavínových dráh, pričom na strmších svahoch s výraznejšie modelovaným glaciálnym reliéfom v západnej d'umbierskej časti je ich podstatne viac než vo východnej kráľovohor'skej časti. Námraza je charakteristickým javom predovšetkým vo vysokohorskej oblasti. Tvorí sa prevažne v zimnom období a tvorí sa za hmly na predmetoch vystavených prúdeniu vzduchu. Počas priaznivých atmosferických podmienok môže vznikať veľké množstvo týchto tzv. horizontálnych zrážok, ktoré napr. na Chopku dosahujú priemerný ročný úhrn až 2063 kg/m². Prúdenie vzduchu má vďaka lokálnym tvarom reliéfu silne premenlivý smer. V kotlinách orientovaných v smere západ - východ má vietor vo všeobecnosti rovnaký priebeh, v hrebeňových častiach prevažuje severojužné prúdenie, ale časté sú aj vetry od severozápadu a juhozápadu. Najmenej sa uplatňujú juhovýchodné a severovýchodné vetry. S pribúdajúcou nadmorskou výškou sa priemerná rýchlosť vetra zvyšuje, v ročnom priemere dosahuje 9,6 m/s, v Jasnej (1200 m n.m.) iba 1,2 m/s.

Nízke Tatry - pohorie sa vyznačuje kontinentálnou horskou klímou v oblasti strání, mierne chladnou klímou v úpätných polohách a strednej časti úbočí rázsoch. Priemerná januárová teplota sa pohybuje okolo -6 °C, priemerná júlová teplota dosahuje 15,8 °C. Na ústrednom chrbte pohoria prevláda chladná až studená klíma s priemernou januárovou teplotou -7 až -9 °C a priemernou júlovou teplotou 8 až 9,3 °C. V dolinách sa pohybuje priemerná januárová teplota okolo -5 až -7 °C a priemerná júlová okolo 14 °C. Najteplejšie úpätné časti pohoria majú priemernú ročnú teplotu vzduchu asi 7,5 °C, na najvyšších vrcholoch je priemerná ročná teplota okolo 0 °C. V údolných častiach je priemerný ročný úhrn zrážok okolo 900 - 1 000 mm/m², vo vrcholových 1200 - 1 600 mm/m². Kvôli prevládajúcemu vzdušnému prúdeniu majú vyšší úhrn zrážok hlavne severné svahy, pričom západná časť je mierne vlhkejšia ako východná. Snehová pokrývka dosahujúca nad hranicu lesa hrúbku do 2 m sa drží 110 - 210 dní v roku (Veľký, J. a kolektív, 1980).

Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

V štvrtohorách sa podnebie na Slovensku niekoľkokrát menilo, čo malo vplyv na druhové zloženie fauny a flóry. Niektoré druhy sa zachovali dodnes, iné vyhynuli. Postupným otepľovaním sa však na naše územie šírili nové teplomilné druhy rastlinstva i živočíšstva. Flóra Horehronia je bohatá na počet, ako aj na druhy rastlín, a to predovšetkým vďaka rozmanitej klíme a pestrému geologickému podložiu. Zaraduje sa do provincie listnatých a zmiešaných lesov a sú v nej zastúpené karpatské horské druhy. Oblasť je bohatá na lesy. Tie zaberajú významnú časť územia a tvoria najcennejšie prírodné bohatstvo krajiny. Sú vyhľadávanými miestami na oddych, každoročne navštevované mnohými výletníkmi, turistami aj cykloturistami. So stúpajúcou nadmorskou výškou sa mení i zloženie rastlinstva. Rastlinstvo vytvára výškové vegetačné stupne. Vegetačné stupne nemajú presne vymedzené hranice, jeden vegetačný stupeň prechádza do druhého, a preto uvedené nadmorské výšky sú iba orientačné. Vegetačné stupne v oblasti (<http://www.slovakiasite.com/sk/flora.php>, 4.2.2015):

- Bukový (450 - 800 m n. m.)
- Jedľovo-bukový (650 - 1050 m n. m.)
- Smrekovo-jedľovo-bukový (850 - 1300 m n. m.)
- Smrekový (1100 - 1550 m n. m.)
- Kosodrevinový (1450 - 1900 m n. m.)

Flóra pohorí

Z ihličnatých stromov je zastúpená jedľa biela, smrek obyčajný, smrekovec opadavý a limba, obyčajná, kosodrevinová. Nad hranicou lesa sa vyskytuje už len kosodrevina. Kvetnaté bučiny na strmých skalných svahoch sú doplnené lipou, javorom horským a majú viacetážový porast krovitých drevín a bylín. Z rastlinstva sú rozšírené paprade, kamene v lesoch sa zelenajú machmi a lišajníkmi. Horské lesy sú cieľom mnohých hubárov. V Nízkych Tatrách, vo vrcholových častiach Veľkej Fatry sa nad pásmom kosodreviny nachádzajú lúky nazývané tiež hole. Nad touto oblasťou sú už iba skaly porastené lišajníkmi a na vlhkejších miestach možno nájsť machy. Početnosť vegetácie a výskyt rastlinstva s nadmorskou výškou klesá.

Endemity a relikty

Územie možno právom považovať za významnú križovatku rôznych zložiek flóry. Vďaka polohe v strede Európy a podmienkam prostredia, sa tu aj na relatívne malej rozlohe územia vyskytuje 40 endemických druhov. Endemitické rastliny sa vyskytujú len na veľmi ohraničenom území. Medzi najznámejšie endemity patrí: cyklamen fatranský (*Cyclamen fatrense*), lykovec muránsky (*Daphne arbuscula*), poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*), poniklec prostredný (*P. subslavica*), lomikameň trváci (*Saxifraga wahlenbergii*), soldanelka karpatská (*Soldanella carpatica*), peniažtek slovenský (*Thlaspi jankae*), horčičník Wahlenbergov. K najznámejším chráneným rastlinám patria horec Clusiov, hlaváček jarný, plesnivec alpský, astra alpská. Na území sa tiež vyskytuje veľké množstvo liečivých rastlín. K nim zaradujeme napr. podbeľ liečivý, plúčnik lekárske, rumanček pravý, nechťík lekárske, materinu dúšku, mäta prieporná a mnohé iné (<http://www.slovakiasite.com/sk/flora.php>, 4.2.2015).

Živočíšstvo

Vzhľadom na rozdielnú nadmorskú výšku a životné prostredie je územie domovom pre stovky živočíchov rozdielných svojím pôvodom, vzhľadom a životným prostredím (<http://www.slovakiasite.com/sk/fauna.php>, 4.2.2015).

Suchozemské živočích

Lesy sú plné živočíchov, časťami je veverica, líška, diviak, rys, vlk, medveď, vysokú zver zastupuje jeleň, srnec, daniel, muflón. Slovenské lesy vytvárajú výborné podmienky pre poľovníctvo, veľmi obvyklé sú poľovačky na medveďa a jelene. Z vtákov na Slovensku prebýva sova, tetra, myšiak, v jaskyniach žijú mnohé druhy netopierov. V pásme kosodreviny sa vyskytujú kamzíky a svište. Typickým živočíšnym predstaviteľom polí na nížinách Slovenska je napríklad bažant, zajac, hraboš. Na rozhraní nížin a pohorí sa v hojnom počte vyskytuje jež. Faunu rozdeľujeme do troch oblastí podľa výskytu jednotlivých živočíchov v daných oblastiach.

Oblasť živočíšstva listnatých lesov - táto oblasť je miestom s najväčším počtom druhov živočíšnej ríše žijúcich v oblasti. Možno tu nájsť až 75% všetkých druhov. Listnatý les poskytuje dostatok potravy a dobré možnosti úkrytu srnám, diviakom, ale i líške hrdzavej a mačke lesnej, tiež veľkému množstvu rozličných vtákov, z ktorých najčastejšie sú kukučka jarabá, sova lesná, vrana túlavá, slávik červienka, pinka lesná, stehlík konopiar, sýkorky a ďatle. Z obojživelníkov sú tu zastúpené mlok bodkovaný, mlok hrebenatý, ropucha bradavičnatá a rosnička stromová.

Oblasť živočíšstva ihličnatých lesov - potravu si v tejto oblasti nachádza asi 10% druhov našich živočíchov. Ihličnatý les je domovom pre veverice, medvede hnedé, rysa ostrovida, vtáky - tetra hlucháňa, drozda kolohrivého, orešnicu perľavú, sýkorku uhliarku a sýkorku chochlatú, hýľa lesného a krivonosu smrekového. Z plazov tu možno nájsť vretenicu severnú a užovku živorodú. Mnohé zo živočíchov žijú v listnatých aj ihličnatých lesoch, napr. líšky, vlky, jelene.

Oblasť vysokohorského živočíšstva - kosodrevín a alpských lúk - hoci spoločenstvo živočíchov žijúcich v tejto oblasti je chudobnejšie, predstavuje asi 1% z našich druhov, nestráca svoj význam ani zaujímavosť. Udržali sa tu druhy živočíšnej ríše, ktoré prežili doby ľadové, sú to tzv. glaciálne relikt. Z obojživelníkov je charakteristickým druhom mlok horský, z plazov jašterica živorodá, z vtákov dáždovník tmavý, z cicavcov hraboš tatranský, hraboš snežný.

Vodné živočích

Po celom území môžeme nájsť roztrúsené spoločenstvo vôd, močiarov a brehov vôd, ktoré poskytujú taktiež priaznivé podmienky pre mnohé ryby, obojživelníky a vtáky. Na území je rozšírený chov rýb v rybníkoch na hospodárske účely. Rozdiely v skladbe vodných spoločenstiev vyplývajú z nárokov živočíchov na vlastnosti vody. Sladkovodné toky a mŕtve ramená riek sú domovom sumcov, kaprov, pstruhov, hlavátoč, lipňov, rakov, žiab a korytnačiek. Prudko tečúcim čistým vodám s kamenistým dnom a nízkou teplotou vody sa prispôbil pstruh potočný, v nižších polohách s miernejšie tečúcou vodou prevláda lipieň tymiánový. Bohatsie je spoločenstvo živočíchov väčších potokov a riek v nižších polohách, ktoré je domovom šťuky, zubáča, sumca, pleskáča a plotice. Na brehoch prameňov a horských potokov žije napr. kunka žltobruchá, z vtákov trasochvost horský, rybárik riečny, v nižších polohách trasochvost biely, vydra riečna, ondatra pižmová, užovka obojková. Pomerne bohato zastúpené rozličnými druhmi fauny je spoločenstvo stojatých vôd. Z vodného hmyzu tu môžeme vidieť potápniky, vodomily, ihlice, korčuliarky a vážky. Brehy stojatých vôd sa vyznačujú živočíšstvom veľmi bohatým na druhy, vyskytuje sa tu lyska čierna, kačice, trsteniaričky, volavky. Pri riekach majú svoje hniezdoviská aj kačice divé, labute, čajky, bociany.

Domestifikované zvieratá

V domoch a bytoch sa chovajú prevažne psy, ktoré sú domácimi miláčikmi. Mačky sú súčasťou mnohých domov hlavne na dedinách. Chov koní je na Slovensku rozšírený v rámci rodinných usadlostí a súkromných rančov a slúži aj na turistické účely. Na vidieku sa niektorí ľudia venujú chovu hydiny, najmä sliepok, kačíc a moriek. Obľúbenými živočíchmi vhodnými na domáci chov sú aj ošpané a králik domáci. V horských oblastiach, je častý i chov oviec a dobytky.

Endemitické druhy

Osobitnú zmienku si zasluhujú endemity, teda ojedinelé druhy živočíšnej ríše, ktoré žijú len na našom území. Patria k nim máľkôš slizniak fatranský, vretienka (Chochlodina cerata) a iné bezstavovce. Medzi endemity patrí aj rys ostrovid.

Nebezpečné živočích

V listnatých lesoch hrozí nebezpečenstvo nákazy od infikovaného jedinca kliešťa, preto je pred vstupom do lesa vhodné použiť repelenty proti hmyzu. V prírode môžeme tiež prísť do styku s jedovatými živočíchmi. Jediný skutočne jedovatý had žijúci na území je vretenica severná. Môže žiť na rozličných stanovištiach od mokradí a brehov riek až po výslnné stráne a rúbaniská. Preto je pri pobyte v niektorých oblastiach, najmä pri zbere lesných plodín, potrebná zvýšená opatrnosť. Pri uštipnutí je nevyhnutné okamžite podať prvú pomoc. Nebezpečné môže byť tiež uštipnutie sršňom, osou alebo včelou, najmä pre ľudí alergických na uštipnutia týmto hmyzom (<http://www.slovakiasite.com/sk/fauna.php>, 4.2.2015).

2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Obec je elektrifikovaná. Rozvodná sieť plynu je v obci vybudovaná. Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod. Obec má vybudovanú splaškovú kanalizáciu s ČOV. Dažďová kanalizačná sieť je riešená prostredníctvom rigolov popri ceste. Pokrytie mobilných operátorov je nasledovné: T - mobile 80 %, Orange 90 % a O2 cca. 80 %. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet prostredníctvom DSL, Wi-Fi, prípadne prostredníctvom mobilných operátorov.

Zásobovanie pitnou vodou

Obec Polomka je v súčasnosti zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu v správe StVS - Brezno. Voda je gravitačne privádzaná do 2 vodojemov. Na privodnom potrubí sú vybudované prerušovacie komory. Voda z vodojemu je cez zásobné potrubie privádzaná gravitačne do rozvodnej siete v obci.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

V obci Polomka je v súčasnosti vybudovaná delená splašková kanalizácia, ktorá je ukončená v čistiarni odpadových vôd (ďalej ČOV) situovanej na brehu rieky Hron. V miestnej časti Hámor, ktorá nie je napojená na kanalizáciu, sú odpadové vody zachytávané do žúmp. Jednotlivé uličné stoky DN 300 - 400 sú vyústené do kmeňovej stoky. Časť kanalizácie, vybudovaná v 90. rokoch 20. storočia, je jednotná (odvádza aj dažďové vody). Vzhľadom na skutočnosť, že kanalizácia je netesná a dochádza k existencii balastných vôd v kanalizácii a tým k hydraulickému preťaženiu jestvujúcej ČOV, navrhuje sa v jej hlavných zberačoch rekonštrukcia. Pred zaústením do ČOV je vybudovaná na hlavnej stoke odľahčovací komora so zaústením odľahčených vôd do rieky Hron. Odkanalizovanie priemyselnej časti je riešené samostatne. Na dokončenie kanalizácie získala obec 3,23 mil. € z eurofondov (výstavba 2009-2013). Verejnú kanalizáciu prevádzkuje a vlastní obec.

Elektrická rozvodná sieť

Hlavným napájacím bodom v záujmovom území je elektrická stanica v Brezne, ktorá rozvádza elektrickú energiu po okolitých obciach Horehronia. Linky VVN 220 kV vychádzajúce z tejto rozvodne a transformátorovne majú diaľkový charakter a prepájajú Brezno s ďalšími uzlami elektrickej energie na Slovensku. Linky 110 kVA slúžia pre zásobovanie územia Horehronia elektrickou energiou prostredníctvom staníc 110/22 kV a v riešenom území aj v Polomke v rozvodni 110 / 22 kV.

Riešeným územím prechádzajú hlavné zásobovacie distribučné vedenie a to vzdušné linky VN 22 kV. Z týchto vedení sú prevedené vzdušné 22 kV VN zásobovacie odbočky do obce Polomka. Tieto VN odbočky napájajú vonkajšie stožiarové trafostanice s prevodom 22 kV / 0.4 kV. Trafostanice využívané pre napájanie IBV a HBV v SÚ Polomka sú pri súčasnej potrebe elektrickej energie na úrovni DTS plne vytážené a ďalší prírastok ich zaťaženia nie je možný, v prvom rade z kapacitného hľadiska a v druhom rade z prevádzkového hľadiska. Dôležitú úlohu tu taktiež zohráva kapacita prenosových možností VN a NN vedení (dĺžky a prierezy jednotlivých vedení a stupeň ich zaťaženia). Z ďalších trafostaníc sú zásobované jednotlivé priemyselné prevádzky, objekty PD a samostatné podnikateľské subjekty, ako aj technicko-komunálna vybavenosť a ich výkonové zaťaženie je premenlivé v závislosti na sezónnom odbere a výrobnom programe.

Sekundárne rozvody NN sú prevedené systémom napätí 400 / 230 V. Rozvody sú prevedené vonkajšími vzdušnými vedeniami NN a to holými vodičmi s prierezom od 4 x 35 + 25 mm² do 4x 70 + 25 mm² ALFe na betónových a drevených podperných bodoch spolu s rozvodom verejného osvetlenia, ktorý je prevedený vodičom 25 mm² ALFe. Svietidlá sú v prevažnej miere výbojkové, osadené buď na podperných bodoch spolu s NN rozvodom, alebo samostatne na oceľových stožiaroch. Spínanie verejného osvetlenia je centrálné prostredníctvom impulzných káblov cez RVO.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené vislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
  - od 1 kV do 35 kV vrátane: 1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
  - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m, 3. pre zavesené káblvé vedenie 1 m
  - od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
  - od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
- v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:
  - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
  - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m

- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
- uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
- vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
- vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
- vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a prístup k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporného bodu)
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:
  - 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
  - 3 m pri napätí nad 110 kV
- v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:
  - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy
  - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36:
  - s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
  - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
  - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice (ÚPD M., 2008).

Zásobovanie plynom

Plynofikácia SU Polomka je zrealizovaná prípojkou z VVTL plynovodu DN 200, s prevádzkovým tlakom 64 bar, čo vytvorilo predpoklady pre plynofikáciu obce. Na prípojku je napojená regulačná stanica plynu RS. Z regulačnej stanice plynu zo stupňa VVTL/VTL/STL je vyvedený STL plynovod DN 150. Plynofikácia obce je z regulačného stupňa VTL/STL/NTL vybudovaná v súbehu so vstupnou ulicou, kde sa plynovod rozvetvuje a je uložený po oboch stranách tejto cesty s prierezmi DN 200, 150, 100. Plynofikácia HBV (varenie) je zrealizovaná NTL plynovodom DN 100. Plynofikácia SÚ v podstatnej miere znížila problémy znečisťovania ovzdušia a životného prostredia.

Miestne rozvody sú navrhnuté v celom rozsahu ako NTL. Rozvody sú vedené väčšinou v chodníkoch a cestnom telese miestnych komunikácií, ako pre jestvujúce ulice, tak pre novonavrhované ulice. Navrhnutý materiál novonavrhovaných miestnych rozvodov bude polyetylén IPE. Domové prípojky budú z potrubí DN 25 alebo DN 32. Jednotlivé objekty občianskej vybavenosti a IBV budú napojené prostredníctvom domových plynomerov. Ochranné pásmo VTL plynovodu je 20 m na každú stranu od plynovodu, ochranné pásmo STL plynovodov je 4 m od budov. Pri splnení zvláštnych podmienok je možné túto vzdialenosť znížiť na 2 m.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 56 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
  - 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm
  - 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa
  - 8 m pre technologické objekty
- bezpečnostné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 57 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území
  - 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm
  - 50 m pri regulačných staniaciach, filtračných staniaciach, armatúrnych uzloch určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete pri plynovodoch

- s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe (ÚPD M.,2008).

Zásobovanie teplom

Najviac bytov v obci Polomka je v súčasnosti vykurovaných prostredníctvom ústredného lokálneho diaľkového a ústredného kúrenia. Iný typ vykurovanie využívalo cca. 184 bytov.

Obývané byty podľa typu kúrenia					
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia		
19	545	184	3		

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V súvislosti s využívaným zdrojom energie je najväčší počet bytov zastúpených zemným plynom – 529 a pevným palivom – 215 bytov. Elektrickú energiu na vykurovanie využívalo 41 bytov.

Obývané byty podľa zdrojov energie					
plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
529	41	0	215	6	3

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Miestny rozhlas

Miestny rozhlas je bezdrôtový, vysielateľ je v budove obecného úradu. Reprodukory s prijímačmi sú rozmiestnené na podperných stĺpoch nn vedenia tak, aby nevznikali zázneje. Z hľadiska funkčnosti plne vyhovuje aj v ďalšom období až do času, pokiaľ odovzdávanie informácií v obci nebude na báze miestnej výmeny informácií z centra na Obecnom úrade.

Televízia

V obci je príjem televízneho signálu Slovenskej televízie zabezpečovaný televíznym prekrývačom DVB. Signál ku koncesionárom sa dostáva na kvalitnej digitálnej úrovni

Telekomunikácie

Po telekomunikačnej stránke prislúcha SÚ Polomka do MTO Polomka a uzlového telefónneho obvodu Brezno. Územie okresu Brezno vytvára uzlový telefónny obvod UTO s miestnymi telefónnymi obvodmi MTO a patrí do tranzitného telefónneho obvodu TTO Banská Bystrica. Podľa nového digitálneho členenia je UTO Brezno sídlom primárnej oblasti s primárnym centrom digitálnej siete so sekundárnou oblasťou Banská Bystrica. Spojenie je prevádzané diaľkovými telekomunikačnými káblami, ktoré prechádzajú cez okresné sídlo Brezno a z ktorého je papršlekovite rozvetvená telekomunikačná sieť v okrese. Rozvojové ciele stanovené telekomunikačným projektom kladú dôraz na digitalizáciu ústrední a budovanie trasy diaľkových optických káblov DOK. Súčasne so zvyšovaním kapacity spojovacích zariadení bude nutné zvýšiť kapacitu prístupových sietí z hľadiska pokrytia plošných telekomunikačných potrieb. Týmto by sa vo výhľadovom období dosiahla HTS 34-35 % a telefonizácia bytov cca 80 %. Telefonizácia SÚ Polomka je zabezpečená z digitálnej ATÚ umiestnenej v SÚ Polomka. Telekomunikačné vedenia sú prevedené ako vonkajšie samonosnými káblami a holými vzdušnými vodičmi, ktoré sú vedené na podperných bodoch. Napojenie jednotlivých účastníkov je prevedené prostredníctvom ÚR osadených na jednotlivých podperných bodoch. Tento stav je nevyhovujúci jednak po stránke fyzického a morálneho opotrebovania rozvodov MTS a jednak po stránke nedostatočnej kapacity pre potreby jestvujúcej a navrhovanej občianskej vybavenosti a IBV, ako aj súkromného a podnikateľského sektoru.

Ochranné pásma

ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ÚPD M.,2008).

Verejné osvetlenie

Osvetlenie ciest, komunikácií a verejných priestranstiev je vybudované výbojkovými svietidlami, ktoré sú pomocou výložníkov uchytené na podperných bodoch vzdušnej sekundárnej siete NN. Rozvod medzi svietidlami je vodičom AlFe, ktorý slúži ako fáza VO vzdušnej sekundárnej siete NN. Ovládanie VO je centrálné prostredníctvom impulzných káblov pri transformátorových staniciach. Do budúcnosti sa odporúča budovať verejné osvetlenie na báze LED technológií. Ovládanie navrhovaného osvetlenia

je potrebné napojiť pomocou impulzného kábla na centrálny impulz VO obce pri transformátorovej stanici.

Ochrana pred povodňami a správa povodí

Pre zabezpečenie tejto požiadavky je nevyhnutné dodržať nasledovné zásady: pôdny kryt chrániť pred vodnou eróziou uplatnením protierózných pôdoochranných a lesotechnických opatrení, zabezpečiť realizáciu povrchových protierózných priekop zachytávajúcich prívalové vody, zabezpečiť koryto vodného toku proti zosunom pôdy, zvýšiť úroveň starostlivosti o odvádzanie dažďových vôd z územia obce, neupravené úseky vodných tokov riešiť s cieľom ochrany intravilánu pred veľkými vodami na Q100 a orné pôdy pre Q20, pretože náhodilé zaplavenie je ekologicko-produkčne žiaduce, pri výstavbe je potrebné zachovať ochranné pásma pozdĺž tokov 5 m od brehovej čiary, zriaďovanie ochranných pásiem je právne zabezpečené zákonom o vodách c. 364/2004 Z.z. a vyhláškou MŽP SR c. 398/2002 Z.z.. Pri jednotlivých úpravách tokov sa navrhuje v rámci riešenia zachovať prírodný charakter koryta a brehových porastov so snahou zabezpečenia funkčnosti a skvalitnenia životného prostredia. Na toku je potrebné zabezpečiť pravidelné odstraňovanie nánosov, opravy poškodených brehov a ošetrovanie brehových porastov.

Ochranné pásma

- obojstranné ochranné pásmo pobrežných pozemkov v zmysle ustanovení §49 zákona č. 364/2004 o vodách: **10 m** od vzdušnej päty, respektíve brehovej čiary miestnych tokov z dôvodov vykonávania činnosti správcu toku. Do tohto územia nie je možné umiestňovať technickú infraštruktúru, žiadame pevné stavby ani súvislú vzrastlú zeleň. Toto územie nie je možné poľnohospodársky obhospodarovať. Musí byť zachovaný prístup mechanizácie správcu vodného toku a povodia k pobrežným pozemkom z dôvodu údržby a kontroly. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodným tokom musia byť riešené podľa STN 73 6822 – Križovanie a súbehy vedení s vodnými tokmi a akékoľvek stavebné aktivity v ochrannom pásme tokov musia byť prerokované so správcou toku a povodia.

Pri návrhu investícií je potrebné rešpektovať ustanovenia § 49 zákona č. 364/2004 Z. z. vodách a vyhlášky č. 211/2005 Z. z.. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené podľa STN 73 6822 „Križovania a súbehy vedení s vodnými tokmi“. (ÚPD M.,2008).

Civilná ochrana obyvateľstva

V obci v súčasnosti nie sú vybudované nijaké väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v obci je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva. V rámci navrhovaných rozvojových plôch určených pre obytnú výstavbu sa ukrytie obyvateľstva bude riešiť v pivničných priestoroch obytných objektov, príp. zariadení občianskej vybavenosti.

Požiarna ochrana

Obec má fungujúci Dobrovoľný hasičský zbor obce (DHZ-O), ktorý plní úlohy súvisiace so zdolávaním požiarov a vykonávaním záchranných prác pri živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach. V prípade požiaru slúži zásahová jednotka z Brezno. Navrhovaná sieť zberných a obslužných komunikácií v zastavanom území mesta umožní optimálny prístup požiarnej techniky do všetkých jej častí a k jednotlivým objektom. Zásobovanie požiarou vodou v nových lokalitách bude riešené z verejnej vodovodnej siete z požiarnych hydrantov.

Cintoríny

Pochovávanie na území obce sa realizuje len na cintoríne. V obci Polomka sa územie akceptuje ako jeden pochovávacie obvod. Nachádza sa tu 1 cintorín v centrálnej časti obce. Južnou stranou ho lemuje cesta I/66. V areáli cintorína v obci sa nachádza aj dom smútku. Do priestoru cintorína sa navrhuje umiestnenie kontajnerov menšieho typu, s ktorým by neboli problémy pri odvoze. V cintoríne sa odporúča realizovať výsadba estetickej parkovej zelene a rekonštrukcia a dostavba chodníkov. Obec neplánuje rozšírenie plochy cintorína.

2.4. DOPRAVA

Modernizáciou a rozvojom dopravnej infraštruktúry v obci a jej okolí dochádza k vytváraniu vhodných podmienok na kvalitný život jej obyvateľov. Rovnako vzrastajú možnosti na príliv investícií, ktoré si nevyhnutne vyžadujú kvalitnú cestnú sieť. Z hľadiska environmentálneho dochádza prvotne k negatívnym účinkom (napr. záber pôdy), druhotne však, po jej uvedení do prevádzky, prispieva k znižovaniu negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie. Kvalitnejšie technické parametre ciest

prispievajú k plynulosti dopravy, tie isté úseky sú prekonávané za kratší čas, čím sa skracuje jazdná doba. Cestný a železničný dopravný systém sprostredkúva dopravné vzťahy, ktoré svojou úrovňou a dopravným významom presahujú sídelnú úroveň. Priemet týchto dopravných vzťahov do územia možno hodnotiť z pohľadu väzieb širšieho územia k sídlu.

Riešené územie obce Polomka je z hľadiska širších vzťahov na nadradenú komunikačnú sieť napojené cestou I. triedy číslo 66, ktorá prechádza sídlom a tvorí výraznú územnú bariéru. Riešené územie je napojené priamo na železničnú sieť SR.

Komunikačná sieť

Základ komunikačnej siete v riešenom území aj v návrhovom období bude tvoriť prietah cesty I/66, vo funkcii zbernej komunikácie. Jej trasovanie priamo cez sídlo nepriaznivo vplýva na obyvateľov z hľadiska negatívnych dopadov hluku z dopravy a taktiež tvorí významnú bariéru medzi dvomi časťami sídla, ktoré vytvorila svojim vedením. V návrhovom období je potrebné uvažovať s organizačnými opatreniami na tejto komunikácii - napr. obmedzenie rýchlosti, doznačenie prechodov pre chodcov so svetelnou signalizáciou, nakoľko obchvatová komunikácia je riešená len vo výhlade. Návrh kategórie vychádza z priestorových možností v kategórii MZ 9/60. Komunikačnú sieť dopĺňajú obslužné resp. účelové komunikácie. V staršej časti zástavby sú komunikácie šírky 3,0 - 5,0 m, kde sa ponecháva ich šírka vo funkcii ukludnených ulíc. V novej zástavbe IBV sú obslužné komunikácie vybudované s mestskou úpravou v zmysle STN 736110, šírka komunikácií je 6,0 resp. 7,0 m, čo predstavuje kategóriu MO 8/40. Obslužné komunikácie sa v prevažnej miere kolmo napájajú na prietah cesty I/66. Medzi dôležité miestne komunikácie patria obslužné komunikácie, ktoré v súčasnosti vedú od zbernej komunikácie cez zástavbu a to SNP, Komenského a Štúrova. Ďalšou dôležitou komunikáciou je nová prístupová komunikácia k areálu družstva, ktorá je najzaťaženejšia v sezóne zberových prác. Ďalšia významná komunikácia je prístupová komunikácia k priemyselnej zóne, ktorá sa napája priamo na zbernú komunikáciu I/66.

Hromadná autobusová doprava

Hromadnú prepravu osôb zabezpečuje SAD Zvolen svojimi regiónovými autobusovými linkami. Obsluhu riešeného územia autobusovou hromadnou dopravou dopĺňujú aj medziregionálne linky, ktoré majú v riešenom území zastávku. V sídle sú umiestnené autobusové zastávky na ceste I/66, ktoré sú vybavené zastávkovými pruhmi, ktoré sa navrhujú na vybudovanie v zmysle STN, tj. samostatné zastávkové pruhy mimo komunikačnej siete. Pri areáli priemyselného areálu je taktiež umiestnená autobusová zastávka, ktorú je potrebné rekonštruovať a upraviť pre zabezpečenie bezpečnosti a bezkolíznosti pohybu peších a automobilovej dopravy.

Železničná doprava

Riešené územie je priamo napojené na železničnú sieť. Najbližšia železničná zastávka je priamo v obci. Železničná stanica sa nachádza na ulici SNP. Územím prechádza železničná trať č.172 Banská Bystrica – Červená Skala. Prechádza južnou časťou obce.

Pešia doprava

V riešenom území je pomerne dobre vybudovaný systém peších komunikácií. Obojstranný chodník je vybudovaný pozdĺž cesty I/66 takmer v celom prietahu sídlom. Taktiež v časti sídla so zástavbou IBV sú vybudované chodníky pozdĺž obslužných komunikácií a taktiež samostatné pešie trasy medzi zdrojmi a cieľmi pešieho pohybu. V časti s novou zástavbou IBV sú vybudované minimálne jednostranné chodníky vedľa obslužných komunikácií. Horšia situácia je v staršej zástavbe IBV, kde nie sú vybudované chodníky aj s ohľadom na stiesnené pomery v území. Doporučuje sa dobudovať chodníky v jestvujúcej zástavbe pozdĺž obslužných komunikácií so šírkou 1,0 m. V novo navrhovanej zástavbe sa navrhuje vybudovať minimálne jednostranné resp. obojstranné chodníky pozdĺž obslužných komunikácií. Šírka chodníkov je navrhnutá min 1,0 m. Pre zabezpečenie pohybu peších medzi hlavnými zdrojmi a cieľmi, navrhujeme vybudovať samostatné pešie trasy a priestranstvá pre rozptyl peších v centre aj v novo navrhovanej zástavbe sídla. Systém peších komunikácií dopĺňajú pešie turistické trasy po poľných a lesných cestách v celom katastrálnom území.

Statická doprava

Odstavovanie a garážovanie vozidiel v sídle je riešené rozdielne podľa druhu zástavby. V časti s rodinnými domami je riešené individuálne na pozemkoch rodinných domov, v centrálnej časti obce

sú vybudované parkoviská pri obecnom úrade, pri Základnej škole, pri pekárni a odstavné státa pozdĺž obslužných komunikácií. Návrh rieši odstavovanie a garážovanie vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami individuálne na pozemkoch rodinných domov.

Cyklotrasy a cyklokomunikácie

V katastri obce sú vyznačené cyklotrasy, ktoré sú súčasťou regionálnych cyklotrás. Trasy je možné pozrieť na stránke www.mountainbiking.sk. Odporúča sa vybudovanie cyklokomunikácie v katastri obce ako súčasť budúcej horehronskej cyklokomunikácie a pripravuje sa rozšírenie cyklotrás.

Vodná doprava

V riešenom území nie sú vytvorené podmienky pre existenciu vodnej dopravy.

Letecká doprava

Najbližšie letisko je na Sliači a v meste Poprad.

2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Katastrálne územie obce Polomka tvorí z hľadiska prírodných hodnôt a ekologickej stability krajiny tri zhruba homogénne pásma. Prvým je kompaktné pásmo lesov na ktoré nadväzuje pásmo ornej pôdy a obytnej zóny obce, inak obklopuje obec poľnohospodárska krajina. Obec v hierarchii predstavuje najnižší, ale základný prvok ochrany prírody. Potreba naplňovať environmentálne ciele vyplýva aj zo samotnej alokácie obce. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení n. predpisov legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Ochrana prírody a krajiny

Na území katastra obce Polomka sa nachádza niekoľko chránených území s ich ochrannými pásmami. Podmienky ochrany týchto území sú rešpektované pre akúkoľvek činnosť v území sú definované v príslušných právnych predpisoch. **Do katastrálneho územia zasahuje lokalita NATURA 2000.**

Názov : Stolica

Kód územia : SKUEV0203

Kraj : KOŠICKÝ KRAJ

Rozloha : 2811,99 ha

Správca územia : NP Muránska planina

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

6230* Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, 7120 Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy, 7140 Prechodné rašeliniská a trasoviská, 8110 Silikátové skalné sutiny v montánnom až alpskom stupni, 9110 Kyslomilné bukové lesy, 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 9140 Javorovo-bukové horské lesy, 9180* Lipovo-javorové sutinové lesy, 9410 Horské smrekové lesy

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

kunka žltobruchá *Bombina variegata*, rys ostrovid *Lynx lynx*, medveď hnedý **Ursus arctos*, vlk dravý **Canis lupus*

Navrhované menežmentové opatrenia

Zvyšovanie rubnej doby, Predlžovanie obnovnej doby, Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy (výberkový hosp. spôsob), Šetrné spôsoby sústredovania drevnej hmoty (kone, lanovky, ...), Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny), Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy, Optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín, Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Kombinovaná pastva a kosenie (napr. jarné kosenie s následným prepásaním územia), Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne, Odstraňovanie zámerne vysadených drevín, Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín, Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty, Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdných biotopov vtáctva, Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, Umiestnenie a výstavba lavičiek, mostíkov, chodníkov, povalových chodníkov a pod., Usmerňovanie návštevnosti územia

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Ťažobné a geotermálne vrty, stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Veterné elektrárne, Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice, Ťažba ostatných nerastov, Športové areály, Lyžiarske vleky, Lyžiarske zjazdové trate, Zasnežovanie lyžiarskych tratí

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Ťažba ostatných nerastov, Skládka odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu (30.11.2015, www.sopsr.sk).

Názov : Muránska planina

Kód územia : SKUEV0225

Kraj : BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ

Rozloha : 20257,37 ha

Správca územia : NP Muránska planina

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

91E0* Lužné vřbovo-topolové a jelšové lesy, 3150 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a /alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition, 4070* Kosodrevina, 5130 Porasty borievky obyčajnej, 6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bazických substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi, 6170 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinnobylinné porasty, 6190 Dealpínske travinnobylinné porasty, 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae), 6230* Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 6520 Horské kosné lúky, 7110* Aktívne vrchoviská, 7140 Prechodné rašeliniská a trasoviská, 7220* Penovcové prameniská, 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz, 8160* Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa, 8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, 8220 Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, 8310 Nesprístupnené jaskynné útvary, 9110 Kyslomilné bukové lesy, 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 9140 Javorovo-bukové horské lesy, 9150 Vápnomilné bukové lesy, 9180* Lipovo-javorové sutinové lesy, 9410 Horské smrekové lesy, 40A0* Xerothermné kroviny, 91D0* Brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách, 91H0* Teplomilné panónske dubové lesy, 91Q0 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

plocháč červený *Cucujus cinnaberinus*, kunka žltobruchá *Bombina variegata*, mlok karpatský *Triturus montandoni*, vydra riečna *Lutra lutra*, fúzač alpský *Rosalia alpina, rys ostrovid *Lynx lynx*, bystruška potočná *Carabus variolosus*, ohniváček veľký *Lycaena dispar*, spriadač kostihojový **Callimorpha quadripunctaria*, podkovár malý *Rhinolophus hipposideros*, netopier veľkouchý *Myotis bechsteini*, uchňa čierna *Barbastella barbastellus*, netopier obyčajný *Myotis myotis*, medveď hnedý *Ursus arctos, netopier brvitý *Myotis emarginatus*, podkovár veľký *Rhinolophus ferrumequinum*, poniklec prostredný **Pulsatilla subslavica*, sysel pasienkový *Spermophilus citellus*, vlk dravý *Canis lupus, črievičník papučkový *Cypripedium calceolus*, zvonček hrubokoreňový **Campanula serrata*, poniklec slovenský **Pulsatilla slavica*, hraboš tatranský *Microtus tatricus*, netopier pobrežný *Myotis dasycneme*, kováčik fialový *Limniscus violaceus*, netopier ostrouchý *Myotis blythi*, lietavec sťahovavý *Miniopterus schreibersii*, lykovec muránsky *Daphne arbuscula, kyjanôčka zelená *Buxbaumia viridis*, zvonovec ľaliolistý *Adenophora lilifolia*, fúzač karpatský **Pseudogaurina excellens*, podkovár južný *Rhinolophus euryale*, kobylka štysova *Isophya stysi*

Navrhované menežmentové opatrenia

Obnova zdroja potravy (zarybňovanie), Zvyšovanie rubnej doby, Predlžovanie obnovnej doby, Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy (výberkový hosp. spôsob), Šetrné spôsoby sústredovania drevnej hmoty (kone, lanovky, ...), Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny), Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov, Eliminovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín tak aby sa zabránilo ich šíreniu na ďalšie lokality, Optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín, Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce), Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Extenzívne prepásanie koňmi (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Pravidelné pasenie pri dodržaní max. zaťaženia VDJ na ha s častým prekladaním košiarov a vykášaním burín a nedopaskov, Stráženie (napríklad. hniezd dravcov), Kombinovaná pastva a kosenie (napr. jarné kosenie s následným prepášaním územia), Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne, Kosenie a následné odstránenie biomasy 2 x ročne, Odstraňovanie invázičných druhov rastlín, Odstraňovanie zámerne vysadených drevín, Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín, Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdných biotopov vtáctva, Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, Udržovanie zimovísk obojživelníkov a priaznivého stavu migračných zón k lokalitám reprodukcie a k niektorým typom letných stanovišť, Údržba vletových otvorov pre netopiere v starých banských dielach, Elimináciu vplyvu nepôvodných druhov na pôvodnú faunu, Pestovanie chránených druhov ex situ a posilňovanie populácií druhu v území (dosievanie), resp. transfer druhov, Revitalizácia starých záťaž (napríklad upustené ťažbové priestory, odkaliská, haldy, výsyvky, odvaly, skládky), Revitalizácia spustnutých plôch, rumovísk a nepoužívaných ciest, Umiestnenie a výstavba lavičiek, mostíkov, chodníkov, povalových chodníkov a pod., Usmerňovanie návštevnosti územia, Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny, Spaľovanie biomasy (napr. trstiny počas zimných mesiacov), Oplotenie chráneného územia.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Ťažba a úprava rudných surovín, Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Ťažba ostatných nerastov, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Diaľkové rozvody elektriny, Lyžiarske vleky, Lyžiarske zjazdové trate, Zasněžovanie lyžiarskych tratí, Jazda na snežných skútroch, Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminózných hornín, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Malé vodné elektrárne, Veterné elektrárne, Osvetlenie bežeckých tratí, lyžiarskych tratí a športových areálov mimo uzavretých stavieb, Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary, Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice, Golfové ihriská, Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.)

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Rozširovanie vetkých nepôvodných druhov živočíchov, Farmy na chov zvierat - zariadenie, v ktorom sa chová viac ako 100 jedincov zvierat na komerčné účely (s výnimkou hospodárskych zvierat), Ťažba a úprava rudných surovín, Ťažba ostatných

nerastov, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Skládky odpadu, Diaľnice (20.12.2015, <http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=5&kod=SKUEV0225>).

Názov Nízke Tatry

Kód územia SKCHVU018

Kraj Banskobystrický

Správca územia NP Nízke Tatry

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Hotely a motely, Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia, Zmeny rekreačných objektov na poľnohospodárske, Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu, Výrub drevín brehových porastov (žiadateľ nie je správcou vodného toku), nad 50 m dĺžky, Výrub krov, nad 500 m², Výrub stromov, nad 80 stromov, Zvýšenie prepravnej kapacity dopravných zariadení (vleky, lanovky) o minimálne 20 %, Zvýšenie ubytovacích kapacít v rekreačných zariadeniach, Zmeny obytných objektov na priemyselné, Zmeny obytných objektov na rekreačné, Zmeny obytných objektov na poľnohospodárske, Zmeny poľnohospodárskych objektov na priemyselné, Likvidácia brehových porastov holorubným spôsobom (oprávnenie správcu toku), nad 100 m dĺžky, Zmeny poľnohospodárskych objektov na obytné, Výrub stromov na pasienkoch s plochou väčšou ako 5 ha (okrem náletu do 20 rokov veku, alebo obvodu do 20 cm), nad 1000 stromov, Zmeny rekreačných objektov na priemyselné, Zmeny rekreačných objektov na obytné, Oplotovanie pozemkov okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Vykonávanie činnosti meniacej stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä ich úpravu, zasypávanie, odvodňovanie, ťažba trstia, rašeliny, bahna a riečného materiálu okrem vykonávania týchto činností v koryte vodného toku jeho správcou, Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.), Krematóriá, Kaplnky a kostoly, Len veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Rodinné domy, Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.), Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest, Ostatné budovy na bývanie (detские domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.), Penzióny a chaty s kapacitou nad 20 lôžok, Všetky penzióny a chaty, Kempingy, Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodarovaním pozemkov, Budovy pre maloobchod a drobné služby, Budovy pre veľkoobchod Autoservisy, Čerpacie stanice, Dopravné a telekomunikačné budovy, Údržba brehových porastov (oprávnenie správcu toku), nad 1000 m dĺžky, Hangáre a depá, Parky (prímestské, rekreačné a pod.), Priemyselné budovy a sklady, Priemyselné nádrže a silá, Rozširovanie invázných druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2 vyhlášky, Používanie chemických látok spojených s úpravou vlastností snehu na ploche do 2 ha, Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky), Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice, Výkon poľovného práva - zber vajec pernatej zveri, Zriadiť rybochovné zariadenie, Oplotenie pozemku za hranicami zastavaného územia obce okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice, Let lietadlom alebo lietajúcim športovým zariadením, najmä klzákom, ktorých výška letu je menšia ako 300 m nad najvyššou prekážkou v okruhu 600 m od lietadla alebo lietajúceho športového zariadenia, Pohyb mimo vyznačených chodníkov v lesnom vegetačnom stupni (okrem vlastníka), Pohyb mimo vyznačených chodníkov v alpínskom vegetačnom stupni, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 2 a 3 vyhlášky), Melioračné sústavy, Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. triedy, Malé vodné elektrárne, Lyžiarske vleky, Umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia, Cesty I. až III. triedy, Účelové komunikácie, Nekryté športové ihriská, Železničné, lanové a iné dráhy, Televízne káblové rozvody, Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary, Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia, Miestne telekomunikačné siete a vedenia (okrem domových prípojk), Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice, Diaľkové rozvody elektriny, Miestne rozvody elektriny (okrem domových , prípojk), Golfové ihriská, Nekryté parkoviská a odstavné plochy, Použitie zariadení spôsobujúcich svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukováná hudba mimo uzavretých stavieb, Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy, Používanie chemických látok spojených s úpravou vlastností snehu na ploche 2 ha a viac, Umiestnenie, výsadba a zloženie pôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, nad 0,5 ha, Bytové domy, Zábavné parky Budovanie a vyznačenie mototrás, Osvetlenie bežeckých tratí, lyžiarskych tratí a športových areálov mimo uzavretých stavieb, Skládky odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Spaľovne odpadu, Hospodársky odber vody, Jazda na snežných skútroch, Zoologické a botanické záhrady, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Výstavba vodných nádrží pre zasnežovanie, Vypaľovanie stariny, Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd poškodzujúce ukazovatele vody vhodnej pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb, Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Diaľnice, Úpravy tokov, priehrad, rybníkov a ochranných hrádzí, Umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo inej vodnej ploche nesúziacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela, Umiestnenie vodného diela

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Zmeny rekreačných objektov na priemyselné - do 50 m, Skládky odpadu - do 500 m, Ťažba a úprava rudných surovín - do 500, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórií Zoznamu nepôvodných, invázných a expanzívnych - bez limitu, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórií Zoznamu nepôvodných, invázných a expanzívnych - bez limitu, Zmeny obytných objektov na priemyselné - do 50 m, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery - do 100 m, Zmeny rekreačných objektov na poľnohospodárske - do 50 m, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu - do 1 000 m, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu - do 1 000 m, Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom - do 50 m, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie - do 200 m, Melioračné sústavy - do 100 m, Diaľnice - do 200 m,

Automobilové a motocyklové dráhy - do 200 m, Rozširovanie inváznych druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky - bez limitu, Rozširovanie inváznych druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky - bez limitu, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia - do 1 000 m, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny ostatných kategórií - do 2000 m, Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky) - do 1000 m , Rozširovanie vetkých nepôvodných druhov živočíchov - do 2000 m.

Zakázané činnosti v CHVÚ:

- odstraňovanie alebo poškodzovanie hniezd, stromov s hniezdami alebo s hniezdnymi dutinami druhov vtákov orla skalného, orla kriklavého, včelára lesného, sovy dlhochvostej, bociana čierneho, d'atľa čierneho, d'atľa trojprstého, d'atľa bieločrptého, kuvika vrabčieho, kuvika kapcavého a žlny sivej, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
  - odstraňovanie ojedinelých zlomov alebo suchých stromov, ktoré nie sú zdrojom zvýšenej početnosti biotických škodlivých činiteľov, nepredstavujú potenciálne nebezpečenstvo z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a nebránia technologickému sprístupneniu porastu,
  - vykonávanie činnosti, ktorá môže ohroziť priebeh hniezdzenia, výchovy alebo vyvážania mláďat v blízkosti hniezda orla skalného, orla kriklavého, sovy dlhochvostej, bociana čierneho alebo včelára lesného, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
  - vykonanie úmyselnej obnovnej ťažby, pri ktorej sa na jeden hektár obnovovanej plochy lesného porastu ponechá menej ako tri stromy v rubnej dobe na prirodzené dozretie alebo ponechá menej ako päť stromov vrastavých jedlí na 1 ha obnovovanej plochy na prirodzené dozretie,
  - výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 1. apríla do 31. júla, okrem odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení,
  - mechanizované kosenie alebo mulčovanie existujúcich trvalých trávnych porastov na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára spôsobom od okrajov do stredu,
  - úmyselné zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy, ostatných lesných pozemkov okrem zriadených lesných škôlok, semenných sádov, lesných ciest a zväznic, lesných skladov a rozdeľovacích priesekov,
  - rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov okrem ich obnovy,
  - vykonávanie úmyselnej obnovnej ťažby v období od 1. februára do 30. júna
- v ochranných lesoch, v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2,
- uplatňovanie iného hospodárskeho spôsobu ako účelového alebo výberkového
- v ochranných lesoch v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2
- vykonávanie úmyselnej obnovnej ťažby s veľkosťou obnovného prvku väčšou ako 0,5 hektára alebo jeho šírkou väčšou ako priemerná výška porastu v hospodárskych lesoch alebo lesoch osobitného určenia, v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2
  - vykonávanie úmyselnej obnovnej ťažby, pri ktorej sa v dielcoch alebo v čiastkovej ploche s vyšším, ako päť percentným zastúpením pionierskych drevín z celkového drevinového zloženia, zníži toto zastúpenie pod päť percent, v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2.
  - odstraňovanie jarabiny vtácej v siedmom lesnom vegetačnom stupni pod hornú hranicu jej obnovného zastúpenia, v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2.
  - vypaľovanie trávy, úhorov alebo medzí,
  - lov pomocou sokoliarskych dravcov alebo sov alebo ich výcvik,
  - budovanie zariadení na farmový chov vtákov alebo rybochovných zariadení,
  - lov jariabka hôrneho (20.12.2015, <http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&lang=sk&sec=20&do=search>).

Názov : Alúvium Hrona

Kód územia : SKUEV0303

Kraj : BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ

Rozloha : 225,05 ha

Správca územia : NAPANT

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, 3220 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov, 3260 Nižinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitriche-Batrachion, 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpskeho stupňa, 6510 Nižinné a podhorské kosné lúky, 7140 Prechodné rašeliniská a trasoviská, 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

plocháč červený *Cucujus cinnaberinus*, hlaváčka podunajská *Hucho hucho*, hlaváč bielooplutvý *Cottus gobio*, kunka žitobruchá *Bombina variegata*, kunka červenobruhá *Bombina bombina*, mlok karpatský *Triturus montandoni*, vydra riečna *Lutra lutra*, podkovár malý *Rhinolophus hipposideros*, uchaňa čierna *Barbastella barbastellus*, netopier obyčajný *Myotis myotis*, netopier brvitý *Myotis emarginatus*, netopier pobrežný *Myotis dasycneme*, netopier ostrouchý *Myotis blythi*, plž severný *Cobitis taenia*, mihulfa *Eudontomys* spp.

Navrhované menežmentové opatrenia

Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne, Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny, Opatrenia na udržanie primeraného vodného režimu (vysoké hladiny podzemnej vody), Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty, Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce), Eliminovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín tak aby sa zabránilo ich šíreniu na ďalšie lokality, Obnova zdroja potravy (zarybňovanie), Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, Opatrenia na zlepšenie kvality vôd, Uplatňovanie pôvodných druhov drevín pri obnove brehových porastov

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území
Cesty I. až III. triedy, Nekryté parkoviská a odstavné plochy, Železničné, lanové a iné dráhy, Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. triedy, Športové areály, Malé vodné elektrárne, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Údržba brehových porastov (oprávnenie správcu toku), nad 1000 m dĺžky, Likvidácia brehových porastov holorubným spôsobom (oprávnenie správcu toku), nad 100 m dĺžky, Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd poškodzujúce ukazovatele vody vhodnej pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb, Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky), Zriaďiť rybochovné zariadenie, Zriaďiť poľovnícke zariadenie – zvernica, Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín, Ťažba a úprava rudných surovín, Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov, Ťažba ostatných nerastov, Ťažobné a geotermálne vrtý, Výsypky, odvaly a odkaliská (haldy), Diaľnice, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Prístavy, plavebné kanály a komory, Umiestnenie vodného diela, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Veterné elektrárne, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárkeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu, Skládka odpadu, Melioračné sústavy, Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary, Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia, Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice, Diaľkové rozvody elektriny, Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice, Nekryté športové ihriská, Kryté budovy pre šport, Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy, Golfové ihriská, Lyžiarske zjazdové trate, Výstavba vodných nádrží pre zasnežovanie, Zábavné parky, Parky (prímestské, rekreačné a pod.), Zoologické a botanické záhrady, Bytové domy, Rodinné domy, Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.), Hotely a motely, Všetky penzióny a chaty, Kempingy, Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodávaním pozemkov, Budovy pre maloobchod a drobné služby, Budovy pre veľkoobchod, Autoservisy, Čerpace stanice, Dopravné a telekomunikačné budovy, Stanice (autobusové, železničné), Hangáre a depá, Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest, Priemyselné budovy a sklady, Priemyselné nádrže a silá, Skladovacie plochy všetky, Amfiteátre, Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu, Budovy pre školstvo a na vzdelávanie, Budovy pre výskum, Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia, Všetky poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Kaplnky a kostoly, Cintoríny, Krematóriá, Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.), Zmeny rekreačných objektov na priemyselné, Zmeny poľnohospodárskych objektov na obytné, Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.), Zmeny poľnohospodárskych objektov na priemyselné, Zriadenie alebo zrušenie verejných sadov, parkov, okrasných záhrad a inej zelene, ak sú spojené s terénnymi prácami, s odstraňovaním zelene, s vybavením chodníkmi a iným spevnenými plochami, s umiestnením drobnej záhradnej architektúry, Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, bez limitu...

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia
Skládka odpadu, Veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky), Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín, Ťažba a úprava rudných surovín, Ťažba a úprava povrchových veľkokapacitných vápencových a dolomitových lomy, Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom, Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov ak ide o vyhradené ložisko, Ťažba ostatných nerastov, Ťažobné vrtý na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím, Ostatné ťažobné vrtý s používaním výplachu ak sú vypúšťané do toku nad územím, Diaľnice, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Úprave vody, miestna kanalizačná sieť a čistiarne odpadových vôd, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Malé vodné elektrárne, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárkeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie, Automobilové a motocyklové dráhy (20.9.2015, <http://www.sopsr.sk/natura/>).

Názov : Kráľovohoľské Tatry

Kód územia : SKUEV0310

Kraj : ŽILINSKÝ KRAJ

Rozloha : 30478,97 ha

Správca územia : NAPANT

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, 4060 Vresoviská a spoločenstvá kričkov v subalpínskom a alpínskom stupni, 4070* Kosodrevina, 6150 Alpínske trávinnobylinné porasty na silikátovom substráte, 6210 Suchomilné trávinnobylinné a krovinové porasty na vápnom podlaží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae), 6230* Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 6520 Horské kosné lúky, 7140 Prechodné rašeliniská a trasoviská, 7220* Penovcové prameniská, 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz, 8110 Silikátové skalné sutiny v montánnom až alpínskom stupni, 8160* Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánného až kolinného stupňa, 8220 Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, 8230 Pionierske spoločenstvá plytkých silikátových pôd, 8310 Nesprístupnené jaskynné útvary, 9110 Kyslomilné bukové lesy, 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 9140 Javorovo-bukové horské lesy, 9150 Vápnomilné bukové lesy, 9180* Lipovo-javorové sutinové lesy, 9410 Horské smrekové lesy, 91D0* Brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách, 91Q0 Reliktne vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

plochá červený Cucujus cinnaberinus, hlaváč bielooplutvý Cottus gobio, kunka žltobruchá Bombina variegata, mlok karpatský Triturus montandoni, vydra riečna Lutra lutra, fúzač alpský *Rosalia alpina, Boros schneideri, rys ostrovid Lynx lynx, bystruška potočná Carabus variolosus, podkovár malý Rhinolophus hipposideros, netopier veľkouchý Myotis bechsteini, uchaňa čierna

Barbastella barbastellus, netopier obyčajný Myotis myotis, medveď hnedý *Ursus arctos, vlk dravý *Canis lupus, črievičník papučkový Cypripedium calceolus, zvonček hrubokoreňový *Campanula serrata, hraboš tatranský Microtus tatricus, svišť vrchovský *Marmota marmota latirostris, netopier pobrežný Myotis dasycneme, kyjanôčka zelená Buxbaumia viridis, zvonovec ľalolistý Adenophora lilifolia, mlynárik východný Leptidea morsei, jazyčník sibírsky Ligularia sibirica, pimplík močiarny Vertigo geyeri.

Navrhované menežmentové opatrenia

Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne, Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny, Odstraňovanie zámerne vysadených drevín, Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín, Usmerňovanie návštevnosti územia, Predlžovanie obnovnej doby, Predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu, Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy (výberkový hosp. spôsob), Šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty (kone, lanovky, ...), Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny), Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy, Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov, Optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín, Stráženie (napríklad. hniezd dravcov), Obnova zdroja potravy (zarybňovanie), Odstraňovanie invázných druhov rastlín, Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, Zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality), Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdných biotopov vtáctva, Umiestnenie a výstavba lavičiek, mostíkov, chodníkov, povalových chodníkov a pod.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Cesty I. až III. triedy, Nekryté parkoviská a odstavné plochy, Železničné, lanové a iné dráhy, Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. triedy, Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary, Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia, Diaľkové rozvody elektriny, Nekryté športové ihriská, Športové areály, Kryté budovy pre šport, Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy, Skokanské mostíky, Golfové ihriská, Lyžiarske vleky, Lyžiarske zjazdové trate, Ťažba a úprava rudných surovín, Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Ťažba ostatných nerastov, Umiestnenie vodného diela, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Malé vodné elektrárne, Veterné elektrárne, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárkeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu, Skládky odpadu, Hotely a motely, Penzióny a chaty s kapacitou nad 20 lôžok, Kempingy, Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest, Len veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Priemyselné budovy a sklady, Priemyselné nádrže a silá, Skladovacie plochy všetky, Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín, Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov, Ťažobné a geotermálne vrty, Výsypky, odvaly a odkaliská (haldy), Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov, Zriadiť poľovnícke zariadenie – zvernica, Zriadiť rybochovné zariadenie, Diaľnice, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Prístavy, plavebné kanály a komory, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti minimálne o 20 %, ktoré by mohli ohroziť alebo životné prostredie, Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice, Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice Zábavné parky, Zoologické a botanické záhrady, Bytové domy, Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útluky pre bezdomovcov a pod.), Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodarovaním pozemkov, Budovy pre veľkoobchod, Autoservisy, Čerpacie stanice, Dopravné a telekomunikačné budovy, Stanice (autobusové, železničné), Hangáre a depá, Skladovacie plochy len nad 100 m², Amfiteátre, Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu, Budovy pre školstvo a na vzdelávanie, Budovy pre výskum, Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia, Kaplnky a kostoly, Kríže, Cintoríny, Krematóriá, Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.), Zmeny rekreačných objektov na priemyselné, Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.), Zmeny obytných objektov na rekreačné, Zmeny obytných objektov na priemyselné, Zriadenie alebo zrušenie verejných sádov, parkov, krásnych záhrad a inej zelene, ak sú spojené s terénnymi prácami, s odstraňovaním zelene, s vybavením chodníkmi a iným spevnenými plochami, s umiestnením drobnej záhradnej architektúry a technickým prevádz, Likvidácia brehových porastov holorubným spôsobom (oprávnenie správcu toku), nad 100 m dĺžky, Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, bez limitu,

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín, Ťažba a úprava rudných surovín, Ťažba a úprava rudných surovín na kontakte s tokom pretekajúcim územím, Povrchové veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy, Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom, Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov ak ide o vyhradené ložisko, Ťažba ostatných nerastov, Ťažobné vrty na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím, Ostatné ťažobné vrty s používaním výplachu ak sú vypúšťané do toku nad územím, Diaľnice, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárkeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu, Skládky odpadu, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie, Automobilové a motocyklové dráhy, Veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery (20.9.2015, <http://www.sopsr.sk/natura/>).

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno–historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v

súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Územno-plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v obci. Základným nástrojom územného plánovania je územný plán obce. Územný plán obce je výsledok formálneho plánovania a je územnoplánovacím dokumentom v zmysle zákona č.50/1976 Zb. (zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov) a v zmysle vyhlášky č.84/1976 Zb. (o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii) v znení neskorších predpisov. Obec má v súčasnosti spracovaný územný plán z roku 1984, ktorý má 5 doplnkov, doplnok územného plánu č. 5 bol schválený v roku 2011.

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov (platný v roku 2009, od 1.6.2010 účinný zákon č. 137/2010 Z.z o ovzduší). Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším. V samotnom sídle sa výroba výrazne znečisťujúca ovzdušie nachádza. Najviac znečisťujúcich zdrojov sa nachádza v okresnom meste Brezno, obci Hronec a Podbrezovej.

Okres Brezno ako aj obec Polomka patria medzi územia s vyšším množstvom vyprodukovaných emisií na Slovensku. K najväčším zdrojom znečistenia v regióne a v obci patrí:

Tuhé znečisťujúce látky

Harmanec-Kuvert,s.r.o.,Brezno/Kotolňa, MO SR,VÚ Nemecká, ZLH Plus, a.s., Hronec/Kuplova pec, Železiarne Podbrezová a.s./Oceliareň, Pipeco Slovakia,s.r.o., Brezno/Kotol.

SO₂

Železiarne Podbrezová a.s./Tepláreň, Železiarne Podbrezová a.s./Oceliareň, Harmanec-Kuvert,s.r.o.,Brezno/Kotol, MO SR, VÚ Nemecká, COOPJednota,NS Č.Balog.

NO_x

Železiarne Podbrezová a.s./Valcov, Železiarne Podbrezová a.s./Oceliareň,Železiarne Podbrezová a.s./Kogeneračná jednotka, myWood Polomka s.r.o./Kotolňa, Železiarne Podbrezová a.s./Ťaháreň rúr 2.

CO

Železiarne Podbrezová a.s. /Oceliareň, myWoodPolomka s.r.o.,Kotolňa, ZLH Plus,a.s.,Hronec/Kupl.pec,, Železiarne Podbrezová a.s./Valcovňa rúr, Harmanec-Kuvert s.r.o. Brezno/Kotolňa.

Zdrojmi znečisťovania ovzdušia v riešenom území v súčasnosti sú:

- automobilová doprava na ceste I. triedy, ako aj na miestnych komunikáciách,
- výroba tepla v domácnostiach a vo výrobných a obslužných prevádzkach,
- výrobné prevádzky v obci, meste Brezno a obci Podbrezová, Hronec, atď.,

K znečisteniu ovzdušia v obci negatívne prispieva aj automobilová doprava, ktorej intenzita neustále narastá. Meranie znečisťujúcich látok z dopravy sa zatiaľ nemeria, ale za 90% celkových emisií prchavých organických látok z dopravy zodpovedajú vozidlá s benzínovým motorom. Automobilová doprava okrem zvyšovania plynných emisií z výfukových plynov spôsobuje aj sekundárnu prašnosť.

Produkcia v t na km ² podľa územia, chemická zlúčenina a rok											
Okres Brezno	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tuhé emisie	0,42	0,44	0,55	0,52	0,51	0,51	0,50	0,49	0,53	0,54	0,57
Oxid siričitý	0,28	0,21	0,16	0,16	0,12	0,12	0,10	0,09	0,08	0,09	0,09
Oxid dusíka	0,25	0,25	0,25	0,24	0,23	0,23	0,20	0,21	0,22	0,23	0,24
Oxid uhoľnatý	0,84	0,82	0,96	1,01	0,93	0,94	0,82	0,92	0,98	0,99	1,03
Tuhé emisie SR	0,85	0,85	1,02	0,88	0,71	0,70	0,69	0,67	0,71	0,72	0,63
Oxid siričitý SR	2,15	1,96	1,81	1,78	1,43	1,41	1,30	1,41	1,39	1,19	1,05
Oxid dusíka SR	1,19	1,16	1,14	1,06	0,96	0,94	0,87	0,88	0,88	0,81	0,75
Oxid uhoľnatý SR	3,76	3,87	3,70	3,94	3,74	3,64	3,00	3,38	3,65	3,56	3,36

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Do ovzdušia sa z riešeného územia dostávajú: toxické oxidy dusíka (NOX), ktoré spôsobujú ochorenia dýchacích ciest, cyanózu srdca, majú aj karcinogénne účinky, toxický oxid siričitý (CO₂), ktorý narúša krvotvorbu, dráždi sliznice a oči, spôsobuje chronické ochorenia dýchacích ciest, popolčeky, ktoré zasahujú predovšetkým dýchacie cesty, pri niektorých druhoch popolčekov je zasiahnuté aj srdce a imunitný aparát (karcinogénne účinky), polietavý prach prevažne zo sekundárnej prašnosti spôsobuje ochorenia dýchacích ciest, rozľahlé plochy porastené burinnými spoločenstvami sú jedným zo zdrojov alergických ochorení slizníc. Ako už ale bolo spomenuté, oproti ostatným regiónom Slovenska je okres Brezno jeden z najviac znečistených regiónov. Ako prezentuje nasledujúca tabuľka, k poklesu dochádza v prípade produkcie oxidu siričitého, ktoré sú pravdepodobne produkované ako externé vplyvy priemyselnej výroby, dopravy a zásobovania teplom v zimnom období (prechod na pevné palivá v dôsledku vysokých cien elektrickej energie a plynu).

Produkcia v t podľa územia, chemická zlúčenina a rok											
Okres Brezno	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tuhé emisie	532	551	700	663	639	645	637	622	674	684	687
Oxid siričitý	351	268	200	209	148	150	125	109	100	113	111
Oxid dusíka	312	312	316	305	293	290	253	267	278	288	299
Oxid uhoľnatý	1058	1041	1212	1289	1178	1189	1036	1167	1245	1255	1309

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Vplyvom nepriaznivej klimageografickej polohy (teplotné inverzie v málo vetranej kotline) sa exhaláty hlavne v jesennom a zimnom období koncentrujú v prízemnej vrstve ovzdušia. Naopak koncentrácie polietavého prachu sa zvyšujú pri normálnych klimatických situáciách a to už pri najmenších rýchlostiach vetra. Oproti minulosti sa zmenila situácia v hlavných znečisťovateľov ovzdušia, keď tepelné zdroje prešli z uhlia na zemný plyn. K zlepšeniu stavu znečisťovania prispela aj plynofikácia obce. Naopak je zvýšená hybnosť automobilov.

Hlukové pomery z dopravy

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami najvyššie prípustné hodnoty hluku z dopravy vo vonkajších priestoroch v obytnom území ciest I. a II. triedy, zberných mestských komunikácií a hlavných železničných ťahov sú povolené pre deň LA_{eq,p} = 60 dB a v noci LA_{eq,p} = 50 dB. Hlavná dopravná záťaž v katastrálnom území je na ceste I. triedy č.66, ktorá prechádza cez obec. Hluk z automobilovej dopravy nepresahuje v obytnej zástavbe obce Polomka povolených 50 dB(A).

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Obsah Programu odpadového hospodárstva obce na roky 2011 - 2015 je zostavený podľa požiadaviek § 2 až § 5 vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a zároveň zohľadňuje POH SR a POH Banskobystrického kraja. Ciele a opatrenia POH SR a POH Banskobystrického kraja 2011 - 2015, ktoré sa realizujú obcou, právnickými a fyzickými osobami, sú preto rozpracované v záväznej časti POH obce Polomka na roky 2011 – 2015. Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Separovanie odpadu je v obci riešené už od r.2001. Za pomoci eurofondov bol v r. 2012 vybudovaný nový zberný dvor a zakúpená potrebná technika (príspevok EU 0,8 mil.€).

Množstvo komunálneho odpadu podľa ukazovateľa a rok v % v regióne											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Separ. zbierané zložky kom. odp.	4,37	2,92	8,37	9,07	9,31	10,44	10,58	10,39	11,45	13,20	10,96

Separ. z toho: nebezp. odpad	0,11	0,20	0,34	0,14	0,24	0,30	0,35	0,32	0,35	0,32	0,33
Odpady zo záhrad a parkov	3,39	5,35	10,88	4,43	4,01	4,13	2,88	4,79	5,92	6,79	6,85
Iné komunálne odpady	90,09	88,37	77,80	82,96	83,13	81,85	82,87	81,23	79,44	76,74	79,32
Drobné stavebné odpady	2,14	3,36	2,95	3,54	3,55	3,58	3,66	3,59	3,20	3,27	2,88

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Štatistické ukazovatele v oblasti nakladania s komunálnym odpadom prezentuje nasledujúca tabuľka.

Relatívne ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom v regióne											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mn. komun. odpadu (kg/obyv.)	283	222	257	248	248	272	262	271	268	275	261
Mn. zhodn. kom. odp. (kg/obyv.)	15	9	5	3	8	9	25	38	36	51	41
Mn. znešk. kom. odp. (kg/obyv.)	269	213	233	223	220	237	230	232	224	224	192
% zhodnoc. kom. odpadu	5	4	2	1	3	3	9	14	14	19	16
% zhodn. kom. odp. kompost. (%)	25	32	29	53	54	66	39	45	49	47	54
% zhod. kom. odp. ako druhot. s.	66	58	22	40	38	31	54	42	37	51	21

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Znečistenie horninového prostredia

Hodnotené územie tvoria prevažne plochy s lesníckou a poľnohospodárskou činnosťou, priemyselnou výrobou a so zastavanou plochou obce Polomka a tak sa predpokladá, že pôvodné horninové prostredie môže byť miestami znečistené priesakmi z poľnohospodárskej výroby a únikmi z priemyselnej výroby. Medzi zdroje, ktoré môžu prispieť k znečisteniu horninového prostredia v širšom okolí hodnoteného územia, patria aj poľnohospodárska výroba, prevádzky priemyselnej výroby, doprava a pod.

Pôda

Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerne meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno-imisná kontaminácia pôd. V poľnohospodárstve je potrebné zabezpečiť skládky dusíkatých hnojív (močovka) i vápna (často používaných pri stavbe rôznych objektov) pred splachom do vodných tokov. Na poliach nehnojiť močovkou v období pretrvávajúcich výdatných dažďov (náhle splavy dusičnanov zo svahov do tokov). V prípade chemického ničenia hľodavcov používať moderné, overené prostriedky, ktoré nie sú nebezpečné pre ryby a iné vodné živočíchy.

Ekologická charakteristika Hnedozeme

Hnedozeme majú stredný až vysoký pozitívny ekologický potenciál, relatívne dobre tvoria biomasu (najmä keď sú hnojené). V Bt-horizonte majú hnedozeme 1,2-2,0-krát viac ílovitých častíc v porovnaní s ornitou. Preto niektoré hnedozeme majú hlinitú orniciu, ale ílovitohlinitú podornicu, čo sa pozitívne prejavuje na vododržnosti pôdy. V suchých obdobiach sú náchylné na veternú eróziu a počas privalových zrážok môžu byť poškodzované aj vodnou eróziou. Pretože podzemná voda je u nich obvyčajne hlboko nie sú príliš "nebezpečné" z hľadiska znečistenia vodných zdrojov vyplavovaním látok z pôdneho profilu.

Ekologická charakteristika fluvizemí

U fluvizemí je dôležitý pravidelný monitoring na kontamináciu týchto pôd, pretože potenciálne kontaminované podzemné vody alúvií ale aj samotné povodňové kaly pochádzajú z rôznych zdrojov (prítokov). Ekopriestor fluvizemí je významný najmä ako potravinová základňa a zásobáreň vôd.

Správa povodí

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie. Na území obce Polomka sa nenachádzajú žiadni významní odberatelia povrchových či podzemných vôd. Z hľadiska kvantitatívnej vodohospodárskej bilancie stanovujúcej vzťah medzi zdrojmi vody a požiadavkami na vodu a zistením požiadaviek krytia vodnými zdrojmi v obci je vo všetkých bilančných profiloch zaznamenaný aktívny bilančný stav. Najvýznamnejším zdrojom znečistenia vôd v regióne sú to skladovacie objekty, priemyselná výroba, drevovýroba a manipulačné priestory lesníckych a poľnohospodárskych podnikov. Poľnohospodárska výroba sa podieľa na

znečisťovaní hlavne ošetrovaním poľnohospodárskych rastlín, vývozom močovky a hnojnice a ďalšími inými činnosťami.

Kvalita povrchových vôd

Horná časť rieky Hron je vo veľmi dobrom alebo dobrom ekologickom stave. K znečisťovateľom patria odpadové vody z podnikov služieb, potravinárskej, strojárnej a papierenskej výroby.

Najvýznamnejšie vplyvy s dopadom na stav útvarov povrchových vôd :

- hydromorfologické zmeny – rieka Hron, priečne stavby bez funkčného rybovodu
- vypúšťanie odpadových vôd z komunálnych aglomerácií,
- významné priemyselné a iné zdroje znečistenia.
- environmentálne záťaž v povodí
- difúzne znečistenie – z neodkanalizovaných obcí a poľnohospodárstva.

Stav útvarov podzemných vôd

Čiastkové povodie rieky Hron - útvary podzemných vôd kvartérnych sedimentov sú v zlom chemickom stave, ktorý je spôsobený znečistením z bodových i difúzných zdrojov znečistenia, útvary predkvartérnych hornín sú v dobrom chemickom stave. Zlý kvantitatívny stav je identifikovaný v slovenskej časti Stredoslovenských neovulkanitov (ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky 2009, 2010, s. 48).

2.6. OBYVATEĽSTVO

Nasledujúca časť prezentuje štruktúru obyvateľstva podľa jednotlivých charakteristík, ako vek, vierovyznanie, vzdelanosť, pohlavie, atď.. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v obci Polomka k roku sčítania obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo v obci Polomka (rok 2011 – SODB 2011)						
	spolu	ženy	0-14	66+	15-65	
obec Polomka	3038	1578	444	498	2096	
Hámar	56	28	5	11	40	
Polomka	2982	1550	439	487	2056	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

V roku 2011 žilo v obci celkovo 3038 obyvateľov, žien bolo 1578. V časti Hámar žilo 56 obyvateľov. Najväčšiu skupinu tvorili obyvatelia od 15 do 65 rokov, v ktorej bolo evidovaných 2096 obyvateľov. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry obyvateľstva obce Polomka podľa vierovyznania v roku 2011. Obec je podľa kritéria vierovyznania homogénna s 1 dominantným vierovyznaním. Najväčšia časť obyvateľov sa hlásila k rímskokatolíckemu vierovyznaniu (85,07 %). Menšia časť sa hlási k evanjelickému (0,86 %) a gréckokatolíckemu vierovyznaniu (0,83 %).

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania			
Ukazovateľ	SODB 2011	%	
Rímskokatolícke	2575	85,07	
Nezistené	201	6,64	
bez vyznania	175	5,78	
Evanjelické	26	0,86	
Gréckokatolícke	25	0,83	
Pravoslávna	15	0,50	
Starokatolícka cirkev	1	0,03	
Kresťanské zbory	4	0,13	
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	9	0,30	
iné	7	0,23	

Demografia

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. V prípade obce Polomka bol zaznamenaný pokles počtu obyvateľov.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)												
Obec Polomka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Polomka 1.1.	3184	3162	3136	3119	3120	3109	3093	3033	3047	3042	3027	

Polomka 30.6.	3176	3170	3116	3120	3112	3094	3088	3040	3045	3035	3028
Polomka 31.12.	3162	3136	3119	3120	3109	3093	3075	3047	3042	3027	3028
muži	1532	1524	1498	1499	1496	1491	1489	1460	1462	1461	1462
ženy	1644	1646	1618	1621	1616	1603	1599	1581	1583	1574	1566
Index	-	0,992	0,995	1,000	0,996	0,995	0,994	0,991	0,998	0,995	1,000
Priemer IX											0,996

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Za sledované 11 ročné obdobie v priemere počet obyvateľov klesol o 4,23 %. Priemerný index dosiahol hodnotu 0,996, čo predstavuje priemerný ročný pokles o 0,38 %. V priebehu sledovaného obdobia bol vývoj počtu obyvateľov značne nerovnomerný. V roku 2011 bol zaznamenaný pokles o 28 obyvateľov a v roku 2012 už len -5. Výraznejší pokles bol zaznamenaný aj v roku 2005, kedy celkový počet obyvateľov klesol o 26 osôb.

Prirodzený prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v okrese, ako aj prirodzený prírastok v obci Polomka.

Prirodzený prírastok											
Obec Polomka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HMPP	-1,49	-1,82	-1,91	-1,66	-1,28	-0,33	-2,07	-0,31	-2,97	-1,67	-1,95
prirodzený prírastok	-14	-8	-7	5	-10	-19	-6	-5	-13	-9	17
hrubá miera pr. príro.	-4,41	-2,52	-2,25	1,6	-3,21	-6,14	-1,94	-1,64	-4,27	-2,97	5,62

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Vývoj ukazovateľa hrubej miery prirodzeného prírastku obyvateľstva v okrese v sledovanom období vykazuje negatívny trend. Počet živonarodených prekračuje v obci počet zomrelých obyvateľov len v roku 2007 a 2014. Najvyšší prirodzený úbytok bol zaznamenaný v roku 2009 a to 19 osôb.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených (hrubá miera) v okrese a vývoj počtu narodených za obec Polomka. V medzročnom porovnaní možno sledovať stabilný trend, aj napriek zlej ekonomickej situácii začínajúcich rodín a s tým súvisiacim problematickým zabezpečením základných životných potrieb – bývanie. Rastový trend v okrese bol evidovaný do roku 2011, kedy hrubá miera dosiahla 10,32. Do roku 2014 klesol tento počet na 8,79. V súčasnosti je v obci vyrovnaný trend. Najvyšší počet živonarodených bol evidovaný v roku 2014 a to 52 osôb.

Počet živonarodených											
Obec Polomka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HM	9,45	10,21	9,29	9,3	9,88	10,25	10	10,32	8,75	9,53	8,79
narodení	24	40	32	39	31	31	33	34	30	31	52
živonarodení	24	40	32	39	30	31	33	33	30	31	52
hrubá miera živorod.	7,56	12,6	10,3	12,5	9,64	10	10,7	10,9	9,85	10,2	17,2

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Štatistika počtu potratov v okrese vykazuje podobné tendencie, ako v prípade obecnej štatistiky. Aj keď z hľadiska trendu počet potratov v obci (aj spontánne) klesá (s výnimkou rokov 2012 a 2013). Hodnoty sa nachádzajú väčšinou pod okresnými štatistikami.

Počet potratov											
Obec Polomka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HM	4,95	4,31	4,03	4,06	3,94	3,1	3,55	3,62	3,6	3,39	2,82
potratovosť	13	9	10	9	10	9	7	6	14	12	5
hrubá miera potratovosti	4,09	2,84	3,21	2,88	3,21	2,91	2,27	1,97	4,6	3,95	1,65
index potratovosti	54,2	22,5	31,3	23,1	32,3	29	21,2	17,7	46,7	38,7	9,62
ukončené tehotenstvá	37	49	42	48	41	40	40	40	44	43	57
hrubá miera uk. tehot.	11,7	15,5	13,5	15,4	13,2	12,9	13	13,2	14,5	14,2	18,8

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Počet zomretých v okrese vykazuje stabilný trend s miernym trendom poklesu. Počet kolíše okolo 10 / 11 osôb na 1000 obyvateľov. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2010. V prípade obce Polomka postupne počet zomretých klesá. Kým v roku 2004 bolo evidovaných 12 zomretých na 1000 obyvateľov, do roku 2014 klesol ich počet na 11,6.

Počet zomretých											
Obec Polomka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HM	10,94	12,03	11,2	10,96	11,15	10,58	12,07	10,63	11,72	11,19	10,74
zomretí	38	48	39	34	40	50	39	38	43	40	35
hrubá miera úmrtnosti	12	15,1	12,5	10,9	12,9	16,2	12,6	12,5	14,1	13,2	11,6

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vystáňovanými obyvateľmi vykazuje pozitívny aj negatívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v obci pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok pozitívny trend len v roku 2009, 2011 a v roku 2012. Najvyššia pozitívna bilancia bola zaznamenaná v roku 2011.

Saldo sťahovania											
Obec Polomka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HM	-2,28	-1,25	-1,7	-2,22	-1,14	-2,82	-3,22	-2,4	-2,97	-4,16	-3,67
migračné saldo	-8	-18	-10	-4	-1	3	-12	19	8	-6	-16
hr. miera migr. salda	-2,52	-5,68	-3,21	-1,28	-0,32	0,97	-3,89	6,25	2,63	-1,98	-5,28

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Najväčší migračný úbytok obyvateľstva bol zaznamenaný v roku 2005 a 2014 a to - 18 a - 16 osôb. Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za obec Polomka. Najvyšší počet obyvateľov migruje mimo územia. Malá časť obyvateľov sa vystáňovala mimo hraníc SR.

Migrácia obyvateľstva											
Obec Polomka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
prisťahovaní	35	30	31	43	25	32	28	40	39	24	31
vystáňovaní	43	48	41	47	26	29	40	21	31	30	47

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

V sledovanom období počet vystáňovaných kolíše. Stúpajúca tendencia bola zaznamenaná hlavne v roku 2010 a v roku 2014. V roku 2014 počet vystáňovaných stúpol na hodnotu 47. Najväčší počet prisťahovaných bol zaznamenaný v roku 2007 kedy sa do obce prisťahovalo celkovo 43 obyvateľov.

Celkový prírastok

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku na 1000 obyvateľov v okrese, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku a absolútne hodnoty za obec. Celkový prírastok nevykázal v okrese v sledovanom období kladnú hodnotu.

Celkový prírastok (- úbytok)											
Obec Polomka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Brezno HM	-3,77	-3,06	-3,61	-3,88	-2,41	-3,15	-5,29	-2,71	-5,95	-5,83	-5,62
celkový prírastok	-22	-26	-17	1	-11	-16	-18	14	-5	-15	1
hrubá miera celk. pr.	-6,93	-8,2	-5,46	0,32	-3,53	-5,17	-5,83	4,61	-1,64	-4,94	0,33

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Celkový prírastok v obci vykazuje nerovnomerný trend. K najvyššiemu úbytku došlo v roku 2005, kedy počet obyvateľov dosiahol hodnotu - 26.

Počet sobášov a rozvodov

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov v okrese a sobášnosť a rozvodovosť v obci Polomka. Rovnako, ako v prípade predchádzajúcich štatistík, je aj v tomto prípade problematické identifikovanie trendu. Na 1000 obyvateľov v okrese roku 2004 pripadalo 4,52. Do roku 2014 mierne klesol počet na 4,23.

Počet sobášov

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obec Polomka											
okr. Brezno HM	4,52	4,03	4,31	4,33	4,22	4,04	4,29	4,01	4,29	4,08	4,23
sobášnosť	17	16	11	12	11	16	10	9	8	6	16
hrubá miera sobášnosti	5,35	5,05	3,53	3,85	3,53	5,17	3,24	2,96	2,63	1,98	5,28

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

V porovnaní s regionálnou štatistikou je sobášnosť v obci vyššia ako v prípade okresu len v 4 rokoch sledovaného obdobia. Najväčší počet sobášov bol v obci evidovaný v roku 2004. V prípade rozvodovosti boli hodnoty takmer počas celého obdobia pod úrovňou okresu. K vysokým počtom dochádzalo v roku 2010 a 2014. Uvedené pravdepodobne súvisí s pretrvávajúcou zlou ekonomickou situáciou regiónu a nízkou tvorbou pracovných miest. Dlhodobá nezamestnanosť v tomto prípade negatívne pôsobí na štruktúry rodiny.

Počet rozvodov

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obec Polomka											
okr. Brezno HM	2,25	1,48	2,21	2,03	1,82	1,93	2,21	1,71	2,1	1,51	1,77
rozvodovosť	3	1	2	1	1	3	6	3	1	4	5
hrubá miera roz.	0,94	0,32	0,64	0,32	0,32	0,97	1,94	0,99	0,33	1,32	1,65
index rozvodovosti	17,7	6,25	18,2	8,33	9,09	18,8	60	33,3	12,5	66,7	31,3

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Hustota obyvateľov

Nasledujúca tabuľka prezentuje hustotu obyvateľov na km². Hustota obyvateľstva v obci je hlboko pod úrovňou Slovenska. Z dlhodobého hľadiska dochádza v obci k poklesu hustoty obyvateľstva. V roku 2004 dosiahla hustota hodnotu 33,78 a do roku 2014 klesla na hodnotu 32,2.

Hustota obyvateľov na km² k 31.12. podľa územie a rok

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obec Polomka											
SR	109,77	109,87	109,95	110,08	110,26	110,5	110,75	110,09	110,28	110,4	110,51
okr. Brezno	51,58	51,39	51,21	50,97	50,81	50,72	50,49	50,71	50,49	50,2	49,91
Obec Polomka	33,78	33,72	33,14	33,18	33,1	32,91	32,84	32,33	32,38	32,27	32,2

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Veková štruktúra obyvateľstva obce

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	3162	3136	3119	3120	3109	3093	3075	3047	3042	3027	3028
0	26	40	31	39	29	32	34	33	29	30	53
1-4	102	91	105	117	130	136	130	134	128	130	121
5-9	163	171	166	136	128	126	126	136	161	161	167
10-14	235	207	180	171	167	160	169	153	131	127	120
15-19	267	272	265	254	251	236	207	177	169	155	150
20-24	234	221	233	249	251	263	269	258	245	243	232
25-29	241	245	253	256	244	224	217	218	235	237	242
30-34	200	215	212	214	226	232	232	240	241	227	211
35-39	194	184	173	174	187	196	209	196	204	215	215
40-44	223	222	228	213	188	185	182	181	180	189	189
45-49	253	237	230	230	231	228	223	220	207	185	190
50-54	205	217	223	230	242	248	233	236	237	225	223
55-59	151	169	184	189	190	193	203	204	213	230	234

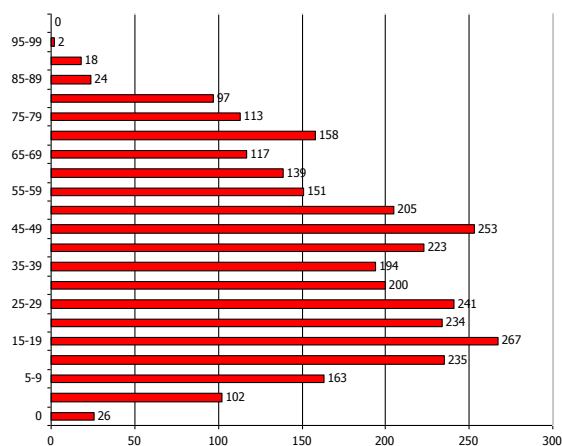
60-64	139	127	118	128	138	146	159	178	180	181	186
65-69	117	125	134	141	126	126	119	110	115	128	143
70-74	158	145	136	112	114	99	107	117	128	116	114
75-79	113	110	110	131	133	126	113	110	82	87	80
80-84	97	100	98	80	73	75	74	75	91	99	90
85-89	24	24	28	42	49	49	56	54	43	40	46
90-94	18	11	9	11	6	6	7	12	19	19	18
95-99	2	2	2	1	5	6	5	4	2	0	1
100+	0	1	1	2	1	1	1	1	2	3	3

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

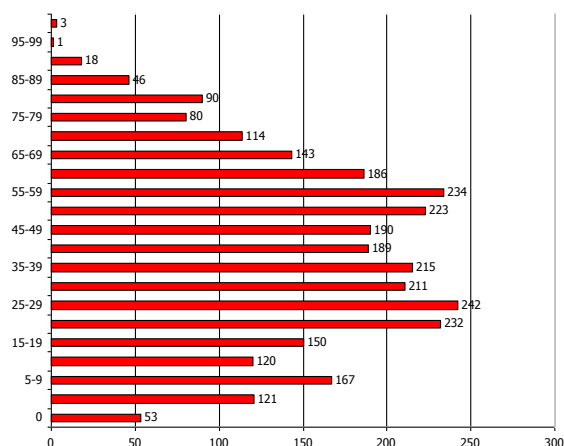
K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 60 - 74. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v obci Polomka.

Veková štruktúra obyvateľstva

2004

2014

K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 55 - 69. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v obci Polomka.

Prognózy

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v nasledujúcich 11 rokoch by malo dôjsť k nárastu počtu obyvateľov hlavne v dôchodkovom veku. Do roku 2025 by mal celkový počet obyvateľov stúpnuť na 3061 obyvateľov.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)

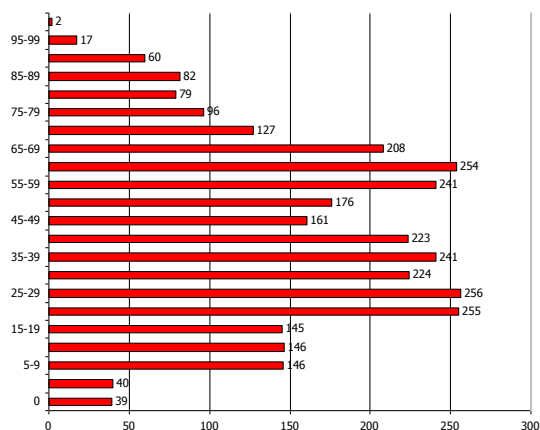
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Spolu	3029	3035	3039	3040	3043	3045	3049	3052	3055	3058	3061
0	39	39	40	41	42	42	43	44	45	45	46
1-4	140	143	146	149	153	156	159	162	165	169	172
5-9	147	147	146	146	146	145	145	145	144	144	144
10-14	118	117	114	112	110	108	106	104	102	100	97
15-19	148	145	142	140	137	134	132	129	126	124	121
20-24	253	255	256	258	259	260	262	263	264	266	267
25-29	227	226	224	222	221	219	217	216	214	212	211
30-34	236	239	241	243	245	248	250	252	254	257	259
35-39	216	220	223	227	230	234	238	241	245	248	252
40-44	170	165	161	156	151	147	142	137	133	128	123
45-49	187	182	176	171	165	159	154	148	142	137	131
50-54	238	240	241	243	244	246	247	249	250	252	253
55-59	239	247	254	261	268	275	282	290	297	304	311
60-64	194	201	208	210	215	218	224	229	233	238	243
65-69	127	127	127	127	127	127	128	128	128	128	128
70-74	103	100	96	93	90	87	83	80	77	74	70
75-79	87	83	79	76	72	68	65	61	57	54	50

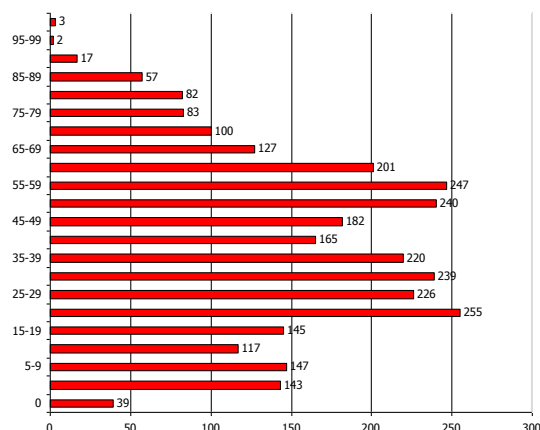
80-84	83	82	82	81	80	80	79	78	78	77	77
85-89	55	57	60	62	64	66	69	71	73	75	78
90-94	16	17	17	18	18	19	19	20	21	21	22
95-99	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
100+	3	3	3	3	4	4	4	4	5	5	5

Prognózovaná veková štruktúra obyvateľstva

2015

2024

Ďalšie demografické charakteristiky

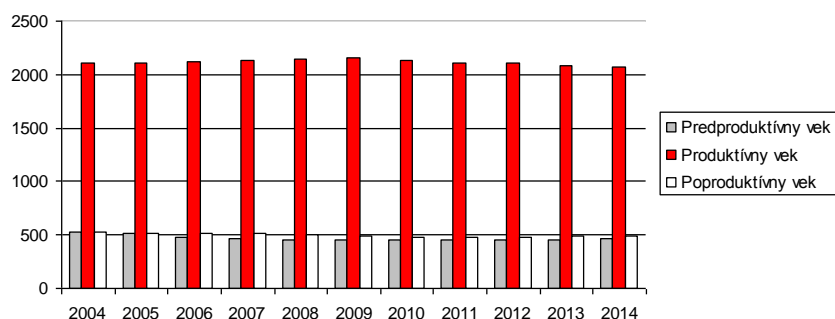
Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu obyvateľov a predpokladaný vývoj podľa hlavných vekových skupín. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v poproduktívnom veku. V skupine v poproduktívnom veku bol zaznamenaný pokles. Za 11 ročné obdobie klesol počet obyvateľov o 34. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný výrazný pokles o 65 obyvateľov. Počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal pokles o 1,66 %.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Predproduktívny vek	526	509	482	463	454	454	459	456	449	448	461
Produktívny vek	2107	2109	2119	2137	2148	2151	2134	2108	2111	2087	2072
Poproduktívny vek	529	518	518	520	507	488	482	483	482	492	495

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

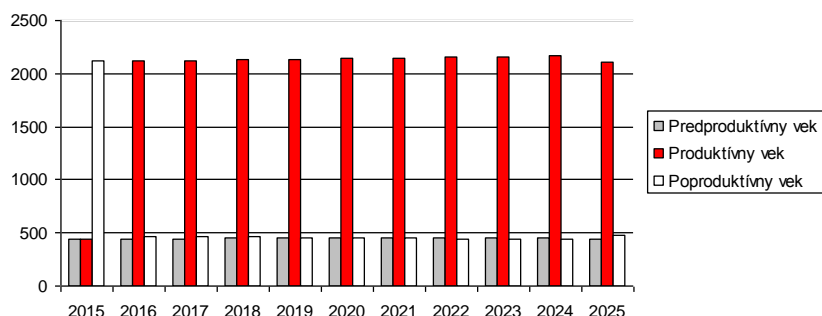
Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období

Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k poklesu vo vekových skupinách predproduktívneho, produktívneho aj poproduktívneho veku. Nasledujúca tabuľka prezentuje predpokladaný vývoj v hlavných vekových skupinách do roku 2025.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

Do roku 2025 sa predpokladá nárast obyvateľov vo vekovej skupine predproduktívneho a produktívneho veku. Vo vekovej skupine poproduktívneho veku sa predpokladá pokles o 44 obyvateľov.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Predproduktívny vek	443	446	447	448	450	452	453	455	456	458	459
Produktívny vek	2111	2118	2126	2130	2136	2140	2147	2153	2159	2165	2170
Poproduktívny vek	475	471	466	462	458	453	449	444	440	436	431

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 25 do 29 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 15 do 19 rokov. Pokles v medziročnom porovnaní 2004 až 2014 bol zaznamenaný v každej skupine 15 až 24 rokov a od 40 do 49 rokov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2004 a 2014

Vek	2004	2014	rozdiel 2014 - 2004
15-19	267	150	-117
20-24	234	232	-2
25-29	241	242	1
30-34	200	211	11
35-39	194	215	21
40-44	223	189	-34
45-49	253	190	-63
50-54	205	223	18
55-59	151	234	83
60-64	139	186	47

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Z ekonomického hľadiska je daná štruktúra vyhovujúca.

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 91,91 %. Rómska národnosť bola zastúpená 4,03 %. Obyvatelia českej národnosti boli zastúpení v 0,17 %. V obci žil 1 obyvateľ s poľskou národnosťou. Pri 3,27 % nebola zistená národnosť.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

Ukazovateľ	SODB 2011	%
Slovenská	2782	91,91
Maďarská	4	0,13
nezistená	99	3,27
Česká	5	0,17
Ukrajinská	17	0,56
Rómska	122	4,03
Nemecká	2	0,07
Rusínska	3	0,10
Ruská	2	0,07
Poľská	1	0,03

Zdroj: www.statistics.sk

2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

V obci majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania so základným vzdelaním – 23,16 %, úplným stredným vzdelaním – 18,30 %. Obyvatelia bez školského vzdelania tvorili skupinu 14,70 %. Obyvatelia s vysokoškolským vzdelaním boli zastúpení 6,74 %.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce v roku 2012			
dosiahnuté vzdelanie	počet	%	
úplné stredné odborné (s maturitou)	554	18,30	
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	204	6,74	
bez školského vzdelania	445	14,70	
učňovské (bez maturity)	504	16,65	
základné	701	23,16	
stredné odborné (bez maturity)	259	8,56	
úplné stredné všeobecné	74	2,44	
nezistené	94	3,11	
úplné stredné učňovské (s maturitou)	95	3,14	
vysokoškolské bakalárske	64	2,11	
vyššie odborné vzdelanie	33	1,09	
vysokoškolské doktorandské	11	0,36	

Zdroj: statistics.sk, 10.12.2015

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra relatívne vyhovujúci pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci ďalej zvyšovať počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním a úplným stredným vzdelaním.

Vývoj nezamestnanosti

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2008 klesajúci trend.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet nezamestnaných v obci. V roku 2014 bolo v obci evidovaných 259 nezamestnaných, toho žien bolo 138. Miera nezamestnanosti v obci dosiahla hodnotu 12,5 %.

Nezamestnaní v obci											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polomka	324	264	223	176	203	314	342	335	371	311	259
z toho ženy	166	144	116	94	113	135	161	159	181	155	138
Produktívny vek	2107	2109	2119	2137	2148	2151	2134	2108	2111	2087	2072
Miera nezamestnanosti	15,4	12,5	10,5	8,2	9,5	14,6	16,0	15,9	17,6	14,9	12,5

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2008 klesajúci trend. Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v obci a regióne prezentuje nasledujúca tabuľka.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územie, pohlavie a rok v %											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	13,07	11,36	9,40	7,99	8,39	12,66	12,46	13,59	14,44	13,50	12,29
Banskobystrický kraj	19,50	18,32	16,12	14,10	14,25	19,19	18,86	19,83	20,81	18,26	17,22
Okres Brezno	18,06	15,04	13,30	10,81	11,35	18,36	18,00	18,41	19,15	15,97	13,41
Muži	15,87	12,88	10,57	8,11	8,94	17,31	16,13	17,08	17,73	14,59	11,94
Ženy	20,78	17,68	16,68	14,27	14,44	19,68	20,43	20,05	20,87	17,59	15,12

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Vyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola takmer počas celého obdobia v prípade ženskej populácie. V roku 2014 dosiahla úroveň 15,12 %. Najvyššia úroveň v prípade mužskej populácie sa dosiahla v roku 2012 (17,73 %). Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 35-49 a riziková skupinu nad 50 rokov. V tejto skupine podiel mierne narastá. K znižovaniu podielu dochádza aj v prípade skupiny od 25 do 34 rokov, kedy do roku 2014 klesol podiel na 21,3 %.

Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku v %

Okr. Brezno	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
15-24	17,2	17,0	16,2	16,2	16,9	16,6	16,0	16,6	18,4	17,6	18,8
25-34	25,4	24,7	24,2	23,9	21,2	22,1	22,7	22,9	23,2	21,9	21,3
35-49	38,5	37,7	38,7	37,3	36,6	35,7	35,2	34,0	34,9	34,2	33,6
50 a viac	18,8	20,7	20,9	22,5	25,3	25,6	26,1	26,5	23,5	26,3	26,4

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Významným ukazovateľom na trhu práce je doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Dve najväčšie skupiny tvorili nezamestnaní s dĺžkou evidencie od 4 do 6 mesiacov a v skupine nad 12 mesiacov. Z nej je najpočetnejšou skupinou skupina nezamestnaných od 13 do 18 mesiacov. Negatívom je zvyšovanie počtu obyvateľov práve dlhodobo nezamestnaných nad 24 mesiacov, ktorí strácajú pracovné návyky. Z hľadiska dosiahnutého vzdelania tvorili najväčšiu skupinu obyvateľov s nižším stredným vzdelaním a úplným stredným odborným vzdelaním.

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôbovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytvárania nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR v Brezne, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (APTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov APTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Štruktúra zamestnanosti

Reštrukturalizácia ekonomiky od konca osemdesiatych rokov mala významný dopad aj na zamestnanosť obyvateľstva v obci. Zmeny sa dotkli predovšetkým väčšiny priemyselných odvetví. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva. Najväčšie zastúpenie majú v regióne priemyselné odvetvia a obchod. Silne zastúpené je aj doprava a skladovanie. Od roku 2008 sa podiel priemyslu na zamestnaní mierne zvýšil (20,03 %). Najvýraznejší pokles nastal v prípade verejnej správy.

Štruktúra zamestnanosti podľa NACE

	2009	2010	2011	2012	2013
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	6,5	6,9	4,6	4,9	7,9
Priemysel spolu	45,7	47,2	42,8	38,0	39,0
Priemyselná výroba	43,8	44,4	40,4	36,4	37,7
Dodávka elektriny, plynu, pary ...	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Dodávka vody; čistenie a odvod ...	1,8	2,6	2,3	2,3	2,4
Veľkoobchod a maloobchod; oprava...	7,2	6,0	9,6	10,9	13,4
Doprava a skladovanie	4,0	5,1	3,3	3,2	3,2
Ubytovacie a stravovacie služby	1,1	1,3	2,6	1,0	1,0
Informácie a komunikácia	2,9	1,0	1,0	1,0	1,0
Finančné a poisťovacie činnosti	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6
Činnosti v oblasti nehnuteľností	0,8	0,5	0,5	0,7	0,5
Odborné, vedecké a technické činnosti	1,4	1,2	0,9	1,0	1,1
Administratívne a podporné služby	1,3	1,3	1,3	2,1	2,2
Verejná správa a obrana; povinné...	11,0	10,9	11,5	14,7	9,4
Vzdelávanie	11,0	12,5	16,4	12,9	13,1
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	7,6	5,5	5,3	6,7	5,0

Umenie, zábava a rekreácia	0,2	0,2	0,2	0,9	0,9
Ostatné činnosti	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

V obci sú obyvatelia zamestnaní hlavne v poľnohospodárskych a lesníckych podnikoch a v rámci priemyselného areálu. Ďalej je to v malých výrobných rodinných prevádzkach a v službách. V riešenom území sa nachádza 1 väčšia priemyselná prevádzka a pomerne veľa malých výrobných prevádzok a areálov skladov.

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa jednotlivých sektorov národného hospodárstva. Najviac obyvateľov je zamestnaných v sekundárnom sektore – výroba (431) a službotvornom sektore (661).

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo						
	spolu	odchádzajúci za prácou	prim. sektor	sekund. sektor	terc. sektor	hosp. domácnosti
obec Polomka	1337	981	135	431	661	924
Hámar	27	19	2	9	15	22
Polomka	1310	962	133	422	646	902

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

Ako prezentuje tabuľka, pomerne veľká časť obyvateľov každodenne odchádza za prácou mimo obce Polomka. Z celkového počtu ide ekonomicky aktívneho obyvateľstva ide až o 981 obyvateľov, čo tvorí 73,37 %.

2.8. BÝVANIE

Prevládajúcou funkciou obce Polomka je bývanie. Prevažuje len individuálna bytová výstavba. Nasledujúca tabuľka prezentuje početnosť bytového fondu v súčasnosti.

Obývané byty a domy (2011)			
	spolu	byty v rodinnom dome	domy
obec Polomka	847	803	770
Hámar	19	14	15
Polomka	828	789	755

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V obci Polomka bolo v roku 2011 evidovaných 847 bytov. Z nich v rodinnom dome bolo 803 bytov. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet neobývaných bytov podľa dôvodu neobývanosti. Najviac bytov bolo trvalo neobývaných z dôvodu rekreácie – 161, iných dôvodov – 39 a z dôvodu zmeny vlastníctva (26).

Neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti (2011)				
zmena vlastníctva	rekreácia	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	s nezistenou obývanosťou
26	161	24	39	5

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Z hľadiska vlastníctva boli jedinou skupinou byty v osobnom vlastníctve v bytových domoch – 108 a v rodinných domoch (692).

Byty podľa formy vlastníctva (2011)				
vlastné v obyt. domoch	byty vo vlast. rodin. domoch	obecné byty	družstevné byty	iné
108	692	2	0	29

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Veľkostná kategorizácia bytov

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru bytov podľa podlahovej plochy. Najviac bytov v obci Polomka disponuje plochou od 81 do 120 m². Byty so 81 až 120 m² boli zastúpené v počte 436.

Byty podľa celkovej podlahovej plochy

Byty spolu	- 40 m ²	40 - 80 m ²	81 - 120 m ²	120+ m ²
v RD	12	179	432	179
v BD	2	20	4	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Z hľadiska počtu obytných miestností sú v obci najviac zastúpené byty 3 a 5+ izbové. Tretou najväčšou skupinou sú 4 izbové byty (176). Byty s 2 obytnými miestnosťami sú zastúpené v počte 108.

Byty podľa počtu obytných miestností

1	2	3	4	5+
14	108	297	176	250

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Vlastný zdroj pitnej vody malo 15 domácností. Na spoločný zdroj bolo napojených 739 bytov v rodinných domoch a 26 v bytových domoch bytov.

Byty podľa zásobovania vodou v RD a BD

v byte - spoločný zdroj	v byte - vlastný zdroj	mimo bytu	bez vodovodu
739	15	2	12
26	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Ďalšiu vybavenosť bytov/domácností, prezentujú nasledujúce tabuľky. Celkovo bol v roku 2011 pripojených do siete internet 332 + 11 bytov, a pevnou linkou disponovalo 396 a 7 bytov.

Vybavenosť bytov a domácností v obci v RD

podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia	
mobilný telefón	PC/notebook	osobné auto	na pevnú tel. linku	na internet
581	350	371	396	332
20	14	12	7	11

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Najviac bytov v obci Polomka je v súčasnosti vykurovaných prostredníctvom ústredného lokálneho diaľkového a ústredného kúrenia. Iný typ vykurovanie využívalo cca. 184 bytov.

Obývané byty podľa typu kúrenia

ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia
19	545	184	3

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V súvislosti s využívaným zdrojom energie je najväčší počet bytov zastúpených zemným plynom – 529 a pevným palivom – 215 bytov. Elektrickú energiu na vykurovanie využívalo 41 bytov.

Obývané byty podľa zdrojov energie

plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
529	41	0	215	6	3

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplošné asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE

V obci sa odporúča rozvíjať výroba a služby hlavne v týchto smeroch:

- rozvoj malých podnikov
- rozvoj cestovného ruchu a turizmu
- rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod)

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru podnikateľských osôb – fyzické osoby podľa právnej formy. Najväčší počet je zastúpený živnostenskými podnikaniami. Do roku 2014 stúpol ich počet na 208 osôb.

Fyzické osoby - podnikatelia											
o. Polomka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fyz. osoby – podnik.	178	212	234	233	257	230	242	233	219	224	238
Živnostníci	168	203	223	220	241	212	222	212	195	201	208
Slobodné povolania	4	4	4	4	4	5	5	5	5	4	8
SHR	6	5	7	9	12	13	15	16	19	19	22

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet podnikateľských osôb. Celkovo je v obci činných 73 právnických osôb. Z uvedeného počtu bolo 47 ziskových a 26 neziskových subjektov.

Právnické osoby v obci											
o. Polomka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby spolu	31	33	38	42	53	54	54	55	60	68	73
Práv. osoby ziskové	16	18	22	27	36	36	35	37	40	43	47
Práv. osoby neziskové	15	15	16	15	17	18	19	18	20	25	26

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Rozdelenie subjektov podľa hlavnej ekonomickej činnosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry živnostníkov v regióne podľa zamerania ekonomickej činnosti. Najviac subjektov je činných v oblasti priemyselnej výroby, stavebníctva, obchodu a obchodných činností. Pomerne vysoké % (20,7) je orientovaných na poľnohospodárstvo a lesníctvo.

Živnostníci podľa vybraných ekonomických činností SK NACE Rev.2							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a	18,8	18,2	19,2	18,4	17,7	20,5	20,7
Priemysel spolu	21,3	19,1	19,3	19,9	21,1	20,7	21,9
Priemyselná výroba	21,3	19,0	19,2	19,8	21,0	20,7	21,9
Dodávka elektriny, plynu, pary a ...	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dodávka vody; čistenie a odvod ...	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stavebníctvo	15,8	16,7	16,7	16,7	17,6	16,6	17,1
Veľkoobchod a maloobchod; oprava ...	21,2	20,1	18,8	18,1	17,7	15,8	15,2
Doprava a skladovanie	3,8	4,1	4,3	4,4	4,6	4,4	3,0
Ubytovacie a stravovacie služby	4,7	5,3	5,0	4,8	4,5	4,5	4,3
Informácie a komunikácia	1,3	1,5	1,5	1,5	1,4	1,6	1,6
Finančné a poisťovacie činnosti	0,7	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0
Činnosti v oblasti nehnuteľností	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3
Odborné, vedecké a technické činnosti	5,7	7,1	7,2	7,5	7,1	7,1	6,8
Administratívne a podporné služby	1,4	1,5	1,7	1,7	1,7	2,2	2,6
Vzdelávanie	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Umenie, zábava a rekreácia	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,5	0,5
Ostatné činnosti	3,4	3,7	3,7	4,0	3,6	3,7	3,8

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Z pohľadu právnických osôb je najviac subjektov v okrese činných v oblasti obchodu, nehnuteľností a obchodných činností a priemysle. Pomerne silo sú zastúpené aj subjekty v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva.

Podniky podľa ekonomických činností podľa SK NACE Rev.2							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a ...	10,9	11,7	11,5	11,1	10,9	11,0	10,8
Priemysel spolu	14,1	13,7	13,2	12,9	12,3	11,9	11,2
Ťažba a dobývanie	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Priemyselná výroba	13,7	13,0	12,6	12,3	11,7	11,3	10,6
Dodávka elektriny, plynu, pary a ...	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
Dodávka vody; čistenie a odvod ...	0,0	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Stavebníctvo	8,8	8,6	9,6	9,8	10,1	9,7	9,7
Veľkoobchod a maloobchod; oprava ..	27,9	27,9	26,4	26,1	26,3	26,0	26,0
Doprava a skladovanie	4,8	4,1	3,8	3,8	4,2	4,4	5,9
Ubytovacie a stravovacie služby	6,5	6,5	6,3	6,4	5,5	5,9	5,4
Informácie a komunikácia	3,1	3,1	3,4	3,4	4,0	4,6	4,3
Finančné a poisťovacie činnosti	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,5	0,4
Činnosti v oblasti nehnuteľností	4,0	3,9	4,4	4,2	4,0	3,8	3,7
Odborné, vedecké a technické činnosti	7,6	8,2	9,0	9,1	9,4	9,9	10,0
Administratívne a podporné služby	4,1	4,2	4,3	4,7	5,1	4,5	4,9
Vzdelávanie	0,7	0,7	0,7	0,9	0,8	0,7	0,7
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	3,5	3,7	3,9	4,1	4,1	4,0	3,9
Umenie, zábava a rekreácia	3,1	2,9	2,6	2,5	2,3	2,1	1,8
Ostatné činnosti	0,4	0,5	0,5	0,5	0,8	1,0	1,3

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Pol'nohospodárska výroba

Z hľadiska poľnohospodárskeho pôdneho fondu a poľnohospodárskej výroby patrí riešené územie do administratívnej jednotky Polomka, ktorá je začlenená do okresu Brezno, kraj Banskobystrický. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy je 3123,8 ha, z čoho orná pôda zaberá 541,6 ha. Celkový podiel poľnohospodárskej pôdy na celkovej výmere sa znižuje. Podiel na celkovej výmere má poľnohospodárska pôda 33,2 %.

Výmera poľnohospodárskej pôdy v obci Polomka											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
% z celkovej výmery	33,5	33,5	33,5	33,5	33,5	33,5	33,3	33,3	33,3	33,2	33,2
Poľnohosp. pôda - spolu	3 150,9	3 150,9	3 150,9	3 150,8	3 150,7	3 149,8	3 129,3	3 128,5	3 127,7	3 124,3	3 123,8
- orná pôda	568,6	568,6	568,5	568,5	568,4	568,4	542,9	542,8	542,8	542,1	541,6
- záhrada	48,0	48,1	48,1	48,1	48,1	47,9	48,0	48,0	47,9	47,9	47,9
- ovocný sad	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
- trvalý trávny porast	2 533,7	2 533,7	2 533,7	2 533,7	2 533,7	2 532,9	2 538,0	2 537,2	2 536,4	2 533,8	2 533,7
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015											

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Rastlinná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje hektárovú úrodu v regióne. Najvyššiu hektárovú úrodu majú zemiaky, aj keď ich celková produkcia výrazne klesla.

Hektárová úroda podľa hospodárske rastliny											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zrniny spolu	2,90	3,65	3,22	2,62	2,87	3,31	3,67	2,02	3,06	3,49	3,10
Obilniny	2,90	3,65	3,00	2,62	2,87	3,31	3,67	2,26	3,06	3,49	3,10
Olejníny	1,46	2,56	1,06	1,85	2,24	3,14	2,43	1,72	0,64	0,45	0,5
Zemiaky	13,11	14,06	15,24	15,85	14,32	17,34	16,60	5,77	12,99	12,16	6,43
Viacročné krmo.	4,77	4,83	4,15	4,63	4,83	5,84	4,51	5,61	4,19	5,17	4,26

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Živočišná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru a počty hospodárskych zvierat v okrese Brezno. Z hľadiska živočišnej výroby sa okres zameriava hlavne na chov hydiny a oviec.

Intenzita chovu hospodárskych zvierat

Okres Brezno	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A	34,4	32,6	29,8	31,4	34,5	32,8	34,7	32,8	34,9	32,9	32,9
B	16,0	15,5	13,4	14,0	15,2	13,7	15,3	14,1	15,7	15,0	15,0
C	81,1	75,9	73,9	80,5	88,5	92,6	93,9	96,7	95,9	98,2	98,2
D	84,7	87,1	86,7	78,3	60,8	58,3	54,5	39,5	40,0	36,4	36,4
E	622,1	2 237,3	2 480,7	2 485,4	669,4	2 864,2	679,9	2 644,4	2 561,3	2 891,7	2 891,7
F	565,4	562,5	563,5	557,9	597,0	612,7	607,4	598,6	646,1	599,8	599,8

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

A - Hovädzí dobytok (na 100 ha poľ. p.), B - Kravy (100 ha p. p.), C - Ovce (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy), D - Ošípané (na 100 ha or. pôdy), E - Hydina (na 100 ha or. pôdy), F - Sliepky (na 100 ha or. pôdy).

Komerčné a obchodné služby

V obci je dostatočne rozvinutá sieť obchodných a komerčných služieb: v obci sú poskytované nasledovné komerčné služby: Autoopravovne - oprava motorových vozidiel Dušan Muška, SNP 9, oprava osobných motorových vozidiel Ján Kaštan, Sama Chalupku 15. Kvetinárstva - kvetinarstvo Ľuba Predajňová, Polomka, Osloboditeľov 20, Kaderníctva - kaderníctvo - Martina Polťáková, Osloboditeľov 16, Kaderníctvo TATIANA - Ľudmila Kalendová, Sládkovičova 58, kaderníctvo - Miklošková Paulína, Zápotockého 60, Pohrebništvo - Martina Mesiarkinová, Osloboditeľov 20,

Obchodná sieť - potraviny, odevy, textil, obuv, spotrebná elektronika, domáce potreby, ... (29.12.2015, www.polomka.sk).

2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území. V obci sa nachádza materská škola a základná škola.

História školstva

- r.1720 existencia farskej školy, ktorej správcom bol Ján Dobraviczky
- r.1831 obec postavila jednotriednu rímsko-katolícku ľudovú školu
- r.1871 obec postavila trojtriednu rímsko-katolícku ľudovú školu, ktorá 4.júna 1877 zhorela, bola opravená a učilo sa v nej až do r.1905, kedy prestala vyhovovať pre zlý stav a pre veľký počet školopovinných detí
- r.1903 obecný výbor na svojom zasadnutí 20.júla prejednal záležitosť zriadenia štátnej ľudovej školy a uzniesol sa, „keď ministerstvo školstva zriadi v obci 6 triednu štátnu ľudovú školu a 2 triednu štátnu materskú školu, obec dá štátnej správe k dispozícii pre tieto školy zodpovedné budovy podriaci si k im vlastnícke právo a sa zaviazá školské budovy v dobrom stave udržiavať, znášať náklady na požiarne poistenie, ďalej náklady na vykurovanie a riadenie učební. Zaviazá sa platiť 5% školskú a 3% materskoškolskú prirážku, na učiteľský penzijný fond 24K. za každého učiteľa a 30 hal. za každého žiaka. Obec však žiada, aby výnos 5 % a 3 % školskej prirážky bol jej ponechaný na amortizáciu pôžičky, ktorú musí na stavbu škôl vyzdvihnúť, ďalej aby štátna školská správa platila obci za každý učiteľský byt ročne 200K. bytový ekvivalent, ktorý by sa tiež na amortizáciu pôžičky obrátil. Chudobné deti nech sú úplne alebo z polovice oslobodené od platenia školného. Takéto deti majú platiť len zápisné 50 hal. a na učiteľský penzijný fond 30 hal. Výbor sa tiež uzniesol, aby školské budovy boli postavené z tvrdého materiálu.“
- r. 1904 škola bola poštátnená
- r. 1905 po dlhších vyjednávaniach a prípravách bola postavená 6-triedna štátna ľudová škola, štyri učiteľské byty, dve triedy pre úvodnú (materskú) školu a byt pre úvodnú učiteľku
- r.1940 na základe zákona 308/40 štátna ľudová škola sa mení na rím.kat. ľudovú školu. Vecné náklady ďalej znáša obec a personálne štát
- r.1962 postavená 13 – triedna základná deväťročná škola v hodnote 3 175 223,57 Kčs. Vzhľadom k počtu žiakov by priestory novej školy nepostačovali k vyučovaniu v jednej smene a preto k účelom výučby ďalej slúžia 3 budovy starej školy, kde je umiestnených 7 tried a školská jedáleň s kuchynou pre 270 žiakov
- r.1964 pristavená telocvičňa v hodnote 986 500 Kčs
- r.1995 5 - triedna prístavba školy + školská jedáleň a plynová kotolňa (29.12.2015, <http://zspolomka.edupage.sk/about/>).

Materská škola

Výchovu a vzdelávanie pre najmenšie deti v obci zabezpečuje Materská škola. Materská škola poskytuje celodennú výchovu a vzdelávanie deťom od dvoch do šesť rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. V prípade záujmu rodičov, deti majú možnosť aj poldennej výchovy a

vzdelávania v materskej škole. Cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť optimálnu perceptuálno-motorickú, poznávaciu a citovo-sociálnu úroveň, ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a život v spoločnosti. Materská škola je materskou školou rodinného typu, je zameraná na rozvíjanie spolupráce s rodinou a smeruje k všestrannému rozvoju osobnosti dieťaťa. Deti sú vychovávané prostredníctvom zdravého životného štýlu k zodpovednejším vzťahom k ochrane zdravia. MŠ úzko spolupracuje s rodičmi detí. Materská škola je rozdelená na 3 triedy v ktorých vyučuje 6 učiteliek. V roku 2014 bolo evidovaných v materskej škole 59 detí.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu detí v materskej škole od roku 2004 do roku 2014.

Materská škola											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
MŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
MŠ spolu - deti	60	53	44	48	54	43	48	50	48	53	59
MŠ - štátne - triedy	3	2	2	2	3	2	2	2	2	3	3
MŠ - štátne - učitelia	5	4	4	4	5	4	4	5	4	5	6

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Základná škola

Vyučovacie procesy detí prebieha v plnoorganizovanej Základnej škole. V škole sa nachádza 20 učební, telocvičňa, malá posilňovňa, školské dielne, kuchynka. Niektoré učebne sa využívajú na odborné vyučovanie: 2 odborné učebne pre vyučovanie cudzích jazykov s interaktívnymi tabuľkami - slúžia ako jazykové laboratória, 2 odborné učebne na vyučovanie informatiky (16 +10 PC) s jednou IT, učebňa hudobnej výchovy, učebňa regionálnej výchovy, odborná učebňa na laboratórne práce z fyziky, chémie a prírodovedy. Pre činnosť ŠKD sú k dispozícii dve herne vybavené televízorom, 3 počítačmi, DVD prehrávačom a hračkami. Vybavenie kabinetov je postačujúce, pravidelne sa obnovuje a dopĺňa podľa potrieb. Škola má k dispozícii školskú záhradu a park vo forme arboréta, ktoré sa využíva pri výučbe prírodopisu. Pri ZŠ je multifunkčné ihrisko, ktoré disponuje futbalovým (tenisovým) ihriskom, basketbalovým ihriskom, bežeckou dráhou, doskočiskom, plochou určenou na vrh guľou. Toto ihrisko sa využívalo žiakmi počas vyučovania, krúžkovej činnosti ale aj v mimo-vyučovacom čase a ďalšou verejnosťou. V telocvični bola v šk. roku 2013/2014 uskutočnená výmena podlahy. V budúcnosti bude potrebné na budove telocvične urobiť rekonštrukciu sociálnych zariadení, výmenu okien, strechy a zateplenie budovy (29.12.2015, <http://zspolomka.edupage.sk/sprava/>). Za pomoci eurofondov sa v r. 2009-2010 uskutočnila rekonštrukcia Základnej školy- výmena okien a dverí, zateplenie, nové podlahy a krytina (príspevok EU 0,473 mil. €). Základná škola je rozdelená do 11 tried v ktorých vyučuje 17 učiteľov. V roku 2014 bolo evidovaných v základnej škole 193 detí. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu detí v základnej škole od roku 2004 do roku 2014.

Základná škola											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ZŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ZŠ spolu - deti	338	304	282	253	219	205	190	198	198	200	193
ZŠ - štátne - triedy	15	15	13	13	12	12	11	12	12	12	11
ZŠ - štátne - učitelia	21	21	21	19	18	17	17	18	17	16	17

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Škola disponuje aj školskou jedálňou. Kapacita jedálne je 72 miest pri stoloch. V roku 2014 bolo v jedálni evidovaných 241 stravníkov.

Školská jedáleň											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
počet miest pri stoloch	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72
stravníci	288	230	170	164	162	180	174	181	215	250	241

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Základná umelecká škola

V obci Polomka sa nachádza Súkromná základná umelecká škola Talentárium Stanislavy Skladanej. Zabezpečuje rozvíjanie talentu žiakov v hudobnom, výtvarnom, tanečnom odbore. V roku 2012 bola

transformovaná na súkromné vzdelávacie zariadenie. V školskom roku 2014 bolo v škole evidovaných 708 žiakov a 23 učiteľov.

Základná umelecká škola											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ZUŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
ZUŠ - žiaci	191	177	158	175	302	251	234	249	255	0	0
ZUŠ - učitelia	12	10	8	11	13	12	12	13	13	0	0
Súkromná ZUŠ spolu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Súkromná ZUŠ - žiaci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	622	708
Súkromná ZUŠ - učitelia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22	23

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

2.11. SOCIÁLNA SFÉRA

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálne služby v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách z. z. v znení neskorších predpisov. Sociálna starostlivosť je občanom poskytovaná poskytovaním rôznych sociálnych dávok, ktoré vypláca ÚPSVaR vo Brezno, opatrovateľskú službu občanom na to odkázaným zabezpečuje zo zákona obec.

Obec v rámci originálnych samosprávnych kompetencií poskytuje opatrovateľskú službu obyvateľom obce. Obec zabezpečuje dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom), plní funkciu osobitného príjemcu sociálnych dávok a pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....).

Sociálna starostlivosť je občanom poskytovaná poskytovaním rôznych sociálnych dávok, ktoré vypláca ÚPSVaR v Brezne, opatrovateľskú službu občanom na to odkázaným zabezpečuje zo zákona obec. Nasledujúca tabuľka prezentuje kapacitu a dostupnosť sociálnych služieb v okrese Brezno.

Sociálne zariadenia podľa typ ukazovateľa, rok a územie											
Okres Brezno	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet zariadení	9	9	9	11	12	12	17	18	18	20	19
Počet miest k 31.12 spolu	485	489	503	535	521	565	555	588	633	592	600
P.m. v domov. dôchodcov	167	176	175	175	161	161	0	0	0	0	0
P.m. v DSS pre pos. dosp.	101	99	113	217	223	241	227	247	292	224	307
P.m. v DSS pre postih. deti	146	143	142	47	45	40	16	32	62	32	32
P.m. v detských domovoch	71	71	73	82	78	89	91	93	94	102	105
Zariadenia pre seniorov	0	0	0	0	0	0	139	142	103	124	111

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

V rámci sociálnej infraštruktúry funguje v obci aj detský domov na Dimitrovovej ulici s názvom Detský domov Slniečko, v ktorom je umiestnených 30 detí. Obec Polomka v súčasnosti nedisponuje domov dôchodcov ani zariadením opatrovateľskej služby. Obec v súčasnosti platí príspevok na opatrovateľskú službu obyvateľom, ktorí sa rozhodnú využívať tieto služby (PHSR 2007 – 2013, 2007, s.12).

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebuje, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústreďuje na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobé udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevládajúcej existujúcej pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb

je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261). Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

- deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
- postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest), transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
- individuálna poskytovanie sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
- vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
- legitimizácia kvality sociálnych služieb a formulovanie podmienok, ktoré majú kvalitné služby spĺňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
- rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
- konceptný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitnom pláne a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v obci (14.6.2012, <http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiada a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane 13 jeho individuálnych schopnostiam a možnostiam aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálnou technickou vybavenosti, najneskôr do 31. 12. 2013.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie.

2.12. ZDRAVOTNÍCTVO

V obci sa nachádza zdravotné stredisko. V stredisku sa nachádzajú nasledujúce ambulancie: všeobecný lekár pre dospelých, detská ambulancia, zubná ambulancia, gynekologická ambulancia, mikrochirurgická ambulancia. V obci je prevádzka komerčnej lekárne.

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru zdravotníckych služieb v obci.

Zdravotnícke služby	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lekárne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SAPL pre dospelých	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1

SAPL pre deti	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SAPL stomatológa	0	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1
SAPL gynekológa	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
SAL špecialistu	0	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

2.13. ŠPORT

Zo zariadení telovýchovy sa v obci nachádzajú športový areál (futbalové ihrisko), menšie staré ihrisko, multifunkčné ihrisko, poľovnícky a rybársky revír. Súčasný športový areál navrhujeme dobudovať. Okrem šatní, hygienických zariadení a pod. aj o menšie športové plochy (prípadne ďalšie podľa záujmu). Rozvoj ďalších telovýchovných a športových zariadení sa navrhuje smerovať k príprave územia pre viacúčelové komplexné zariadenie na úrovni vyššej vybavenosti, ako viacúčelové zariadenie pre športové i kultúrno-rekreačné zariadenia. V obci sa nachádza lyžiarske stredisko Polomka Bučnik, ktoré sa nachádza na severných svahoch Slovenského Rudohoria. Bezplatné parkovisko je k dispozícii priamo pri nástupe na vleky. 3 zjazdové trate (jedna ľahká a dve stredne ťažkej obtiažnosti) sú technicky zasnežované a pravidelne upravované. Stredisko je vhodné pre rodiny s deťmi, začiatočníkov, ale aj pokročilých lyžiarov. Občerstvenie zabezpečuje bufet a reštaurácia, ktoré sú v areáli strediska. Stredisko ponúka aj možnosť ubytovania v Penzióne Bučnik priamo pod lyžiarskym vlekom. K ďalším službám patria: požičovňa lyžiarskeho výstroja, skiservis a lyžiarska škola. V centre obce Polomka majú návštevníci k dispozícii bankomat. Technické parametre: Tatrapoma H210/ dĺžka 1580m, Tatrapoma F10/ dĺžka 600m, LPVE Mikeska. Výškové prevýšenie je 300 m. Prepravná kapacita cca 1200 osôb za hodinu. Premávka vlekov denne od 9.00 hod. do 16.00 hod. (29.12.2015, <http://www.polomka.sk/lyziarske-stredisko>).

Športové kluby

TJ TATRAN POLOMKA je futbalovým klubom od roku 1927. Majstrovské zápasy hrá každú nedeľu a tréningy každý piatok. K dispozícii má veľké ihrisko (najväčšie na Horehroní), hneď vedľa menšie staré ihrisko a len nedávno dokončené viacúčelové ihrisko s umelou trávou. V zimnom období využíva školskú telocvičňu. Klubová farba je zelená (29.12.2015, <http://www.tjpolomka.estranky.sk/clanky/onas.html>).

Štatistiky

Najpopulárnejším športom dospelých Európanov je cyklistika, ktorú uprednostňujú Maďari, Slováci, Chorváti, Estónci, Lotyš a Litovčania. Ďalšou obľúbenou športovou disciplínou je beh (Slovensko – 45 %). Najobľúbenejším tímovým športom je futbal. Na Slovensku patrí medzi najrozšírenejšie športy rýchla chôdza – 47 % a bicyklovanie 22 %. Spomedzi športov detí najviac obľubujú futbal – 16 – 25 %), po ňom nasledujú basketbal, tanec a plávanie – 16 – 19 %). Ak športujú s deťmi aj rodičia, európske deti zvyčajne trávia voľný čas cyklistikou (47 % – Slovensko) a hraním hier, ako je naháňkačka a schovávačka, ale aj tímovými hrami, napríklad futbalom alebo volejbalom (Slovensko – 47 %) a plávaním (Slovensko – 34 %) (12.6.2012, <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>). Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru pravidelne športujúcich podľa pohlavia. Podporu športu je potrebné cielene smerovať podľa vývoja jednotlivých vekových skupín obyvateľov.

Veková štruktúra pravidelne športujúcich				
	ženy		muži	priemer
15-24		52	45	49
25-39		36	43	40
40-54		39	39	39
55-69		38	36	37
70+		18	48	33

Zdroj: 10.6.2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_sk_en.pdf

Ako prezentuje predchádzajúca tabuľka, najsilnejšie skupiny pravidelne športujúcich sú od 15 do 24 a 25 do 39 rokov. Špeciálnu skupinu tvoria muži nad 70 rokov, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť.

2.14. KULTÚRA

Strediskom kultúrnej infraštruktúry v obci je kultúrny dom, ktorého kapacita je 398 sedadiel. Kultúrny dom má javiskové sedenie, šatne, vlastné funkčné osvetlenie. Využitie kultúrneho domu umožňuje organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí prezentujúcich miestnych tradícií a zvykov miestnych obyvateľov ako aj rôzne školské podujatia, divadelné predstavenia. Hlavné nedostatky kultúrneho

domu sú: absencia spoločenskej sály pre konanie tanečných zábav, zastaraný systém osvetlenia, nedostatočná hydroizolácia muriva a vysoké náklady na vykurovanie aj keď bola budova v r. 2014 zateplená. V rámci kultúrneho domu ani obce celkovo nie je zriadený verejný prístup na internet. KD je využívaný aj Folklórnym súborom Brezinky, hudobnou skupinou Tulibanda a miestnou organizáciou Jednoty dôchodcov. Pre potreby obyvateľov obce a verejnosti je prístupná obecná knižnica (PHSR 2007 – 2013, 2007, s. 12).

Nasledujúca tabuľka prezentuje ukazovatele obecnej knižnice. V roku 2013 bolo v knižnici evidovaných 9375 knižných jednotiek. Knižnica má cca. 47 stálych užívateľov.

Verejné knižnice	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
knižnice	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
počet kniž. jednotiek	9 331	9 156	9 156	9 206	9 232	9 232	9 277	9 309	9 327	9 353	9 375
užívateľia	205	168	123	95	97	89	67	54	52	50	47

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Pamiatky

V obci sa nachádzajú nasledovné pamiatky uvedené v zozname nehnuteľných kultúrnych pamiatok: Pomník – štrajk drevorubačov z r.1936, pred kultúrnym domom, číslo v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (UZPF): 171. Dom ľudový, Bernoláková ul. 28, drevenica, číslo ÚZPF:1476. Chudobinec pamätný, Osloboditeľov ul. 31, číslo ÚZPF:3000 (18.1.2016, Pamiatkový úrad Slovenskej republiky).

Kultúrne spolky

Folklórna skupina Brezinky z Polomky prezentuje ľudové umenie v Polomke. Skladá sa zo skupiny mladších i starších detí, mládežníkov, mužov i žien. V roku 2009 Brezinky oslávili 55. výročie založenia a 10. výročie znovuoobnovenia činnosti detskej skupiny. Súčasný repertoár súboru tvoria piesne, tance a programové pásma, v ktorých sú spracované zvyky a tradície z Polomky, divadelné predstavenia, napr. Rok na dedine, Ženský zákon, Vietor do tváří... Súčasný zloženie folklórnej skupiny sa sformovalo v roku 2001 pri príprave prvého spoločného vianočného pásma, v ktorom účinkovali deti, mládežníci a dospelí. Veľmi opatrne sme sa púšťali do ďalších programov. V roku 2002 pripravili spoločné pásmo „Jarmok“, s ktorým sa predstavili v Bratislave v DK Zrkadlový háj na Dňoch autentického folklóru, ale aj v Helpe, Bacúchu a v Starej Hute. V roku 2003 sa spolu s mládežníkmi a viacerými členmi folklórnej skupiny pustili do nácviku divadelnej hry „Ženský zákon“. Úspech motivoval do prípravy folklórneho divadelného pásma „Rok na dedine“ podľa filmového scenára Karola L. Zachara. Po náročnej príprave mal program premiéru na Vianoce a pre veľký úspech sa predstavenie niekoľkokrát reprízovalo. Do tohto programu sa zapojilo asi 70 účinkujúcich (deti, mládežníci, dospelí). V roku 2004 s viacerými členmi FSK naštudovali divadelnú hru „Vietor do tváří“, a súčasne folklórne pásmo „Chlieb náš každodenný“, s ktorým vystúpili pri príležitosti 50-teho výročia folklórnej skupiny. V roku 2005 na fašiangy spracovali folklórne pásmo „Páračky“ a pochovávanie basy. Následne začali s prípravou vianočného programu, s ktorým sa predstavili v miestnom kostole. Na fašiangy v roku 2006 pripravili folklórne divadelné pásmo „Keď kohúty piekli“. Po úspešnom vianočnom programe vydali Brezinky CD nosič „Brezinky, Brezinky“, ktorý bol slávnostným programom uvedený do života na fašiangy 2007. Divadelníci, ktorí sú zároveň folkloristi, začali s prípravou divadelnej hry „Deti jedného otca“, s ktorou vystúpili v apríli. V priebehu roka s nacvičenými programami absolvovali množstvo vystúpení v blízkom okolí ale aj v maďarskom Szegede v roku 2006 a 2007, dva krát v Bratislave, v Hrušove, Filákovce, Rožňave, Krompachoch, v Banskej Bystrici, Meyenburgu v Nemecku, na návšteve Európskeho parlamentu v Bruseli (29.12.2015, <http://brezinky.polomcania.sk/?q=node/7>).

Ľudové umenie

Polomka je preslávená typickým, originálnym a neopakovateľným ľudovým odevom. Polomský kroj má bohatú históriu. Vyznačuje sa typickou bohatou výšivkou na ručne tkanom ľanovom plátne, v ktorej sa odráža majstrovské umenie polomských žien, ktoré ešte aj dnes šijú a vyšívajú kroje pre budúce generácie. Polomský kroj, ako jeden z mála na Horehroní, odolal vplyvu modernej doby a všetky etnografické prvky kroja sa zachovali v pôvodnej podobe. Pýchou polomského kroja je plnou ručnou výšivkou bohato zdobená pokrývka hlavy - kapka. Folklór - Ľudové umenie v Polomke reprezentuje folklórny súbor Brezinky, ktorý vznikol v roku 1954. V súčasnosti sa skladá zo skupiny mladších i

starších detí, mládežníkov, mužov i žien. Pri príležitosti 50. výročia založenia a 10. výročia znovuoobnovenia činnosti detskej skupiny obec vydala publikáciu venovanú nielen prierezu činnosti, ale aj spomienkam zakladajúcich členov a bývalých i terajších vedúcich i členov súboru. Remeslá a šťastie zachovalé domáce práce, pradenie ľanu, tkanie, vyšívanie: keramikár, maliar (Ivan Šuchaň), drevorezbár (Marek Piliar, Ján Maruškin), remenár (Harvanka), kožušník, krajčír ľudových doplnkov (Mikloško), obuvník (Maruškin) (29.12.2015, www.polomka.sk).

Štatistiky

Celkové využívanie klasických kultúrnych statkov monitoring meria frekvenciami návštev a nákupov počas roka. Z hľadiska využívania kultúrnych hodnôt sú na prvých dvoch miestach literatúra a film. Knihu si raz za mesiac kúpilo vo všetkých sledovaných rokoch 7,8 % obyvateľov, raz za pol roka temer 30 % obyvateľov a raz za rok viac ako 40 % obyvateľov. Návštevnosť filmových predstavení býva vyrovnaná; mierne vzrastá. Výsledky monitorovania poukazujú aj na dlhodobu vyrovnanú záujem o divadelné predstavenia. Počet pravidelných návštevníkov, ktorí navštevujú divadlo raz za mesiac, ale aj počet tých, ktorí navštívili divadlo raz za pol roka, je dlhodobu stabilný. Systematicky rastie návštevnosť koncertov vážnej a populárnej hudby. Existuje aj málopočetná skupina pravidelných návštevníkov (3 - 4 % respondentov), ktorí navštevujú koncerty každý mesiac. Pritom sa dlhodobu zvyšuje počet tých, ktorí navštívili koncert raz za pol roka alebo jedenkrát za rok. Je to zrejme vyvolané rastúcim záujmom o koncerty populárnej a alternatívnej hudby. Segment prezentovania zbierok a ochrany kultúrneho dedičstva v monitoringoch reprezentujú výtvarné a iné umenia, ľudové a tradičné umenie a múzejníctvo. V tomto segmente u nás prevažujú príležitostné a sezónne formy spotreby, ktoré možno v monitoringu posudzovať len množstvom návštev za rok. Návšteva folklórnych podujatí a múzeí je okrem toho pre väčšinu našich občanov charakteristickou dovolenkou kultúrnou aktivitou, ktorá priamo súvisí s dynamikou cestovného ruchu (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Trendy

Komplex opatrení na podporu súkromnej voľby domácností by mal v budúcnosti:

- stimulovať lepšie „previazanie“ súkromných výdavkov domácností s verejnými zdrojmi podpory kultúry. Určitá časť tejto podpory kultúrnych zariadení ponúkajúca svoje aktivity pre verejnosť musí byť variabilná, závislá od toho, či vyvolala odozvu, ktorá sa prejavuje vo veľkosti návštevnosti ap. Akými metódami to prepočítať je iná otázka: či u divadiel napr. podľa počtu obsadenosti ponúkaných miest, počtu repríz ap. Pokračovať by sa malo sofistikovanejšie s experimentom „kultúrnych poukazov“
- zefektívniť systém dlhodobiejšieho viazania subjektu stimulovaného trhového dopytu (cieľových skupín súčasných i budúcich „spotrebiteľov“ kultúry so stimulovanou trhovou ponukou kultúrnych inštitúcií
- rozšíriť systém permanentiek
- rozšíriť systém kultúrnych poukazov aj pre zamestnancov súkromných a verejných inštitúcií (a dotáciami ich kryť zo sociálneho fondu a u firmi aj z iných zdrojov)
- uplatňovať bonusové body na cenu vstupenky, za ktoré návštevník po určitom počte dostane bezplatnú (alebo výrazne zľavnenú) vstupenku
- last minute zľavy na očakávanú nevyužitú ponuku
- zaviesť výrazne diferencované ceny na dopoludňajšie a popoludňajšie predstavenia (s prioritou pre dôchodcov a deti aj so sprievodom)
- zlepšiť využívanie stykov s podnikovým svetom ekonomiky pri podpore ich firemnej identity aj návštevou kultúrnych zariadení
- podporiť „umelecké školenie“ detí mimo školy ako budúcich aktívnych subjektov trhového dopytu zavedením odpodátateľnej položky z daňového základu domácnosti za tieto výdavky
- radikálne zlepšiť celý systém marketingu verejných kultúrnych inštitúcií (vo väzbe na odporúčanie č. 1 a č. 3)
- radikálne zlepšiť strategický manažment kultúrnych inštitúcií (v prepojení na prognózovanie ich vývoja, na manažment rizika podmienok ich ekonomického vývoja atď.)
- významne zlepšiť systém školskej a mimoškolskej výchovy mládeže ku kultúre (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA

Okres Brezno zaznamenal v sledovanom období nárast počtu ubytovacích zariadení. Od roku 2004 stúpol ich počet o cca. 20 %. K výraznejšiemu nárastu došlo v prípade kapacít týchto zariadení. Nárast ubytovacích zariadení sa viaže predovšetkým na strediská cestovného ruchu – prevažne zimné, ktoré sú v okrese pomerne dobre zastúpené.

Vybrané ukazovatele ubytovacích zariadení											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet ubyt. zariadení	78	72	80	88	106	104	92	92	110	94	92
Počet lôžok	3 172	2 989	3 121	3 631	3 575	3 876	3 131	3 258	3 722	3 342	4 258
Počet návštevníkov	82 900	83 687	82 251	79 215	77 729	66 455	49 765	43 991	59 340	60 815	60 340
P. prenocovaní návštev.	231 812	235 728	225 528	211 953	210 257	177 928	139 929	116 522	144 761	150 328	145 761

Zdroj: Štatistický úrad SR, DataCubes, 2015.

Výrazný nesúlad však možno pozorovať v prípade výkonov týchto zariadení. Od roku 2004 výrazne poklesol počet návštevníkov týchto zariadení, ako aj počty prenocovaní. Priamo v obci sa nachádzajú nasledujúce ubytovacie zariadenia: Durčenka František, Zápotockého 42, kapacita 12 lôžok, Fillo Anton, Komenského 72, kapacita 15 lôžok, Mocková Dana, Komenského 43, kapacita 13 lôžok, Miklošková Mária, Kraskova 29, kapacita 12 lôžok, Muška Dušan, SNP 9, kapacita 8+2 lôžok, Obecný penzión, SNP 155, kapacita 8 lôžok, Penzión Milka, Kraskova 20, kapacita 10 lôžok, Predajňa Martin, SNP 17, kapacita 10 lôžok, Saksová Elena, SNP 68, kapacita 11 lôžok, Švidraňová Elena, Ždiarska 33, kapacita 6, Penzión Bučník 40 lôžok- penzión sa nachádza priamo na úpätí lyžiarskeho svahu (29.12.2015, www.polomka.sk).

2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

Reštauračné služby sú poskytované v troch zariadeniach- obecná jedáleň pri Materskej škôlke, v penzióne Bučník a v reštaurácii Bumbaras v centre obce. V penzióne Bučník a v reštaurácii Bumbaras sa nachádza reštaurácia, vhodná aj na oslavy, svadby, či iné podujatia.

2.17. CESTOVNÝ RUCH

Má bohatú históriu a etnografické dedičstvo, pestrú súčasnosť a zaujímavé príležitosti pre ďalší rozvoj. Je obklopená čarokrásnou, ale aj drsnou prírodou. Obec je výnimočná charakteristickým nárečím, ktoré nie je podobné nárečiam ani v susedných obciach, ani nárečiu v žiadnom inom regióne na Slovensku. Aj v súčasnosti je možné stretnúť v Polomke staršie ženy oblečené v ľudovom kroji. Počas sviatkov, najmä cirkevných, si kroj obliekajú aj muži, deti a mládež. Zachovala sa tu aj tradičná kuchyňa: "hriatô s mädom", "krompak v kapuste", "štikaná chamula"... Miestne gazdinky sú známe najmä múčnikom - ťahanou "polomskou štrúdlou". Polomka a jej okolitá príroda je príťažlivá v každom ročnom období. Je možné pestovať turistiku a cykloturistiku na značených trasách v dolinách Nízkyh Tatier a Slovenského Rudohoria, splavovať Hron alebo venovať sa zberu lesných plodov a liečivých rastlín. Návštevníci obce môžu obdivovať zachovalú pôvodnú architektúru - drevenice zrubového typu, miestne historické pamiatky (barokový kostol, slnečné hodiny, Panský dom, Chudobinec), alebo navštíviť miestnych remeselníkov. Obec v spolupráci s miestnymi školami, spolkami a občianskymi organizáciami s podporou podnikateľov pripravuje rôzne športové, kultúrne a spoločenské podujatia, ktoré sú turistami vyhľadávané. Pre milovníkov zimných športov je k dispozícii lyžiarske stredisko Polomka Bučník s technickým zasnežovaním, klzisko, bežkárské trasy na hrebeni Slovenského Rudohoria. Polomka je východiskom pre výlety do Slovenského raja, do Dobšinskej ľadovej jaskyne, Bystrianskej jaskyne a Jaskyne mŕtvych netopierov, alebo do rekreačného strediska Tále. Je možné navštíviť blízke atrakcie ako Muránsky hrad, Čiernohronskú železnicu, Lesnícky skanzen v Čiernom Balogu, Prameň Boženy Němcovej v susednom Bacúchu, alebo využiť služby susedných obcí (plaváreň, bowling, jazda na koni, salaš...) (29.12.2015, www.polomka.sk).

Trendy v cestovnom ruchu

Európska komisia cestovného ruchu (ETC) v roku 2004 označila za hlavné faktory ovplyvňujúce rozvoj CR demografiu, zdravie, uvedomelosť a vzdelávanie, voľný čas, cestovné skúsenosti, životný štýl, informačné technológie, dopravu, trvalo udržateľný rozvoj a bezpečnosť. Počet starších ľudí v Európe neustále rastie. Mnoho seniorov odchádza do predčasného dôchodku, má vyššie disponibilné príjmy, teší sa lepšiemu zdraviu. To má za následok rýchlejší rast dopytu tejto kategórie ľudí po cestovnom ruchu. Zdravotné povedomie návštevníkov je čoraz väčšie a ovplyvňuje najmä voľbu cieľového miesta a životný režim počas dovolenky. Čoraz populárnejšou je dovolenka spojená so vzdelávaním. Pri plánovaní dovolenky má významnú rolu história, umenie a kultúrne podujatia. Súčasná spoločnosť kladie zvýšené nároky na ľudí a ich denný režim, čo sa prejavuje v raste nárokov na voľný čas a možnosti oddychu. Rastie aj pragmatickosť návštevníkov v CR, ich sebaistota, požiadavky a znalosť vlastných práv, čo súvisí s predchádzajúcimi skúsenosťami. Rastie podiel kritických názorov na kvalitu a dôraz sa kladie na pomer kvality a ceny. Rastie význam internetu, ktorý umožňuje nielen vizuálnu prezentáciu, ale aj priamy nákup produktov cestovného ruchu. V dopravných službách sa do popredia dostáva záujem o cestovanie železnicou, a najmä vysokorýchlostnými vlakmi. Rastie aj sieť nízkotarifných leteckých spoločností, zatiaľ čo cestné siete sa stávajú preťažené a klesá podiel klasického cestovania. Medzi populáciou naďalej rastie environmentálne povedomie, čo ovplyvňuje rast záujmu o cieľové miesta rozvíjajúce na základe trvalej udržateľnosti. Aktuálne trendy v cestovnom ruchu – rast záujmu o kvalitu, luxus, pohodlie a bezpečie, – záujem o relax, uvoľnenie, aktívnu dovolenku, pobyty wellness a pobyty v kúpeľoch, – dopyt po produktoch pre jednu osobu, – rast záujmu o krátkodobé pobyty v zahraničí, – individuálne organizovaná dovolenka zameraná na kultúru, umenie a históriu (rast záujmu o strednú a východnú Európu), – potreba ponuky cenovo dostupných produktov, – spokojnosť zákazníkov sa prejavuje v ich opätovnom návrate, – rast záujmu o osobnejší prístup v poskytovaní služieb (malé rodinné podniky), – úzka špecializácia poskytovateľov služieb na produkt pre vybranú cieľovú skupinu, – trend „späť k začiatkom“, ktorý súvisí s preferenciami tráviť jednoduchšiu dovolenku (ubytovanie v hoteli nahradiť ubytovaním v bungalove, resp. stane), – nezáujem o sprostredkovanú organizáciu dovolenky oproti zvýšenému záujmu o priame rezervovanie a nákup služieb

prostredníctvom internetu (12.6.2012, <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>).

2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 2010 – 2014

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru príjmov a výdavkov obce.

Hospodárenie obce celkom					
	2 010	2011	2 012	2013	2014
Bežné príjmy	1 126 809	1 342 785	1 350 712	1 574 390	1 734 445
Bežné výdavky	1 101 947	1 101 013	1 019 559	1 289 935	1 526 143
Prebytok/schodok	+ 124 862	+ 241 772	+ 331 153	+ 284 454	+ 208 301
Kapitálové príjmy	216 490	1 743 565	196 582	873 816	246 955
Kapitálové výdavky	633 922	1 935 887	204 076	825 921	521 795
Prebytok/schodok	- 417 432	- 192 322	- 7 494	+ 47 984	- 274 839
Prebytok/schodok bež. a kap. rozp.	- 292 570	+ 49 450	+ 323 658	+ 332 349	- 66 538
Príjmy finančných operácií	459 016	27 900	1 650 882	300 778	304 728
Výdavky finančných operácií	193 479	0	1 895 773	444 000	105 300
Rozdiel finančných operácií	+ 265 537	+ 27 900	- 244 890	- 143 221	199 428
Rozdiel celkového rozpočtu	-27 033	+ 77 350	+ 78 768	+ 189 128	+ 132 890

Zdroj: OcÚ Polomka, 2015

2.19. SAMOSPRÁVA

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať projekt klientskeho prístupu riešiaci ako, vzťah zamestnancov úradu, tak aj poslancov ku občanom a návštevníkom obce.

Obec Polomka je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý svoje samosprávne kompetencie vykonáva samostatne (zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení).

Manažment a správa obce

Súčasná zariadenia verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Polomka. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostky obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Obecné zastupiteľstvo má 11 poslancov.

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Príslušnosť k obyvateľom k úradom ŠŠS	
Sídlo matričného úradu	Polomka
Sídlo pracoviska daňového úradu	Brezno
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Pohorelá
Sídlo Okresného súdu	Brezno
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Brezno
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Brezno
Sídlo Územnej vojenskej správy	Banská Bystrica
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Brezno
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Brezno
ŠÚ SR	

2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Obec Polomka je súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica (BBSK). Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotnej obce. Banskobystrický kraj je ostatný vidiecky, pomaly rastúci, viac stagnujúci, s dlhodobou nadpriemernou mierou nezamestnanosti, nízkym stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a nízko konkurencieschopný región SR mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Podľa stupňa urbanizácie sa radí do skupiny ostatný vidiecky región (53,5 % mestského obyvateľstva). Aj v tomto kraji sa výrazne prejavuje proces starnutia

obyvateľstva a podiel detskej zložky mierne klesá, pomaly narastá podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku. Najviac zamestnaných v kraji je v priemysle (okolo 31 %) a vo verejnej správe a v školstve (spolu takmer 27 %). Nezamestnanosť v tomto kraji je vysoko nad priemerom SR i EÚ 27. V prípade BBK bude nevyhnutné vytvárať pracovné príležitosti najmä pre ekonomicky aktívne obyvateľstvo, ktoré dochádza za prácou do iných regiónov (približne 10 000). Prioritou je riešenie dlhodobej nezamestnanosti a zamestnanosti rómskej populácie. Pre udržateľnosť investícií a maximalizáciu prínosu investície pre regionálnu ekonomiku je rozhodujúcim faktorom existencia vhodných ekonomických štruktúr schopných naplniť požiadavky investorov v oblasti dodávok pre produkciu. V investičnej (prípravnej) aj operačnej (výrobnej) fáze realizácie investícií z hľadiska počtu dominuje zapojenie domácich dodávateľov. Prevažne ide o podniky lokalizované mimo daného okresu. Z hľadiska objemu dodávok v investičnej fáze síce podniky väčšinu svojich dodávok získavajú od dodávateľov zo Slovenska, ale vo fáze výroby už väčšina dodávok prichádza zo zahraničia. Napriek významnému podielu investícií do vedomostne menej náročných odvetví a z časti obmedzenému vplyvu multiplikačných efektov, regionálna ekonomika môže reálne profitovať z transferu technológií, zvýšenej zamestnanosti a rozvoja kvalifikácie pracovnej sily. Priemysel je v regióne rozložený nerovnomerne. Dosahuje vysokú koncentráciu na severe kraja, kde sídlia najproduktívnejšie odvetvia ekonomiky - hutnícky, strojársky, automobilový, drevársky, farmaceutický a polygrafický priemysel. V južnej časti majú základňu potravinársky priemysel a ostatné odvetvia komplementárne k poľnohospodárstvu. Celkom možno očakávať, že BBSK má šancu si len vďaka novým priamym zahraničným investíciám (PZI) udržať pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu. Bude sa však len veľmi pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27. V priemyselnej výrobe bude naďalej dominovať doterajší priemysel, významnejšie postavenie by mohol získať turizmus. BBSK má silný inovačný potenciál len v dvoch mestách – Banská Bystrica a Zvolen. Pomaly sa zvyšuje výkonnosť v oblasti turizmu. Vidiecke oblasti sú na ceste k transformácii, pomáhajú im nástroje na vyrovnanie regionálnych rozdielov – predovšetkým diverzifikácia hospodárskej činnosti. Identita/špecifickosť sídiel a subregiónov je zachovaná a dobre využívaná v prospech kvalitných miestnych produktov napr. lazy. Prírodné zdroje BBK sú bohaté a rôznorodé. Veľký význam majú lesy, zdroje minerálnych a termálnych vôd využívaných najmä v kúpeľníctve a potravinárstve. Kraj disponuje veľkým podielom chránených území.

Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že BBSK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v pôdohospodárstve, nízkom príleve PZI a podpore domácich investorov a využívaní vysokovzdelanej pracovnej sily, vytváraním pracovných miest v sektore služieb. Dôsledkom toho je jeho slabá konkurencieschopnosť poľnohospodárstva a celkové ohrozenie konkurencieschopnosti regiónu založenej hlavne na energeticky náročnej výrobe. V porovnaní so svetovými trendmi a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie BBSK nízka a pre budúci rozvoj nedostatočná.

Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda BBSK je tvorená najmä jeho prírodným a kultúrohistorickým bohatstvom, atraktívnou vidieckou krajinou vrátane potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, obnoviteľných zdrojov energie a agroturistiky.

Strategické ciele:

1. doprava a zvyšovanie dostupnosti a atraktivity územia (integrovaná doprava),
2. rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov prostredníctvom informatizácie verejnej správy a podporou projektov v oblasti e-služieb,
3. poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka,
4. inovácie a rast konkurencieschopnosti priemyslu v rozhodujúcich sektoroch a pri využívaní obnoviteľných zdrojov energie.

Očakávané dopady:

- zvýšenie využitia domácich regionálnych zdrojov,
- zvýšenie zamestnanosti najmä vo vidieckych oblastiach a v oblasti nových technológií,
- zvýšenie dostupnosti a atraktivity regiónu nielen z pohľadu domácich a zahraničných investorov, MSP, ale aj miestneho obyvateľstva a zvýšenie podielu ekologickej (integrovanej) dopravy,
- zvýšenie výkonnosti najmä v oblasti turizmu, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, drevospracujúceho priemyslu.

2.21. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

1. Opatrenie, A: dobudovanie infraštruktúry v lyž. stred. pre CR: vodovod ,ČOV
2. Opatrenie, A: dobudovanie kanalizácie – všetky časti ulice okrem časti Nálepkovej a v miestnej časti Hámor
3. Opatrenie, A: rekonštrukcia základnej školy: okrem telocvične
- A: Rekonštrukcia a dobudovanie MK a VP: rekonštrukcia parku pri KD
- A: Dobudovanie športového areálu pri MŠ: tenisové ihrisko
- A: Rekonštrukcia MŠ: výmena okien, zateplenie
- A: Rekonštrukcia budovy obecného úradu

3 SWOT ANALÝZY

Nasledujúca SWOT analýza sa zameriava na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza SWOT

Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre obec Polomka nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom obce, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť.

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov podniku k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci obce. Na jej základe môže obec prikrčiť k formulácii špecifických cieľov.

Schéma SWOT analýzy:

	S - silné stránky	W - slabé stránky
	1. 2. ... 10.	1. 2. ... 10.
O - príležitosti	1. 2. ... 10. Stratégia SO	1. 2. ... 10. Stratégia WO
T - hrozby	1. 2. ... 10. Stratégia ST	1. 2. ... 10. Stratégia WT

SO – využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody

WO – prekonať slabiny využitím príležitostí

SW – využiť silné stránky na čelenie hrozbám

WT – minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v obci, ktorá skrýva potenciál územia a ktoré môžu obci priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. Súčasne tiež nabáda k zamysleniu nad problémami, s ktorými bude obec riešiť v rámci Integrovannej stratégie.

Znamená to teda, že obec musí sledovať významné sily makroprostredia (demografické, ekonomické, technologické, politické, legislatívne, sociálne a kultúrne) a tiež tých účastníkov mikroprostredia, ktorí ovplyvňujú jej schopnosť dosiahnuť v regióne prospech (neziskové organizácie, orgány miestnych samospráv, podnikateľské subjekty, miestni aktéri a verejnosť).

Príležitosti sú posudzované z hľadiska ich atraktívnosti a pravdepodobnosti úspechu. Pravdepodobnosť, že obec dosiahne úspech pri ekonomickom raste, nezávisí len od jej konkurenčnej sily, oproti konkurenčným regiónom, ale aj od toho či je táto sila v porovnaní s konkurenciou väčšia.

V rámci analýzy SWOT sa obec koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu..

Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcich najvyšší úžitok pre obec, preto by sa mal manažment obce sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich obec nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

		Matica príležitostí				Matica rizík	
		Pravdepodobnosť úspechu				Pravdepodobnosť nastatia	
		vysoká	nízka			vysoká	nízka
Atraktívnosť	vysoká	1	2	Vážnosť	vysoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká sú klasifikované z hľadiska ich vážnosti a pravdepodobnosti výskytu. Pri analýze okolia z hľadiska možných hrozieb je potrebné zamerať sa na potenciálne hrozby. Riziká z 1. kvadrantu môžu obec vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventuálnych alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať. Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohrozí jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele obce, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie obec stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej sily obce sa považuje – kvalitné ľudské zdroje, rozvinuté podnikateľské prostredie, dobrý prírodný potenciál, výhodná poloha a dopravná dostupnosť, a iné.. Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry a iné. Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrálny faktor, rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

		Matica výkonu a dôležitosti	
		Výkon	
		vysoký	nízky
Dôležitosť	vysoká	1 Sústrediť snahu	2 Udržať snahu
	nízka	3 Nízka priorita	4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých obec momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. *Kvadrant 2* pozostáva z oblastí, v ktorých

je síce obec úspešná, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. *Kvadrant 3* tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V *kvadrante 4* nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné. Na základe tejto analýzy je zrejmé, že silné stránky sa nemusia vždy pretransformovať do konkurenčnej výhody obce. Dôvodov, prečo je to tak, je niekoľko, pričom najčastejšími obyvateľmi vnímaná nízka dôležitosť poskytovaných služieb a bodov rozvoja. Identifikácia silných miest obce je možná len na základe porovnania s ich hlavnými konkurentmi v regióne. Ani sústredenie sa na prekonanie všetkých slabých stránok nemusí priniesť očakávaný efekt, pretože náklady potrebné na ich transformovanie do silnej stránky sa nemusia vrátiť. Pozornosť treba venovať príležitostiam, v ktorých má obec najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícií ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj. Nasledujúce grafy prezentujú pohľad obyvateľov a poslancov na silné a slabé stránky obce Polomka a kvalitu života v obci.

3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 33,2 % katastra obce, - počet obyvateľov – fyzických osôb podnikateľov – 238 v roku 2014, - 47 právnických osôb podnikateľov, - rozsiahly areál poľnohospodárskeho družstva – rastlinná a živočíšna výroba, - rozsiahly priemyselný areál vo východnej časti obce pri ceste I/66, - rozsiahla sieť maloobchodných predajní, - relatívne vysoký podiel obyvateľov s úplným stredným vzdelaním, - existencia maloobchodných predajní s potravinárskych a nepotravinárskom tovarom, - okolo centra sústredená základná občianska vybavenosť, - rozvinutá tradičná priemyselná výroba, - rýchla dostupnosť okresného mesta Brezno, - existencia prevádzok finančných inštitúcií, - vybudovaná sieť komerčných osobných a materiálnych služieb, - vybudované prevádzky požičovni a servisných služieb, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočne nerozvinutý pracovný trh v obci a v celej lokalite Brezno, - vysoký podiel obyvateľov dochádzajúcich za prácou mimo obce, - nízke priemerné mzdy v regióne, - útlm stavebnej výroby, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nezáujem mladých ľudí o podnikanie, - vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - podpora malých podnikateľov v oblasti služieb, - využitie polohového potenciálu obce Polomka s výhodnou polohou vo vzťahu dostupnosť okresného mesta Brezno, - orientovanie sa na služby bez negatívnych účinkov na životné prostredie, využívanie jestvujúcich plôch a areálov formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu, - preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého a stredného podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby, - skvalitnenie prostredia obslužných a prevádzkových areálov (prípadné nové prevádzky) - vytváranie podmienok pre šport, turistiku a oddych, - rozvoj infraštruktúry a podmienok pre ďalšie bývanie, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, - rozvoj environmentálne vhodných technológií, - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom podnikaní a službách, 	<ul style="list-style-type: none"> - zvýšená regionálna konkurencia a recesia v oblasti profilových odvetví vhodných pre Polomka (drevozárstvo, výroba, poľnohospodárstvo, lesníctvo), - tlak na intenzívny hospodársky rozvoj a zhodnocovanie investičného potenciálu (nezastavané lokality, prírodné prostredie), - pomalá a nákladná výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry, - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU, - nedostatok investičného kapitálu, - neochota investorov o región,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>14</p> <p>5</p>	<p>9</p> <p>2</p> <p>9</p> <p>Stratégia WO</p>
T hrozby	<p>Stratégia ST</p> <p>7</p>	<p>Stratégia WT</p>

V oblasti hospodárstva dochádza k prevahe silných stránok. Je nevyhnutné zabezpečiť využitie silných stránok na elimináciu slabých stránok. Riešenie môže byť využitím potenciálu existujúcej infraštruktúry a plôch pre možný rozvoj priemyselných zón.

3. 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - prechádzajúca cesta I. triedy č. 66, - rýchle napojenie na okresné mesto Brezno, - do obce premáva dostatok liniek v pracovných dňoch v smere do Brezna, - dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce, - dostatočné pokrytie zastávkami SAD, - vybudovaná sieť poľných ciest, - vybudované chodníky pre peších pozdĺž cesty I./66, - prechádzajúca železničná trať, - vybudovaná železničná stanica na ul. SNP, 	<ul style="list-style-type: none"> - zlá dostupnosť krajského mesta Banská Bystrica, - nedostatočné pokrytie chodníkmi pre peších v úseku vedľajších ciest, - nevyhovujúce dopravné značenie v celom priestore obce, - nedostatočná zimná údržba, - nevyhovujúci stav lesných a poľných ciest, - nevyhovujúce povrchy MK aj chodníkov, osvetlenie, informatika, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - cyklistické cestičky v obci nie sú dostatočne vybudované,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - revitalizácia verejných komunikačných priestorov, - vybudovanie a rekonštrukcia chodníkov pozdĺž miestnych komunikácií a štátnych ciest I. triedy, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - vybudovanie spevnených komunikácií na základe pozemkových úprav, 	<ul style="list-style-type: none"> - malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry, - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete, - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>9</p> <p>4</p>	<p>8</p> <p>1</p> <p>5</p> <p>Stratégia WO</p>
T hrozby	<p>Stratégia ST</p> <p>7</p>	<p>Stratégia WT</p>

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO - kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vybudovaná sieť miestneho rozhlasu, - zabezpečené zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou, - existencia cintorína a domu smútku, - prítomnosť distribučných plynovodov, - existencia verejného osvetlenia, - obec Polomka je napojená na el. energiu zo vzdušných VN linky, - možnosť dostavby plôch IBV, - hasičská zbrojnica dostupná v centre obce, - vybudovaná rozvodná sieť plynu, 	<ul style="list-style-type: none"> - zlý technický stav budovy domu smútku, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – vzdušné vedenie, - potrebná rekonštrukcia vodovodnej siete, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - potrebná rekonštrukcia požiarnej zbrojnice, - v obci nie sú toho času žiadne energetické výrobné zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie, - zastaralosť a opotrebovanosť infraštruktúry, - prevaha nadzemných vedení nad podzemnými-obmedzenia ochranných pásiem,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - kompletná rekonštrukcie vzdušnej elektrickej rozvodnej siete, - zavedenie elektrických, plynových, vodovodných a kanalizačných prípojk do nových častí IBV, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - rozvoj ďalších telekomunikačných a dátových služieb v konkurenčnom prostredí, 	<ul style="list-style-type: none"> - malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - stavebné a legislatívne prekážky a nevysporiadanosť pozemkov v intraviláne,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>9</p> <p>5</p>	<p>10</p> <p>5</p> <p>4</p> <p>Stratégia WO</p>
T hrozby	<p>Stratégia ST</p>	<p>5</p> <p>Stratégia WT</p>

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - spracovaný POH obce Polomka na roky 2011-2015, - zabezpečený odvoz TKO, - v obci je vybudovaný systém separovaného zberu odpadu základných druhov, - vybudovaný splašková kanalizačná sieť s ČOV, - odkanalizované priemyselné areály, - vybudovaný zberný dvor pre separovaný zber, 	<ul style="list-style-type: none"> - potrebná dostavba a rekonštrukcia kanalizačnej siete a ČOV, - nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - potrebné doriešenie technicko-organizačné zabezpečenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov z domácností, - čierne skládky ako finančné bremeno obce,

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - výstavba obecného kompostoviska, - obstaranie potrebných mechanizmov, - zabezpečiť efektívny separovaný zber v celej obci, - možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov, - dôsledné plnenie kvality stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle, 	<ul style="list-style-type: none"> - ohrozená kvalita povrchových vôd rieky Hron, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia alokovaných v meste Brezno a obci Podbrezová/Hronec, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity v oblasti, - nárast množstva vyvázaných odpadov, pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, - nárast množstva vyvázaných odpadov, - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>7</p>	<p>Stratégia WO</p> <p>6</p> <p>3</p> <p>10</p>
T hrozby	<p>Stratégia ST</p> <p>9</p>	<p>Stratégia WT</p> <p>3</p>

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd. Odporúča sa využitie stratégie WO – čeliť hrozbám využitím silných stránok a príležitostí.

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - zabezpečený odvoz TKO, - relatívne stabilný objem produkovaného odpadu, - prechádzajúci vodný tok – hydrokoridor – rieka Hron, - vybudované prícestné jarky na odvod dažďovej vody, - kompletná plynofikácia obce, - vybudovaná splašková kanalizačná sieť, - vybudovaná ČOV, - odkanalizované priemyselné areály, - prítomnosť chránených území, - lokality NATURA 2000 Kráľovohorské tatry, Alúvium Hrona, Muránska planina, Stolica, Nízke Tatry, - existencia oddychových zón, 	<ul style="list-style-type: none"> - nadmerný hluk a prašnosť z cesty I. triedy č.66, - nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - potreba čistenia koryta rieky Hron, - rozšírená priemyselná výroba, - rozšírená rastlinná a živočíšna výroba, - nevybudované protipovodňové opatrenia, - čistotu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňuje dosah produkcie exhalátov z výroby v okresnom meste Brezno a Podbrezovej, - malé zdroje znečistenia ovzdušia - bodové zdroje z lokálnych kúrenísk, - nepriaznivé podmienky pre rozptyl exhalátov, - náchylnosť na vodnú eróziu v celom rozsahu veľkoplošne obrábanej pôdy, - prejazd poľnohospodárskych strojov po miestnych komunikáciách, - spaľovanie rastlinného odpadu na vlastných pozemkoch obyvateľov, - plytké brehy tunajších vodných tokov, - nedostatok zelene pozdĺž koryt vodných tokov, - nedostatočná starostlivosť o verejnú zeleň, - potrebné čistenie a spevnenie dna a brehov rieky Hron, - zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie územia obce je zdrojová a cieľová vnútro obecná doprava,

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle, - regulácia korýt miestnych potokov a revitalizácia ich okolia, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje vody, 	<ul style="list-style-type: none"> - zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v regióne Horehronia, - ohrozená kvalita podzemných a povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity, - hrozba zníženia kvality životného prostredia v dôsledku výstavby z hľadiska kvantity a kvality - nadmerná zástavba výšková, plošná, nevhodná funkčná skladba plôch - tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny, - radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>12</p> <p>7</p>	<p>18</p> <p>8</p> <p>5</p> <p>Stratégia WO</p>
T hrozby	<p>Stratégia ST</p> <p>10</p>	<p>Stratégia WT</p>

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd a existenciou záťažových prevádzok v Banskobystrickom kraji. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami.

3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - zabezpečená opatrovateľská služba, - detský domov na Dimitrovovej ulici s názvom Detský domov Slniečko, - stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne dobrý a vyhovujúci, - funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, - stretnutia dôchodcov, intenzívna klubová činnosť - uvítanie do života novorodencov obce, príspevok obce pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), - existencia zdravotného strediska s ambulanciami základnej zdravotnej starostlivosti, - existencia lekárne, - existencia dvoch ambulancií praktického lekára, - existencia ambulancie pre deti a dospelých, - prítomnosť dvoch stomatologických ambulancií, - existencia ambulancie špecializovanej ambulancie – mikročirurgia, 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia denného stacionára, - v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba, - nevhodné priestory pre poskytovanie zdravotníckej starostlivosti pre občanov, - nedostatok špecializovaných ambulancií, - obec nemá k dispozícii plochy vhodné na výstavbu rodinných domov, - nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúladovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dospelých, na voľnočasové aktivity - nedoriešená sociálna sieť, - zastaralosť a opotrebovanosť bytového fondu, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, 	<ul style="list-style-type: none"> - rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín

<ul style="list-style-type: none"> - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - zlepšujúca sa infraštruktúra a lepšie prepojenie trhov práce na susediace trhy práce, - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity, - lepšie podmienky na zladžovanie prac. a rodinných povinností, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - obyvateľstva, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť, - pretrvávajúce stereotypy v mobilitnom správaní sa pracovnej sily, - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest, - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby,
--	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>11</p>	<p>Stratégia WO</p> <p>5</p>
T hrozby	<p>13</p> <p>Stratégia ST</p> <p>2</p> <p>13</p>	<p>8</p> <p>Stratégia WT</p>

V tomto prípade prevládajú slabé stránky a ohrozenia nad silnými stránkami a príležitosťami. Odporúča sa využiť stratégiu **ST** – kde sa obec môže zamerať len na minimalizovanie nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb a čeliť hrozbám, ktoré sú s týmito službami spojené. Odporúča sa obci zabezpečovať nevyhnutné sociálne služby pre obyvateľov a ostatné služby ponechať poskytovateľom v meste Brezno.

3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - existencia materskej školy s s narastajúcim počtom detí - 59 v roku 2014, - existencia plnoorganizovanej základnej školy – 193 žiakov v roku 2014, - vybudovaná školská telocvičňa, - multifunkčné školské ihrisko, ktoré disponuje futbalovým (tenisovým) ihriskom, basketbalovým ihriskom, bežeckou dráhou, doskočiskom, plochou určenou na vrh guľou, - dobré výchovno-vzdelávacie výsledky materskej a základnej školy, - dostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti, - využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť, - existencia základnej umeleckej školy, - existencia futbalového ihriska s menším starším ihriskom, - vybudované viacúčelové ihrisko, - existencia športového klubu, - existencia poľovníckych a rybárskych revírov, - lyžiarske stredisko Polomka Bučník, 	<ul style="list-style-type: none"> - deficit v materiálno – technickom vybavení materskej školy, - potreba modernizácie základnej školy, - nevyhnutná rekonštrukcia objektu telocvične, - pomalé zavádzanie informačných technológií do školy, - nedostatok moderných učebných pomôcok, - neatraktivnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy, - absencia športovo-rekreačnej zóny obce, - nedostatočná starostlivosť o starších občanov,

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia a modernizácia zariadení predškolskej výchovy a povinnej školskej dochádzky, - dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v obci Polomka, - skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov obce, najmä so zameraním na deti a mládež, - vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov, - nevyhovujúca štruktúra kvalifikácie pracovnej sily, - nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>13</p>	<p>10</p> <p>Stratégia WO</p> <p>3</p> <p>5</p>
T hrozby	<p>Stratégia ST</p> <p>8</p>	<p>Stratégia WT</p> <p>7</p>

V oblasti vzdelávania je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie **SO** – využiť silné stránky na prekonanie slabých a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti športu podporovať rekonštrukciu starej a výstavbu športovej infraštruktúry v obci. Je potrebné podporovať organizovanú športovú činnosť.

3.8 KULTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dlhoročná história obce, tradície, - rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, - dobré kultúrne povedomie obyvateľov, - existencia kostola v obci, - existencia domu kultúry, - existencia obecnej knižnice s 9375 knižnými titulmi, - existencia pamiatok zapísaných v zozname kultúrnych pamiatok, - existencia folklórneho súboru Brezinky, - zachované ľudové remeslá, kroje a zvyky, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná kapacita námestia obce pri usporiadaní obecných osláv / vzrastajúci počet návštevníkov, - problémy s reguláciou dopravy, - absencia kina a divadla v obci, - chýba multifunkčná budova pre kultúrne účely, - absencia priestorovo pre hromadné kultúrne akcie – plesy, zábavy, - absencia priestorov pre kultúrne záujmové združenia, - nie sú vytvorené dostatočné podmienky a tiež nie je záujem zo strany občanov pre lepšie zviditeľnenie a zachovanie ľudových tradícií a zvykov, - zlý technický stav domu kultúry, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia domu kultúry na multifunkčné kultúrne zariadenie, - spracovanie ročného programu kultúrnych podujatí, - usporadúvanie výročných kultúrnych podujatí pri príležitosti prvej zmienky o obci, - každoročné folklórne slávnosti, - lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce, - výstavba gazdovského (remeselného) dvora, 	<ul style="list-style-type: none"> - nezáujem obyvateľov o rozvoj svojho kultúrneho povedomia, - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VUC, - posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre, - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia na obce, - neuskutočnená rekonštrukcia kultúrneho domu,

<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj sponzorovania kultúry, - obnova zanikajúcich tradícií, - vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradícií, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	
--	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>9</p> <p>4</p>	<p>Stratégia WO</p> <p>2</p> <p>11</p>
T hrozby	<p>Stratégia ST</p> <p>5</p>	<p>Stratégia WT</p>

V oblasti kultúry je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie **WO** – využiť silné stránky na prekonanie slabých a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti kultúry podporovať výstavbu kultúrnej infraštruktúry a organizovanú kultúrnu činnosť.

3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - bohaté kultúrne tradície, - existencia poľovníckeho revíru, - neďaleké prírodné hodnoty a lokality NATURA 2000, - neďaleké pohoria Nízke Tatry, Slovenský kras, Muránska planina, - existencia stravovacích zariadení, - množstvo ubytovacích zariadení, - lyžiarske stredisko Polomka Bučník s technickým zasnežovaním, klzisko, - bežkárske trasy na hrebeni Slovenského Rudohoria, - Polomka je východiskom pre výlety do Slovenského raja, do Dobšinskej ľadovej jaskyne, Bystrianskej jaskyne a Jaskyne mŕtvych netopierov, alebo do rekreačného strediska Tále, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu, - slabá kooperácia s cestovnými kancelárkami, - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v obci,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - dobré možnosti (existencia poľných ciest) pre budovanie cyklistických a rekreačných trás, - dobrá poloha Polomka v rámci regionálnych štruktúr, - dobrá poloha Polomka vo väzbe na prírodné turistické, rekreačné lokality, - zavádzanie nových produktov cestovného ruchu v súvislosti s agroturistikou, - iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových,... organizácií, - spolupráca na regionálnej úrovni v rozvoji turizmu, - rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové pobyty, 	<ul style="list-style-type: none"> - pokračujúci postupný úpadok rekreačných lokalít v okrese Brezno, - zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície), - negatívne dopady na životné prostredie v prípade zásadného zvýšenia cestovného ruchu, - zvýšené náklady na likvidáciu odpadu, - tlak na parkovacie plochy, - negatívne dôsledky v oblasti verejného poriadku,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>4</p>	<p>Stratégia WO</p>

	9	2	7
T hrozby	Stratégia ST	6	Stratégia WT

Obec disponuje veľkým rozvojovým potenciálom v oblasti cestovného ruchu. V súčasnosti však nie je plne využívaný. Odporúča sa využiť stratégiu WO a využiť silné stránky, ako kultúrno-historický potenciál, prírodný potenciál na získanie konkurenčnej výhody.

3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - existencia verejného rozhlasu, - dostatok priestorov pre administratívu, - budova obecného úradu v dostupného v centre obce, - zrekonštruovaná budova obecného úradu, 	<ul style="list-style-type: none"> - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatočné pokrytie kamerovým systémom, - zvyšujúca sa drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus, - vysoký podiel neprispôsobivých obyvateľov, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry samosprávy, - nedostupný kvalitný digitálny systém prenosu dát, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, 	<ul style="list-style-type: none"> - malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností verejnej správy, - zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	12 Stratégia SO	7 Stratégia WO
T hrozby	4 Stratégia ST	4 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO a SO – kde musí obec využiť silné stránky a príležitosti.

3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - postupne zavádzané služby eGovernmentu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy - dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade, - relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita ISVS, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - chýbajúca vysokokapacitná dátová sieť k domom,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zvýšenie počítačovej gramotnosti, - zníženie cien využívania Internetu, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí, - vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, - rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia, 	<ul style="list-style-type: none"> - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT, - nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách, - rozvoj digitálnej kriminality, narušanie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov, - legislatívne a stavebné prekážky pri budovaní informačných technológií,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	<p>Stratégia SO</p> <p>3</p>	<p>9</p> <p>Stratégia WO</p> <p>3</p> <p>6</p> <p>9</p>
T hrozby	<p>Stratégia ST</p> <p>3</p>	<p>6</p> <p>Stratégia WT</p>

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT

Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložitá vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaradovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji. V tomto zmysle ide hlavne o nerovnováhu medzi obcou Polomka a ostatnými obcami v okolí.

Naopak medzi slabé stránky obce Polomka patrí nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva, nedobudovaný vzdelávací systém zahŕňajúci možnosti vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania, vzhľadom na alokáciu obce, nesúlad vzdelanostnej štruktúry s potrebami trhu práce. V oblasti podnikateľského sektora ide hlavne o dobudovania službotvorného sektora. V oblasti technickej infraštruktúry ide potrebu dobudovania inžinierskych sietí v oblasti odpadového hospodárstva, dostavbu a rekonštrukciu cestnej siete, ktorá sa nachádza na niektorých miestach v havarijnom stave.

Ohrozenia obce Polomka vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže manažment obce ovplyvniť.

3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE POLOMKA.

Identifikácia odvetvových disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadáním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov obce Polomka. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou obce Polomka a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely, sú vybrané strategické a koncepcné dokumenty spracované na národnej (Partnerská dohoda), regionálnej (PHSR TNSK) úrovni, ako aj vo vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim obec Polomka poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb.

Na odvetvové (odborové a sektorové) disparity treba pozeráť ako na nerovnosti, neodôvodnené rozdiely, či nezhody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok obce Polomka je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité.

Nasledujúci prehľad je usporiadaný práve týmto spôsobom, kedy proti silným stránkam obce sú vždy postavené relevantné slabé stránky, ktoré majú v danom problémovom okruhu opačný vplyv. Vybrané sú práve tie, ktoré z hľadiska budúceho vývoja možno považovať za najzávažnejšie a kde je viacmenej možné predpokladať aspoň dielčie riešenie.

Obec Polomka je súčasťou vyššieho územného celku Banská Bystrica. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHRSR obce Polomka:

Hlavné disparity BBSK:

v pôdohospodárstve

- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve;
- nízka konkurencieschopnosť poľnohospodárstva v dôsledku nízkej produktivity a nerozvinutej trhovej infraštruktúry;
- nevyužitý potenciál pestovania rôznych kultúrnych plodín pre oblasť energetiky a ekologického poľnohospodárstva;

v priemysle

- inovačné a technologické zaostávanie spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby najmä v rozhodujúcich odvetviach;
- nedostatočná reštrukturalizácia priemyslu a ďalších rozhodujúcich odvetví v niektorých okresoch v regióne, nízka orientácia na PZI do odvetví s vyššou pridanou hodnotou;

- nízky rast produktivity práce v priemysle;
- v službách
- nízka konkurencieschopnosť malého a stredného podnikania;
- podpriemerný podiel služieb na regionálnom HDP;
- nevyužitý potenciál turizmu – kúpeľníctvo, chránené územia a lazy;
- v technickej infraštruktúre
- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra, členitosť územia ako bariéra budovania internetového pripojenia;
- značné ekologické zaťaženie krajiny (chemický priemysel, ťažba uhlia);
- nedobudovaná nadradená vodovodná sieť v južných okresoch kraja a nízke % napojenie obyvateľstva na ČOV;
- nedodržiavanie stanovených limitov a regulatívov;
- relatívne nízka úroveň poľnohospodárstva z hľadiska ochrany prírody a krajiny a budúcich obnoviteľných zdrojov energie;
- nízka dopravná dostupnosť územia a „regionálna logistika“;
- v sociálno-spoločenskej infraštruktúre
- nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra vo vybraných okresoch, vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním, významné vnútroregionálne rozdiely;
- postupný zánik strategicky významných študijných programov a odborov;
- vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných;
- nízka životná úroveň v južných okresoch;
- nedostatočné prepojenie vzdelávacieho systému s podnikateľskou sférou;
- značný odlev pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
- nerovnomerná sieť zariadení sociálnych služieb v jednotlivých okresoch kraja;
- nedostatočná propagácia regiónu a jeho komparatívnych výhod;
- problematické vytváranie medzirezortnej spolupráce na komplexnom riešení situácie a potrieb občanov.

Hlavné faktory rozvoja BBSK:

v pôdohospodárstve

- dobrý produkčný poľnohospodársky potenciál v oblasti pestovania kultúrnych plodín, ovocinárstvo, špecifické regionálne plodiny;
- lesné hospodárstvo – vysoké zásoby a ťažba dreva;
- dôsledné uplatňovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky aj v chránených oblastiach;

v priemysle

- možnosť posilňovania exportu, silná exportná pozícia v odvetví hutníctva, drevospracujúceho, keramického a sklárskeho priemyslu;
- budovanie vedecko-technologických parkov so zameraním na rozhodujúce odvetvia;
- podpora domácich investorov najmä v perspektívnych odvetviach, zvýšenie atraktivity pre prílev PZI;
- možnosť rozvoja výroby nových produktov s vyššou pridanou hodnotou na báze obnoviteľných a nerudných nerastných surovín;
- možnosť rozvoja e-podnikania smerovaného do rozvoja optimalizácie spolupráce

v priemyselnej výrobe;

- využitie cezhraničnej spolupráce pre rozvoj podnikateľských aktivít;

v službách

- atraktívny potenciál pre zvyšujúci sa záujem o turizmus, zameranie sa na kúpeľníctvo a vidiecky turizmus;
- záujem regionálnej samosprávy o podporu podnikateľského a inovačného prostredia v regióne;
- existujúce poradenské centrá pre rozvoj podnikateľského prostredia;
- začlenenie sa do medzinárodnej spolupráce a transfer know-how, posilnenie spolupráce medzi vysokými školami a podnikateľským sektorom;
- rozširovanie e-služieb, podpora najmä v horských oblastiach, zvyšovanie dostupnosti služieb pre obyvateľstvo;

v technickej infraštruktúre

- možnosti využitia kombinovanej dopravy;

- výhodná geografická poloha pre tok tovarov a služieb do nových členských krajín EÚ, polohový potenciál kraja, logistické väzby, prepojenie Budapešť – Krakov;
- dostatočný potenciál zdrojov vody a vysoká lesnatosť územia – veľká koncentrácia druhotných drevných surovín vhodných na energetické účely;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- dobrá demografická situácia, dostatok voľnej pracovnej sily;
- vysoká vzdelanostná úroveň v regionálnych centrách;
- možnosť vytvorenia kvalitného regionálneho systému celoživotného vzdelávania (NSRR, 2013, s.91-92).

Nasledujúce tabuľky prezentujú hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja obce Polomka v jednotlivých politikách.

Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 33,2 % katastra obce, + počet obyvateľov – fyzických osôb podnikateľov – 238 v roku 2014, + 47 právnických osôb podnikateľov, + rozsiahly areál poľnohospodárskeho družstva – rastlinná a živočišna výroba, + rozsiahly priemyselný areál vo východnej časti obce pri ceste I/66, + rozsiahla sieť maloobchodných predajní, + relatívne vysoký podiel obyvateľov s úplným stredným vzdelaním, + existencia maloobchodných predajní s potravinárskych a nepotravinárskom tovarom, + okolo centra sústredená základná občianska vybavenosť, + rozvinutá tradičná priemyselná výroba, + rýchla dostupnosť okresného mesta Brezno, + existencia prevádzok finančných inštitúcií, + vybudovaná sieť komerčných osobných a materiálnych služieb, + vybudované prevádzky poštových a servisných služieb, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočne nerozvinutý pracovný trh v obci a v celej lokalite Brezno, - vysoký podiel obyvateľov dochádzajúcich za prácou mimo obce, - nízke priemerné mzdy v regióne, - útlm stavebnej výroby, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nezaujem mladých ľudí o podnikanie, - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce, - vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve,

Doprava a komunikácie

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + prechádzajúca cesta I. triedy č. 66, + rýchle napojenie na okresné mesto Brezno, + do obce premáva dostatok liniek v pracovných dňoch v smere do Brezna, + dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce, + dostatočné pokrytie zastávkami SAD, + vybudovaná sieť poľných ciest, + vybudované chodníky pre peších pozdĺž cesty I./66, + prechádzajúca železničná trať, + vybudovaná železničná stanica na ul. SNP, 	<ul style="list-style-type: none"> - zlá dostupnosť krajského mesta Banská Bystrica, - nedostatočné pokrytie chodníkmi pre peších v úseku vedľajších ciest, - nevyhovujúce dopravné značenie v celom priestore obce, - nedostatočná zimná údržba, - nevyhovujúci stav lesných a poľných ciest, - nevyhovujúce povrchy MK aj chodníkov, osvetlenie, informatika, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - cyklistické cestičky v obci nie sú dostatočne vybudované,

Technická infraštruktúra

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + vybudovaná sieť miestneho rozhlasu, + zabezpečené zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou, + existencia cintorína a domu smútku, + prítomnosť distribučných plynovodov, + existencia verejného osvetlenia, + obec Polomka je napojená na el. energiu zo vzdušných VN linky, + možnosť dostavy plôch IBV, + hasičská zbrojnica dostupná v centre obce, + vybudovaná rozvodná sieť plynu, 	<ul style="list-style-type: none"> - zlý technický stav budovy domu smútku, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – vzdušné vedenie, - potrebná rekonštrukcia vodovodnej siete, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - potrebná rekonštrukcia požiarnej zbrojnice, - nevyhovujúci technický stav miestneho rozhlasu, - v obci nie sú toho času žiadne energetické výrobné zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie, - zastaralosť a opotrebovanosť infraštruktúry, - prevaha nadzemných vedení nad podzemnými- obmedzenia ochranných pásiem,

Odpadové hospodárstvo

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + spracovaný POH obce Polomka na roky 2011-2015, + zabezpečený odvoz TKO, + v obci je vybudovaný systém separovaného zberu odpadu základných druhov, + vybudovaný splašková kanalizačná sieť s ČOV, + odkanalizované priemyselné areály, + vybudovaný zberný dvor pre separovaný zber, 	<ul style="list-style-type: none"> - potrebná dostavba a rekonštrukcia kanalizačnej siete a ČOV, - nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - potrebné doriešenie technicko-organizačné zabezpečenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov z domácnosti, - čierne skládky ako finančné bremeno obce,

Životné prostredie

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + zabezpečený odvoz TKO, + relatívne stabilný objem produkovaného odpadu, + prechádzajúci vodný tok – hydrokoridor – rieka Hron, + vybudované prístenné jarky na odvod dažďovej vody, + kompletná plynofikácia obce, + vybudovaná splašková kanalizačná sieť, + vybudovaná ČOV, + odkanalizované priemyselné areály, + prítomnosť chránených území, + lokality NATURA 2000 Kráľovoľské tatre, Alúvium Hrona, + Muránska planina, Stolica, Nízke Tatry, + existencia oddychových zón, 	<ul style="list-style-type: none"> - nadmerný hluk a prašnosť z cesty I. triedy č.66, - nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - potreba čistenia koryta rieky Hron, - rozšírená priemyselná výroba, - rozšírená rastlinná a živočíšna výroba, - nevybudované protipovodňové opatrenia, - čistotu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňuje dosah produkcie exhalátov z výroby v okresnom meste Brezno a Podbrezovej, - malé zdroje znečistenia ovzdušia - bodové zdroje z lokálnych kúrenísk, - nepriaznivé podmienky pre rozptyl exhalátov, - náchylnosť na vodnú eróziu v celom rozsahu veľkoplošne obrábanej pôdy, - prejazd poľnohospodárskych strojov po miestnych komunikáciách, - spaľovanie rastlinného odpadu na vlastných pozemkoch obyvateľov, - plytké brehy tunajších vodných tokov, - nedostatok zelene pozdĺž koryt vodných tokov, - nedostatočná starostlivosť o verejnú zeleň, - potrebné čistenie a spevnenie dna a brehov rieky Hron, - zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie územia obce je zdrojová a cieľová vnútro obecná doprava,

Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + zabezpečená opatrovateľská služba, + detský domov na Dimitrovej ulici s názvom Detský domov Slniečko, + stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne dobrý a vyhovujúci, + funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, + stretnutia dôchodcov, intenzívna klubová činnosť + uvítanie do života novorodencov obce, príspevok obce pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), + existencia zdravotného strediska s ambulanciami základnej zdravotnej starostlivosti, + existencia lekárne, + existencia dvoch ambulancií praktického lekára, + existencia ambulancie pre deti a dorast, + prítomnosť dvoch stomatologických ambulancií, + existencia ambulancia špecializovanej ambulancie – mikrokirurgia, 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia denného stacionára, - v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba, - nevhodné priestory pre poskytovanie zdravotníckej starostlivosti pre občanov, - nedostatok špecializovaných ambulancií, - obec nemá k dispozícii plochy vhodné na výstavbu rodinných domov, - nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúladovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dorast, na voľnočasové aktivity - nedoriešená sociálna sieť, - zastaralosť a opotrebovanosť bytového fondu, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia,

Školstvo a šport

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + existencia materskej školy s s narastajúcim počtom detí - 59 v roku 2014, + existencia plnoorganizovanej základnej školy – 193 žiakov v roku 2014, + vybudovaná školská telocvičňa, 	<ul style="list-style-type: none"> - deficit v materiálno – technickom vybavení materskej školy, - potreba modernizácie základnej školy, - nevyhnutná rekonštrukcia objektu telocvične, - pomalé zavádzanie informačných technológií do školy, - nedostatok moderných učebných pomôcok,

<ul style="list-style-type: none"> + multifunkčné školské ihrisko, ktoré disponuje futbalovým (tenisovým) ihriskom, basketbalovým ihriskom, bežeckou dráhou, doskočiskom, plochou určenou na vrh guľou, + dobré výchovno – vzdelávacie výsledky materskej a základnej školy, + dostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti, + využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť, + existencia základnej umeleckej školy, + existencia futbalového ihriska s menším starším ihriskom, + vybudované viacúčelové ihrisko, + existencia športového klubu, + existencia poľovníckych a rybárskych revírov, + lyžiarske stredisko Polomka Bučník, 	<ul style="list-style-type: none"> - neatraktivnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy, - absencia športovo-rekreačnej zóny obce, - nedostatočná starostlivosť o starších občanov,
--	---

Kultúra

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + dlhoročná história obce, tradície, + rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, + dobré kultúrne povedomie obyvateľov, + existencia kostola v obci, + existencia domu kultúry, + existencia obecnej knižnice s 9375 knižnými titulmi, + existencia pamiatok zapísaných v zozname kultúrnych pamiatok, + existencia folklórneho súboru Brezinky, + zachované ľudové remeslá, kroje a zvyky, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná kapacita námestia obce pri usporiadaní obecných osláv / vzrastajúci počet návštevníkov, problémy s reguláciou dopravy, - absencia kina a divadla v obci, - chýba multifunkčná budova pre kultúrne účely, - absencia priestorovo pre hromadné kultúrne akcie – plesy, zábavy, - absencia priestorov pre kultúrne záujmové združenia, - nie sú vytvorené dostatočné podmienky a tiež nie je záujem zo strany občanov pre lepšie zviditeľnenie a zachovanie ľudových tradícií a zvykov, - zlý technický stav domu kultúry, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok,

Propagácia a cestovný ruch

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + bohaté kultúrne tradície, + existencia poľovníckeho revíru, + neďaleké prírodné hodnoty a lokality NATURA 2000, + neďaleké pohoria Nízke Tatry, Slovenský kras, Muránska planina, + existencia stravovacích zariadení, + množstvo ubytovacích zariadení, + lyžiarske stredisko Polomka Bučník s technickým zasnežovaním, klzisko, + bežkárské trasy na hrebeni Slovenského Rudohoria, + Polomka je východiskom pre výlety do Slovenského raja, do Dobšinskej ľadovej jaskyne, Bystrianskej jaskyne a Jaskyne mŕtvych netopierov, alebo do rekreačného strediska Tále, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu, - slabá kooperácia s cestovnými kanceláriami, - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v obci,

Administratíva a bezpečnosť

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + existencia verejného rozhlasu, + dostatok priestorov pre administratívu, + budova obecného úradu v dostupného v centre obce, + zrekonštruovaná budova obecného úradu, 	<ul style="list-style-type: none"> - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatočné pokrytie kamerovým systémom, - zvyšujúca sa drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus, - vysoký podiel neprispôsobivých obyvateľov, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a šandardizácie dokumentov vo verejnej správe,

Informatizácia obce

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
<ul style="list-style-type: none"> + postupne zavádzané služby eGovernmentu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej

<ul style="list-style-type: none"> + dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade, + relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia, 	<ul style="list-style-type: none"> - výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita ISVS, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - chýbajúca vysokokapacitná dátová sieť k domom,
---	--

Vo vyššie uvedenom kontexte je potrebné sledovať i potenciálne rozvojové príležitosti a hrozby, indukované hierarchicky vyššími faktormi sociálno - ekonomického rozvoja. Na základe uskutočnených analýz je možné za najväčšie hrozby pokladať hlavne:

1. Znižovanie konkurencieschopnosti obce v dôsledku trvalej stagnácie v rozvoji spolupráce podnikateľskej sféry s orgánmi miestnej samosprávy – Public Private Partnership.
2. Rozhodnutie kľúčového investora o zmene alokácie investície.
3. Nedostatok externých finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie kvalitných verejných služieb.
4. Podcenenie významu kvalitatívneho rozvoja ľudských zdrojov ako pre ekonomický, tak aj pre sociálny rozvoj obce Polomka.
5. Podcenenie významu informačných technológií ako základného prvku ekonomického rozvoja a rozvoja ľudských zdrojov v obci.

Jedným z nutných predpokladov úspešnej implementácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je návaznosť na existujúcu sústavu strategických a rozvojových dokumentov. Tento fakt sa premietol z časti aj do výberu opatrení a cieľových skupín, na ktoré sa má zamerať podpora z verejných zdrojov, hlavne z dôvodu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov, odstránenia duplicit, možných protichodných účinkov opatrení atď.. Z tohto dôvodu je prirodzeným rámcom Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja, ako aj Partnerskej dohody, ale aj platná legislatíva v oblasti zabezpečovania verejných služieb. Komparáciou výsledkov vyššie uvedenej selekcie odvetvových disparít a PHSR TNSK je možné zistiť, že niektoré opatrenia v rámci tohto dokumentu pokrývajú kritické oblasti zistené v problémovej analýze. Preto je nutné v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami zamerať sa na odstránenie týchto disparít v relevantných cieľových oblastiach a relevantných skupín.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj
Cieľová skupina podnikateľské subjekty v priemysle, obchode a výrobných službách obec investori
2. Technická infraštruktúra
Cieľová skupina obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty, mimovládne subjekty,
3. Životné prostredie
Cieľová skupina obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty,
4. Sociálna oblasť a zdravotníctvo
Cieľová skupina nezamestnaní, sociálne odkázaní, zdravotne a duševne postihnutí, obyvatelia v dôchodkovom veku, mladí ľudia, rizikové skupiny obyvateľstva,
5. Školstvo a šport
Cieľová skupina deti predškolského veku, žiaci v rámci povinnej školskej dochádzky, nezamestnaní, obyvatelia v dôchodkovom veku, športovci organizovaní v rámci športových hnutí, pasívna športová verejnosť, obyvatelia v produktívnom veku,
6. Kultúra

Cieľová skupina	
obyvateľstvo podnikateľské subjekty návštevníci obce,	
7. Cestovný ruch a public relation	
Cieľová skupina	
obec, VÚC, obyvatelia obce, návštevníci obce, súkromný podnikateľský sektor,	
9. Administratíva a bezpečnosť	
Cieľová skupina	
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,	
10. Informatizácia obce	
Cieľová skupina	
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,	

Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Polomka 2016 - 2025

4 VÍZIA A POSLANIE OBCE POLOMKA

Vízia

Obec Polomka sa bude formovať ako súčasť regiónu a bude využívať svoje ľudské, materiálne, prírodné a ekonomické zdroje na zvýšenie kvality života svojich občanov. Je bezpečná a rozvíjajúca sa obec poskytujúca svojim občanom dobrú kvalitu života. V obci je dostatok možností bývania, pracovných možností priamo v obci a jej okolí a zaujímavých ponúk pre aktívne trávenie voľného času. Obec a jej okolie má pripravené podmienky pre rozvoj ľudských zdrojov, hospodárstvo, oblasť služieb cestovného ruchu a priemysel nezaťažujúci životné prostredie. Obec má dobre a efektívne fungujúcu samosprávu. Obec rozvíja bohaté kultúrne dedičstvo s družobnými obcami a prezentuje svoje kultúrne a historické dedičstvo prostredníctvom pravidelných kultúrnych podujatí organizovaných obcou a folklórnym súborom Brezinky. Obec zabezpečuje ochranu chránených území – NATURA 2000 – Muránska planina, Nízke Tatry, Kráľovoľské Tatry, Stolica, Alúvium Hrona.... a vytvára podmienky na rozvoj poznávacej turistiky. Hlavné aktivity obce v posledných rokoch smerovali do rozvoja služieb obyvateľom, ktoré boli vyvolané hlavne enormným nárastom rozvoja IBV. V oblasti cestovného ruchu došlo k skvalitneniu a rozšíreniu služieb v rámci existujúceho strediska cestovného ruchu Bučník a nového areálu športu a oddychu v lokalite Kejda.

Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát obce Polomka. Poslanie opisuje a prezentuje základné služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie obce Polomka a odpovedá na tri otázky: Čo obec robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom obce, podnikateľom či návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie obce pri súdnych sporoch až po udržiavanie počítačovej siete, zálohovanie dát či aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom obce. Samospráva obce Polomka disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takehoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu obce a poslancom obecného zastupiteľstva. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast, vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné činnosti - a to najmä z pohľadu obyvateľov obce – patrí administrovanie zasadnutí orgánov obce. Práve tieto authority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení.

Jedným zo základných predpokladov rozvoja obce je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia. V súlade s poslaním obce Polomka všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečnú obec - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky obce je aj výkon ochrany pred požiarmi a civilnej ochrany obyvateľov.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj existujúcich priemyselných zón. Obec Polomka v súlade s touto filozofiou skvalitňuje zóny, ktoré poskytujú kapacitu pre podnikateľské subjekty. Ich rozlohu plánuje rozširovať v obmedzenej miere. Rozvojové aktivity budú pokračovať hlavne v časti intravilánu obce, kde sa rozprestiera objekt poľnohospodárskeho podniku.

2. Doprava a komunikácie

Príprava Projektovej dokumentácie pre cestné stavby, pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, to všetko zahŕňajú kompetencie obce v oblasti pozemných komunikácií.

3. Technická infraštruktúra

Významným prvkom kvality života v obci je funkčný systém verejného osvetlenia. Hlavnou úlohou samosprávy je v tomto kontexte realizácia novej výstavby verejného osvetlenia, prevádzkovanie už vybudovaného verejného osvetlenia a samozrejme priebežné opravy a údržba existujúcich svetelných bodov. Okrem toho zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry zohľadňujúcej rast kvality života

obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

3. Odpadové hospodárstvo

Obec vykonáva úlohy, ktoré jej vyplývajú z programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, zabezpečovanie zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálneho odpadu, zabezpečovanie priestoru, kde môžu obyvatelia obce odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov či zabezpečovanie zberu a prepravy objemných odpadov. Obec zároveň vykonáva priestupkové konanie v odpadovom hospodárstve a zabezpečuje výstavbu a údržbu infraštruktúry pre odpadové vody.

4. Životné prostredie

Udržiavanie a zveľádovanie obce neznamená len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území obce, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou obec každoročne zabezpečuje ošetrovanie a udržiavanie zelene - drevín, trávnikov, kvetinových záhonov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá, chodníky, miestne komunikácie, námestie, ktoré je obcou pravidelne čistené, ale aj športové ihriská obce – Polomka so zabezpečením pravidelnej údržby a obnovy. K ďalším činnostiam, ktoré sa podieľajú na vytváraní atraktívneho a zdravého prostredia patrí aj prevádzka či správa cintorínov.

5. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi obec poskytuje jednorazové dávky v hmotnej núdzi a sociálnu pôžičku. Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov obec poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba, prepravná služba a organizovanie spoločného stravovania. Obec podporuje neštátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov obec zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v obci je jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území obce. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky. Pôsobnosť z orgánov štátnej správy na mestá a na vyššie územné celky na úseku sociálnej pomoci prešla zákonom č. 416/2001 Z. z. hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov, v oblasti vzdelávania, športu a ostatných verejných služieb. Obec sa v oblasti sociálnej pomoci do 31.12.2008 riadila nasledovnými zákonmi: Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi, Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Dňom 1.1.2009 vstúpil do platnosti nový Zákon č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách a novela zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Tieto dva kľúčové zákony vymedzujú povinnosti obce pri svojej samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnej starostlivosti o svojich občanov.

V zmysle zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť obce pri ochrane osoby, rodiny a majetku v obci, pomoci v čase náhlej núdze (toto právo občana má i ústavnú oporu - čl. 16, 18 a 21 Ústavy SR) a podľa § 4 ods. 3 písm. j) má obec povinnosť vypracovať koncepcie rozvoja v jednotlivých oblastiach života.

Polomka považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít.

6. Školstvo a šport

Školstvo

Obec Polomka v súčasnosti je zriaďovateľom predškolského zariadenia a plnoorganizovanej základnej školy.

Šport

Obec vytvára podmienky na zmysluplné trávenie voľného času detí, mládeže a obyvateľov obce, ako najvhodnejšiu prevenciu proti drogám a civilizačným chorobám. V rámci tejto filozofie samospráva organizuje alebo podporuje celý rad rekreačných a športových aktivít. Súčasťou politiky obce je subvencovanie športových klubov a telovýchovných organizácií prostredníctvom dotácií z rozpočtu obce. Mandát na podporu rekreačného a výkonnostného športu v obci vyplýva zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce Polomka či koncepcných a strategických dokumentov prijatých mestským zastupiteľstvom. Vytváranie vhodného prostredia pre rekreačný a výkonnostný šport z peňazí daňovníkov, je jednou z ciest tvorby a prezentácie dobrého mena obce. Vhodné podmienky pre šport a ponuka verejných športovísk sú súčasťou konkurenčného boja miest o lepšie podmienky pre život. Prínosy z financovania a podpory športu na území obce sa prejavujú vo forme zdravšieho života obyvateľov, zvýšeného záujmu o bývanie v obci, v náraste členských základní podporovaných športov.

7. Kultúra

Obec Polomka v súlade so svojim zámerom každoročne organizuje kultúrne podujatia, a prevádzkuje obecnú knižnicu. Obec zabezpečuje opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na území obce. Súčasťou kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Snahou obce je udržiavať kultúru v obci. Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy obce je v oblasti kultúry tvorený najmä zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

8. Propagácia a cestovný ruch

V oblasti cestovného ruchu plní najmä úlohy: spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a úradmi štátnej správy a okolitými obcami v oblasti cestovného ruchu, spolupracuje s príslušnou komisiou, pripravuje analýzy turistickej aktivity obce a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracuje na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre obec, pripravuje návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracuje so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracuje pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v obci, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, rieši podnety, návrhy a v spolupráci s hlavným kontrolárom aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečuje styk samosprávy s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby, informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľa sa na koordinačnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia, podieľa sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území obce, koordinuje a zabezpečuje úlohy súvisiace s činnosťou obce v spolupráci s partnerskými obcami.

9. Administratíva a bezpečnosť

Obec vytvára podmienky na efektívnu prácu obecného úradu, vytvára vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizáciu a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytvára vhodné technické a pracovné podmienky na obecnom úrade. Vytvára podmienky na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

10. Informatizácia obce

Zabezpečuje technické podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožňuje obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvára vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožňuje obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

STRATEGICKÝ CIEĽ

Strategický cieľ PHRSR ako aj dlhodobé ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona č.309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmiernovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Podpora regionálneho rozvoja podľa odseku 1 je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmiernovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunít, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzisústnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne,) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, atď. Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre obec Polomka nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Polomka, po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti cestovného ruchu, priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v obci.“

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových Projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju

informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spolupracou verejného a súkromného sektora a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHRSR Banskobystrického samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

Strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu tej alebo onej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – dostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým že je definovaný napomôže smerovaniu rozvoja. Spracovatelia vychádzajú z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti (Osi) nasledovné (vychádzajúce z princípov programového rozpočtovania, prenesených a originálnych kompetencií obce definovaných zákonom 416/2001 o prechode..., ekonomickou a funkčnou klasifikáciou (COFOG) a cieľov podpory regionálneho rozvoja v zmysle zákona 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja: Pre obec Polomka je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2020 naplnila tri kľúčové priority rastu: inteligentný rast ktorý je založený na efektívnych investíciách do vzdelávania, výskumu a inovácií, udržateľný rast, vďaka prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a zameranie sa na konkurencieschopné odvetvia priemyslu a inkluzívny rast, s veľkým dôrazom na tvorbu pracovných miest a zmiernenie chudoby.

K základným predpokladom realizácie stratégie programu patrí:

- integrovaný prístup (kombinovanie investícií, prierezové riešenie problémov)
- majetkové vysporiadanie vlastníckych vzťahov
- dostatočné financovanie prenesených kompetencií štátnej správy na samosprávu zo štátneho rozpočtu

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím. Pri formulácii stratégie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Polomka na roky 2015 – 2024 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30.

Udržateľný rozvoj sa chápe v kontexte rozvoja sídelného prostredia obce Polomka. Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich nápravu. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú mať aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu. Udržateľný rast sa zakladá na: ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie; využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu; zlepšení podnikateľského prostredia, a to najmä pre MSP; dobre informovaných spotrebiteľoch. Inkluzívny rast predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreativnosť a ktoré by boli zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórií a boli im súčasne dostupné.

<p>Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Polomka, po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti cestovného ruchu, priemyslu, poľnohospodárstva a poľnohospodárstva a potravinárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v obci.</p>	<p>Prioritná os. PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ</p> <p>Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce. Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva. Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch. Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.</p>
	<p>Prioritná os. PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE</p> <p>Podprogram 2.1. Komunikácie Podprogram 2.2. Doprava</p>
	<p>Prioritná os. PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA</p>
	<p>Prioritná os. PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO</p>
	<p>Prioritná os. PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE</p> <p>Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia</p>
	<p>Prioritná os. PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO</p> <p>Podprogram 6.1. Sociálne služby Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti</p>
	<p>Prioritná os. PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT</p> <p>Podprogram 7.1. Vzdelávanie Podprogram 7.2. Šport</p>
	<p>Prioritná os. PROGRAM 8. KULTÚRA</p> <p>Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry</p>
	<p>Prioritná os. PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH</p> <p>Podprogram 9.1. Propagácia obce Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce. Podprogram 9.3. Cestovný ruch.</p>
	<p>Prioritná os. PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ</p> <p>Podprogram 10.1. Administratíva Podprogram 10.2. Bezpečnosť</p>
	<p>Prioritná os. PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE</p> <p>Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry. Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.</p>

PO 1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Priority v oblasti rozvoja hospodárstva a vedecko-technického rozvoja spadajú predovšetkým do vytvárania pozitívnych predpokladov na rozvoj podnikateľských aktivít. Ide o vymedzenie priemyselných zón v obci, príprava pozemkov a zabezpečenie technickej infraštruktúry.

Podprogram 1.1.

Cieľ 1.1

Opatrenie 1.1.1

Opatrenie 1.1.2

Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.

Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.

Podprogram 1.2.

Cieľ 1.2

Opatrenie 1.2.1

Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.

Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Rekonštrukcia budov a hál v areáli hospodárskych dvorov PD.

Podprogram 1.3.

Cieľ 1.3

Opatrenie 1.3.1

Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.

Podprogram 1.4.

Cieľ 1.4

Opatrenie 1.4.1

Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie, bioplynová stanica.

PO 2. Doprava a komunikácie

Výstavba a údržba miestnych komunikácií v správe obce ako aj riešenie technického stavu štátnych komunikácií v správe vyššieho územného celku. Zabezpečiť pravidelné a vyhovujúce spojenie obyvateľov obce s regionálnymi centrami prostredníctvom verejnej dopravy.

Podprogram 2.1.

Cieľ 2.1

Opatrenie 2.1.1

Opatrenie 2.1.2

Opatrenie 2.1.3

Opatrenie 2.1.4

Opatrenie 2.1.5

Opatrenie 2.1.6

Komunikácie

Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.

Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.

Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.

Výstavba cyklotrás a cyklokomunikácií na prepojenie sídiel regiónu.

Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.

Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.

Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.

Podprogram 2.2.

Cieľ 2.2

Opatrenie 2.2.1

Doprava

Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).

PO 3. Technická infraštruktúra

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj obce.

Cieľ 3

Opatrenie 3.1

Opatrenie 3.2

Opatrenie 3.3

Opatrenie 3.4

Opatrenie 3.5

Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.

Údržba a rozšírenie verejného osvetlenia.

Revitalizácia pietnych miest v obci.

Rekonštrukcia a rozšírenie verejného vodovodu.

Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.

PO 4. Odpadové hospodárstvo

Rozvoj a výstavba infraštruktúry odpadového hospodárstva. Údržba kanalizačnej siete, výstavba a prevádzka zberného dvora pre separovaný zber ako aj obecného kompostoviska.

Cieľ 4

Opatrenie 4.1

Opatrenie 4.2

Opatrenie 4.3

Opatrenie 4.4

Opatrenie 4.5

Opatrenie 4.6

Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov, nebezpečných odpadov.

Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.

Rekultivácia čiernych skládok.

Dostavba obecného zberného dvora a kompostoviska.

Dostavba a rekonštrukcia splaškovej kanalizačnej siete.

Dostavba a rekonštrukcia dažďovej kanalizačnej siete.

PO 5. Životné prostredie

Trvalo udržiavané životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržiavanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov obce.

Monitorovaná kvalita vody a ovzdušia. Optimalizácia nakladania s odpadmi. Informovanosť obyvateľov o životnom prostredí. Propagácia chránených území.

Podprogram 5.1.

Cieľ 5.1

Opatrenie 5.1.1

Informovanosť a poradenstvo

Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.

Podprogram 5.2.

Cieľ 5.2

Opatrenie 5.2.1

Opatrenie 5.2.2

Opatrenie 5.2.3

Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.

Revitalizácia protizáplavových opatrení.

Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.

Podprogram 5.3.

Cieľ 5.3

Opatrenie 5.3..1

Ochrana ovzdušia

Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.

Podprogram 5.4.

Cieľ 5.4

Opatrenie 5.4.1

Opatrenie 5.4.2

Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Revitalizácia protierózných opatrení.

Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.

PO 6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Pokračujúci trend rastu podielu seniorov na počte obyvateľov musí byť sprevádzaný podmienkami, ktoré umožnia dôstojnejšie prežitie zvyšku života. Veková skladba obyvateľov je sprevádzaná väčším výskytom špecifických chorôb.

Podprogram 6.1.

Cieľ 6.1

Opatrenie 6.1.1

Opatrenie 6.1.2

Opatrenie 6.1.3

Opatrenie 6.1.4

Sociálne služby

Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Podpora obyvateľov v dôchodkovom veku.

Zriadenie centra pre matky s deťmi.

Handicapovaní a marginalizovaní obyvatelia.

Nájomná bytová výstavba.

Podprogram 6.2.

Cieľ 6.2

Opatrenie 6.2.1

Opatrenie 6.2.2

Zdravotnícke služby

Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Podpora poradenskej činnosti.

Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.

Podprogram 6.3.

Cieľ 6.3

Opatrenie 6.3.1

Opatrenie 6.3.2

Opatrenie 6.3.3

Služby zamestnanosti

Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.

Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.

Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

PO 7. Školstvo a šport

Údržba a rozvoj predškolského vzdelávania a základného vzdelávania v obci. Údržba a skvalitnenie športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.1.

Cieľ 7.1

Opatrenie 7.1.1

Opatrenie 7.1.2

Vzdelávanie

Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.

Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.

Podprogram 7.2.

Cieľ 7.2.

Opatrenie 7.2.1

Opatrenie 7.2.2

Šport

Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.

Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.

PO 8. Kultúra

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami ale aj miestnymi kultúrnymi spolkami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je prvoradá povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch. Kultúrne tradície budú šírené aj prostredníctvom cezhraničnej spolupráce s Českou republikou.

Podprogram 8.1.

Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.
Opatrenie 8.1.2	Obnova a ochrana kultúrnych pamiatok.
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.
Podprogram 8.2.	Organizačné zabezpečenie
Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.
Podprogram 8.3.	Propagácia v oblasti kultúry
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.

PO 9. Propagácia a cestovný ruch

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kancelárkami. Nevyhnutnou je taktiež propagácia obce a to najmä prostredníctvom www - stránky. Potrebné je sústrediť sa na propagáciu hlavne podujatí, atď..

Podprogram 9.1.	Propagácia obce
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v obci.
Podprogram 9.2.	Rekreačno-relaxačné zázemie obce.
Cieľ 9.2	Budovanie relaxačno-rekreačného zázemia obce.
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.
Podprogram 9.3.	Cestovný ruch.
Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

PO 10. Administratíva a bezpečnosť

V rámci administratívneho zabezpečenia chodu samosprávy vytvárať vhodné podmienky na efektívnych chod úradu. Vytvoriť vhodné pracovné prostredie a technické zabezpečenie.

Podprogram 10.1.	Administratíva
Cieľ 10.1	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia verejných budov vo vlastníctve obce.
Podprogram 10.2.	Bezpečnosť
Cieľ 10.2	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnostné kamerové systémy.

PO 11. Informatizácia obce

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1.	Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.
Podprogram 11.2.	Počítačová gramotnosť.
Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Polomka
2016 - 2025

5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu sa plánuje výstavba priemyselných zón, ktoré by významným spôsobom pozitívne ovplyvnili zamestnanosť a ekonomickú stabilitu v obci.

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.1.1 Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.
Aktivity Tvorba podmienok.

Opatrenie 1.1.2 Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.
Aktivity Podpora zriadenia maloobchodných predajní (predajňa stavebnín, papiernictvo).
Podpora zriaďovania prevádzok komerčných služieb.
Podpora zriaďovania prevádzok servisných a opravárenských služieb.

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.2.1 Rekonštrukcia areálov hospodárskych dvorov PD.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia hál a budov.
Modernizácia technologického vybavenia PD.
Obmedzenie negatívnych dopadov živočíšnej výroby.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.3.1 Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.
Aktivity Obnova technológií v podnikoch výroby.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.4.1 Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu obecného úradu a ostatných verejných budov.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu domu kultúry.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu základnej a materskej školy.
Inštalácia fotovoltaických panelov na obecných budovách.

5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer

Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest I. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť obce Polomka. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 2.1.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.

	Rekonštrukcia miestnych komunikácií. Výstavba miestnych komunikácií.
Opatrenie 2.1.2 Aktivity	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci. Rekonštrukcia štátnej cesty I/66 (vedenie mimo intravilán obce). Rekonštrukcia ciest III. triedy –ul. SNP a Hámor k železničným staniciam
Opatrenie 2.1.3 Aktivity	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba cyklotrás pozdĺž rieky Hron – mimo ochranného pásma a lokalít Natura 2000. Výstavba cyklotrás s prepojením na obec Bacúch. Výstavba cyklotrás s prepojením na obec Z. n. Hronom. Výstavba cyklotrás s prepojením na NP Muránska planina. Výstavba cyklokomunikácie Polomka-Závodka-Heľpa
Opatrenie 2.1.4 Aktivity	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba spevnených parkovacích plôch. Rekonštrukcia parkovacích plôch.
Opatrenie 2.1.5 Aktivity	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách. Vypracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia a dostavba chodníkov na ul. Osloboditeľov. Dostavba a rekonštrukcia chodníkov pre peších na ulici Komenského. Dostavba a rekonštrukcia chodníkov pre peších na ulici Sládkovičova. Dostavba a rekonštrukcia chodníkov pre peších na ulici Štúrova. Dostavba a rekonštrukcia chodníkov pre peších na ulici SNP. Dostavba a rekonštrukcia chodníkov pre peších na ulici Ždiarska. Dostavba a rekonštrukcia chodníkov pre peších v časti Hámor.
Opatrenie 2.1.6 Aktivity	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok. Rekonštrukcia premostení cez Ždiarsky potok.
Opatrenie 2.1.7 Aktivity	Úprava dopravnej infraštruktúry. Svetelné značenie prechodov pre chodcov. Osadenie zrkadiel na križovatke ul. Bernolákova a št. cesty I/66 pri starej fare, ul. Kraskova. Inštalácia meračov rýchlosti na problémových miestach.

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie. Zrekonštruovať autobusové zastávky so samostatnými pruhmi a nástupnými plochami v zmysle platnej STN 736425.

5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer

Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 3.1 Aktivity	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba plôch IBV v lokalite na konci ul. Jánošíkova. Výstavba plôch IBV v lokalite medzi ul. Bernolákova a ul. J. Kráľa. Výstavba plôch IBV v lokalite „Na Košarkoch“. Výstavba plôch IBV v lokalite „Dolinka“. Výstavba plôch HBV v lokalite pri ihrisku.
Opatrenie 3.2 Aktivity	Údržba a rozšírenie verejného osvetlenia. Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu. Rekonštrukcia verejného osvetlenia energeticky úspornými technológiami. Intenzifikácia svetelných bodov.
Opatrenie 3.3 Aktivity	Revitalizácia pietnych miest v obci. Spracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia areálu cintorína. Rekonštrukcia budovy domu smútku.
Opatrenie 3.4	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného vodovodu.

Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie. Rozšírenie a rekonštrukcia vodovodnej siete. Dostavba vodovodnej siete nových lokalitách IBV. Realizácia nových zdrojov pitnej vody.
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.
Aktivity	Rozšírenie elektrických rozvodov VN. Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN – zemné vedenie. Rekonštrukcia pôvodných trafostaníc. Dostavba elektrickej rozvodnej siete v nových lokalitách IBV. Dostavba rozvodnej siete plynu v nových lokalitách IBV.

5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer

Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom	
Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.
Aktivity	Zvýšiť environmentálne povedomie ľudí. Zabezpečenie zberného kontajneru 2 x ročne. Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo. Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu. Zabezpečenie nádob pre separovaný zber. Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.
Aktivity	Lokalizácia čiernych skládok. Likvidácia skládok. Sanácia odpadu v rómskej osade (so súčinnosťou pôvodcov odpadu).
Opatrenie 4.4	Dostavba obecného zberného dvora a kompostoviska.
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba komunitnej kompostárne (do 5 ton). Rozšírenie a dovybavenie zberného dvora pre separovaný zber (bez zberu kovov). Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko (traktor, vlečka, štiepkovač). Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor (zberné vozidlo, triediaca linka).
Opatrenie 4.5	Dostavba a rekonštrukcia splaškovej kanalizačnej siete.
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba splaškovej kanalizačnej siete na ul. Nálepková. Výstavba splaškovej kanalizačnej siete v miestnej časti Hámor s ČOV. Výstavba verejných WC.
Opatrenie 4.6	Dostavba a rekonštrukcia dažďovej kanalizačnej siete.
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.

5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer

Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osveta, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva	
Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci. Prezentácia a šírenie osvetu v oblasti životného prostredia.

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.2.1 Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.
Aktivita Údržba a dostavba existujúcej vodovodnej siete.
Revitalizácia a ochrana existujúcich prameňov.
Realizácia nových zdrojov pitnej vody.

Opatrenie 5.2.2 Revitalizácia protizáplavových opatrení.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia protizáplavových opatrení na vodnom toku Hron.
Revitalizácia protizáplavových opatrení na vodnom toku Rakyťanka.
Revitalizácia protizáplavových opatrení na vodnom toku Ždiarsky potok.
Revitalizácia protizáplavových opatrení na vodnom toku Volchovo.
Revitalizácia protizáplavových opatrení na vodnom toku Petrikovo.

Opatrenie 5.2.3 Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.
Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia koryta vodného toku Hron.
Revitalizácia koryta toku Rakyťanka.
Revitalizácia koryta toku Ždiarsky potok.
Revitalizácia koryta toku Volchovo.
Revitalizácia koryta toku Petrikovo.

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.3.1 Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.
Aktivita Obmedziť spaľovanie fosílnych palív.
Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.4.1 Revitalizácia protieróznych opatrení.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia protieróznych opatrení.

Opatrenie 5.4.2 Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba oddychovej zóny v Ždiarskej doline (mimo chránenej lokality NATURA 2000).

5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.1.1 Podpora obyvateľov v dôchodkovom veku.
Aktivita Integrované centrum služieb.
Poskytovanie opatrovateľskej služby.
Zabezpečenie terénnej opatrovateľskej služby.
Obstaranie vozidla pre potreby prevozu seniorov – sociálny taxík.

Opatrenie 6.1.2 Zriadenie centra pre matky s deťmi.
Aktivita Výber vhodnej alternatívny zariadenia zariadenia.
Vypracovanie technickej dokumentácie.
Zriadenie klubových priestorov.
Rekonštrukcia podkrovia budovy pošty – zriadenie núdzového bývania.

Opatrenie 6.1.3 Handicapovaní a marginalizovaní obyvatelia.
Aktivita Výstavba priestorov pre komunitné centrum.

Opatrenie 6.1.4 Nájomná bytová výstavba.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba nájomných bytov 4 x 6 b.j..

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.2.1 Podpora poradenskej činnosti.
Aktivita Zabezpečenie personálnych kapacít.
Zabezpečenie priestorov.
- Opatrenie 6.2.2 Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.
Aktivita Modernizácia zdravotného strediska.
Podpora modernizácie ambulancií základnej zdravotníckej služby.
Podpora zriaďovania ambulancií praktických lekárov pre dospelých.
Podpora zriaďovania ambulancií praktických lekárov pre deti.
Podpora zriaďovania stomatologických ambulancií.
Podpora zriaďovania prevádzok komerčných lekární.

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.3.1 Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.
Aktivita Finančné a personálne zabezpečenie.
- Opatrenie 6.3.2 Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.
Aktivita Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
Personálne zabezpečenie poradenstva.
- Opatrenie 6.3.3 Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.
Aktivita Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
Personálne zabezpečenie poradenstva.

5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej a základnej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 7.1.1 Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.
Aktivita Obstaranie vybavenia.
Rekonštrukcia Materskej školy – zvýšenie kapacity nadstavbou.
Modernizácia vykurovacieho systému materskej školy – rozvody, zdroje.
Výstavba dopravného ihriska.
- Opatrenie 7.1.2 Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.
Aktivita Obstaranie vybavenia.
Tvorba podmienok pre regionálnu výchovu (priestory pre výučbu remesiel, atď.).
Rekonštrukcia objektu školskej telocvične a zníženie energetickej náročnosti.
Rekonštrukcia strechy budovy telocvične.
Rekonštrukcia a modernizácia sociálnych zariadení.

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 7.2.1 Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba uzavretých detských ihrísk.
Revitalizácia okolia areálu športového ihriska.
Rekonštrukcia tribúny športového areálu.
Rekonštrukcia a dostavba bežeckej dráhy na in-line korčuľovanie, bicyklovanie a rekreačný beh.
Výstavba work-out ihrísk.
Výstavba klziska pri lyžiarskom vleku

Opatrenie 7.2.2 Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.
Aktivity Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.

5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch.

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.1.1 Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia budovy a zníženie energetickej náročnosti budovy domu kultúry.
Modernizácia vykurovacieho systému domu kultúry – rozvody, zdroje.
Modernizácia kuchyne, podlahy, pódia a ostatného príslušenstva.
Modernizácia vybavenia obecnej knižnice.

Opatrenie 8.1.2 Obnova a ochrana kultúrnych pamiatok.
Aktivity Rekonštrukcia budovy „chudobinca“.
Rekonštrukcia pamätnej izby.

Opatrenie 8.1.3 Podpora kultúrnych podujatí v obci.
Aktivity Podpora kultúrnych podujatí.
Materiálne a priestorové vybavenie pre potreby folklórnych súborov.

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.2.1 Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.
Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.3.1 Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.
Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.

Opatrenie 8.3.2 Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.
Aktivity Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.

5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer

Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa obec stala vyhľadávaným miestom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky. Využiť prírodný potenciál, ktorý ponúka blízke aj širšie okolie obce.

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.1.1 Aktualizácia www stránky obce.
Aktivity Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.

Opatrenie 9.1.2 Podpora budovania informačných tabúl v obci.
Aktivity Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atrakciách obce.
Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty obce.

Osadenie orientačných máp na vstupoch do obce.

Podprogram 9.2. Rekreačno-relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 9.2.1 Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Dostavba areálu penziónu Bučník.
Výstavba športovo-oddychovej zóny v lokalite Kejda – mimo území NATURA 2000.
Dostavba športovej infraštruktúry v lokalite lyžiarskeho strediska.
Výstavba atraktivít cestovného ruchu letnej turistiky v lyžiarskom stredisku.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 9.3.1 Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.
Aktivity Zabezpečenie personálnych kapacít.
Opatrenie 9.3.2 Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.
Aktivity Zabezpečenie personálnych kapacít.

5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer

Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestských úradoch. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 10.1.1 Komplexná rekonštrukcia verejných budov vo vlastníctve obce.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia obecných budov.
Výstavba bezbariérového prístupu do obecných budov.

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 10.2.1 Bezpečnostné systémy.
Aktivity Rozšírenie kamerového systému v priestore cintorína.
Rozšírenie kamerového systému v priestore centra obce.
Rozšírenie kamerového systému v priestore športovej infraštruktúry.
Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice.
Zvýšenie početnosti hliadok polície v obci.
Dostavba kamerového systému v obci osadením kamier na vstupoch do obce.
Zriadenie obecnej polície.
Revitalizácia a dostavba požiarnej nádrže.

5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services,...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.1.1 Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.
Aktivity Technické zabezpečenie IS.
Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty.
Zriadenie Wi-fi zóny v centre obce.

Opatrenie 11.1.2 Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.
Aktivity Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.
Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.2.1 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Aktivity Realizácia kurzov v oblasti nových SW pre pracovníkov miestnej samosprávy.

Opatrenie 11.2.2 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Aktivity Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.

Opatrenie 11.2.3 Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.
Aktivity Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.

6. MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Polomka sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	20
		Počet revitalizovaných podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	2
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	15
Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	25
		Počet nových podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	5
		Celková predajná plocha	výsledok	m ²	podn. subjekt	0	500

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.2.1	Rekonštrukcia areálov hospodárskych dvorov PD.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	20
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	10
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	15
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	2
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	1,5 mil.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	100
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	10
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	5 mil..

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.	Objem preinvestovaných prostriedkov	výsledok	€	obec Polomka	0	500 tis.
		Objem vyprodukovanej elektrickej energie	výsledok	kWh	obec Polomka	0	20 000
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Polomka	0	10

6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Polomka	0	10
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Polomka	0	7
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Polomka	0	3047
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Polomka	0	0
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest I. a III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Polomka	0	3
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Polomka	0	0
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Polomka	-	-
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Polomka	0	0
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.	Dĺžka vybudovaných cyklotrás a cyklokomunikácií	výstup	km	obec Polomka	0	35
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Polomka	0	3047
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Polomka	0	1500
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Polomka	0	0
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných parkovacích miest	výstup	počet	obec Polomka	0	200
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Polomka	0	3047
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Polomka	0	0
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov	výstup	km	obec Polomka	0	8
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Polomka	0	4
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Polomka	0	3047
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Polomka	0	0
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.	Počet zrekonštruovaných/výbudovaných mostov	výstup	počet	obec Polomka	0	4
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Polomka	-	-
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných dopravných technických zariadení	výsledok	počet	obec Polomka	0	5
		Dĺžka novovybudovaných komunikácií	výstup	km	obec Polomka	0	0

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.							
---	--	--	--	--	--	--	--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).	Počet zrekonštruovaných zastávok SAD	výstup	počet	obec Polomka	0	3
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Polomka	0	3047
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Polomka	0	0

6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.							
---	--	--	--	--	--	--	--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách.	Celková nová plocha pre IBV	výsledok	ha	obec Polomka	0	4
		Počet nových obyvateľov obce	dopad	osoby	obec Polomka	0	200
Opatrenie 3.2	Údržba a rozšírenie verejného osvetlenia.	Počet inštalovaných svietidiel	výsledok	počet	obec Polomka	0	100
		Zvýšenie pokrytia územia verejným osvetlením	dopad	%	obec Polomka	85	100
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Polomka	0	1
Opatrenie 3.3	Revitalizácia pietnych miest v obci.	Plocha zrekonštruovaného cintorína	výstup	m ²	obec Polomka	0	3000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Polomka	0	200
Opatrenie 3.4	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného vodovodu.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Polomka	95	99
		Dĺžka vybudovanej vodovodnej siete	výsledok	km	obec Polomka	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Polomka	0	3047
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	obec Polomka	0	20
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Polomka	0	3047

6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom							
---	--	--	--	--	--	--	--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.	Produkcia komunálneho odpadu	ŠÚ SR	tony	obec Polomka	0	150
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	tony	obec Polomka	0	125
		Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Polomka	0	25
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	%	obec Polomka	0	5
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.	Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Polomka	0	25
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	tony	obec Polomka	0	5
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	kontextový	obec Polomka	0	125
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.	Plocha rekultivovanej skládky KO, čiernych skládok.	výsledok	m ²	obec Polomka	0	1000
Opatrenie 4.4	Dostavba obecného zberného dvora a kompostoviska.	Objem uskladneného odpadu v tonách,	dopad	tony	obec Polomka	0	10
		Počet vybudovaných kompostovísk a zberných dvorov	Výsledok	počet	obec Polomka	0	2
Opatrenie 4.5	Dostavba a rekonštrukcia splaškovej kanalizačnej siete a ČOV Hámor.	Dĺžka novovybudovanej a zrekonštruovanej splaškovej kanalizácie	výsledok	km	obec Polomka	0	7
Opatrenie 4.6	Dostavba a rekonštrukcia dažďovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej dažďovej kanalizácie	výsledok	km	obec Polomka	0	5

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.	Počet vypracovaných koncepcií	výsledok	počet	obec Polomka	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Polomka	0	3047

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitatívnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Polomka	90	99
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.	Dĺžka upravených koryt	výsledok	km	obec Polomka	0	3
		Počet vytvorených poldrov	výsledok	počet	obec Polomka	0	0
		Počet vytvorených protizáplavových hrádzi	výsledok	počet	obec Polomka	0	0
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.	Dĺžka zrekonštruovaných koryt tokov	výsledok	km	obec Polomka	0	3
		Zvýšenie prietoku koryt vodných tokov	dopad	%	obec Polomka	0	30

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.	Počet domácností s vykurovaním alternatívnymi zdrojmi energie	výsledok	%	obec Polomka	0	40

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protierózných opatrení.	Celková plocha s realizovanými opatreniami	výstup	ha	obec Polomka	0	1
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Polomka	0	3047
		Počet vysadených nových krovin a stromov,	výsledok	počet	obec Polomka	0	200
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.	Plocha zrekonštruovaných OZ	výsledok	m ²	obec Polomka	0	2000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Polomka	0	200

6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.1.1	Podpora obyvateľov v dôchodkovom veku.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	150
		Počet podporených Projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	1
Opatrenie 6.1.2	Zriadenie Integrovaného centra služieb	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	200
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec	0	1

					Polomka		
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	obec Polomka	0	0
Opatrenie 6.1.3	Handicapovaní a marginalizovaní obyvatelia.	Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	5
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	25
Opatrenie 6.1.4	Nájomná bytová výstavba.	Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	2
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	100

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	15
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Polomka	0	1
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Polomka	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	3047

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.	počet úspešných absolventov programov CZV podporených z projektov OPV	výstup	absolútny počet	obec Polomka	0	20
		produktivita práce ako dôsledok rozvoja ľudského kapitálu	vplyv	%	obec Polomka	20	75
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	20
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Polomka	0	1
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	20
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Polomka	0	5
		Zníženie nezamestnanosti	dopad	%	obec Polomka	0	10
		Počet novozaložených podnikateľských subjektov	dopad	%	obec Polomka	0	5

6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Polomka	0	300
		Výmera zrevitalizovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Polomka	0	300
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	59
Opatrenie 7.1.2	Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Polomka	0	0
		Výmera zrevitalizovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Polomka	0	400
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	193

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.	Počet vybudovaných ihrísk	výsledku	počet	obec Polomka	0	10
		Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Polomka	0	50
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	250
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Polomka	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	200

6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.	Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Polomka	0	300
		Zníženie koeficientu prestupu tepla,	dopad	%	obec Polomka	0	30
		Plocha zrekonštruovanej strešnej krytiny,	výstup	m ²	obec Polomka	0	350
Opatrenie 8.1.2	Obnova a ochrana kultúrnych pamiatok.	Počet vybudovaných/zrekonštruovaných kultúrnych objektov	výstup	počet	obec Polomka	0	30
		Počet užívateľov	dopad	počet	obec Polomka	0	200
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.	Počet vybudovaných objektov	výstup	počet	obec Polomka	0	1
		Počet organizovaných podujatí	dopad	počet	obec Polomka	0	20

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov	výsledku	počet	obec Polomka	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledku	počet	obec Polomka	0	1500

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov, multimediálnych prezentácií	výsledku	počet	obec Polomka	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Polomka	0	1500
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Polomka	0	300
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Polomka	0	1500
		Počet propagovaných kultúrnych podujatí	výsledok	počet	obec Polomka	0	1

6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Polomka	900	2500
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v obce.	Počet nových inštalovaných tabúl	výsledok	počet	obec Polomka	0	5
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Polomka	0	750

Podprogram 9.2. Rekreačno-relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atrakcií v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Polomka	0	5
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Polomka	0	2500
		Tržby z predaja služieb	dopad	€	obec Polomka	0	15 tis.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.	Počet uzatvorených dohôd	výsledok	počet	obec Polomka	0	1
		Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Polomka	0	2
		Počet nových propagačných materiálov	výsledok	počet	obec Polomka	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Polomka	0	500
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.	Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Polomka	0	2
		Objem získaných prostriedkov	výstup	mil. €	obec Polomka	0	-
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Polomka	0	500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Polomka	0	500

6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia verejných budov vo vlastníctve obce.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Polomka	0	10
		Počet zrekonštruovaných miestností	dopadu	počet	obec Polomka	0	20
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Polomka	0	0
		Celková zateplená plocha	výsledok	m ²	obec Polomka	0	1500

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znížovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnostné systémy.	Počet nainštalovaných kamier	výsledok	počet	obec Polomka	0	25
		Zníženie kriminality	dopad	%	obec Polomka	0	30
		Pokrytie územia	dopad	%	obec Polomka	0	70

6.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.	% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Polomka	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Polomka	20	40
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Polomka	10	20
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.	on-line dostupnosť 20 základných verejných služieb	dopad	%	obec Polomka	5	30
		Počet potrebných dokumentov pri vybavení agendy spojenej s vybranou životnou udalosťou	výsledok	Počet	obec Polomka	3	1
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Polomka	5	30
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Polomka	10	20
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Polomka	20	40

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	3
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Polomka	0	1
		% pracovníkov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Polomka	50	100
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Polomka	0	5
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Polomka	10	20
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Polomka	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Polomka	0	5
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Polomka	5	30
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Polomka	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Polomka	20	40
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Polomka	10	20

Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Polomka 2016
- 2025

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE POLOMKA

Obecný úrad zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom PHRSR a Akčných plánov. Obecný úrad v súčinnosti s poslancami OZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov.

Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHRSR obce bude zabezpečená prostredníctvom príslušných komisií OZ.

Obecné zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHRSR obce Polomka. Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PHRSR. Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHRSR obce a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce. Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHRSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor. Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Polomka, v súlade s opatreniami a aktivitami PHRSR obce Polomka, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia mesta. Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúcich sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PHRSR obce Polomka na roky 2016 – 2025.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov obce Polomka

Implementácia PHRSR obce Polomka sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov. Akčné plány PHRSR by mali byť priamo napojené na rozpočet mesta a zároveň reflektujú kompetencie mesta.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PHRSR obce Polomka je nasledovný:

- Obecné zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov obce Polomka. Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu obce Polomka budú zabezpečovať pracovníci úradu a starosta obce.
- Kontrolným orgánom budú poverené jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva obce Polomka.

Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa doporučuje zriadiť nasledovné orgány s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

Výbor pre PHRSR

Poradný orgán zložený zo starostu a poslancov obecného zastupiteľstva. Úlohou výboru bude v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHRSR a stav finančného čerpania prostriedkov, dopadovú analýzu PHRSR, plán na ďalšie obdobie a navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHRSR.

Komisia strategického rozvoja

Výkonný útvar, zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PHRSR. Úlohou útvaru bude: vypracovávať Opatrenia, koordinovať Opatrenia, monitorovať realizáciu Projektov, vypracovávať dopadové analýzy Projektov, spolupracovať s inými partnermi doma a v zahraničí na realizácii Projektov, vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PHRSR, dohliadať nad ekonomickým čerpaním Projektových prostriedkov, zbierať podklady o Projektoch v rámci PHRSR realizovaných inými subjektami, viesť aktuálnu analýzu demografie a štruktúry ekonomických charakteristík obce, sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v obci, poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

Koordinátor pre stratégiu

Bude mať za úlohu: fungovať ako výkonný tajomník, koordinovať realizáciu PHRSR, predkladať správy, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHRSR, koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území obce, zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj obce, podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj obce.

Vlastní zamestnanci

Do realizácie PHRSR budú zapojení aj ostatní zamestnanci.

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2016 – 2025 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2014 - 2020. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHRSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorít a prioritných osí PHRSR. Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Monitoring

Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHRSR obce Polomka je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácii samotného programu. Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území obce. Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PHRSR obce Polomka. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec Polomka vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PHRSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHRSR a podklady pre rozhodovanie obecného zastupiteľstva obce Polomka (napr. v

súvislosti s prípadnou revíziou PHRSR). Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PHRSR v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností (definované v PHRSR obce Polomka). V súvislosti s implementáciou PHRSR je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov zabezpečované, v rámci príslušných opatrení, zodpovednými projektovými manažermi (projektový manažér, poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu).

Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PHRSR ako celku bude zabezpečovať OcÚ Polomka. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHRSR a pre prijímanie rozhodnutí OcÚ Polomka a Obecného zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHRSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Ciele PHRSR sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHRSR obce Polomka. Napĺňanie zadefinovaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PHRSR. Rámcové merateľné ukazovatele PHRSR sú uvedené na konci programovej časti PHRSR obce Polomka na roky 2016 - 2025. Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHRSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2016 – 2025) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHRSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenie predkladá OcÚ obecnému zastupiteľstvu obce Polomka najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHRSR a priebežné správy o implementovaní PHRSR predkladané Obecnému zastupiteľstvu obce Polomka. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia OcÚ a Obecné zastupiteľstvo obce Polomka pri riadení realizácie PHRSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHRSR obce Polomka. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR (tzv. programové obdobie. Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31.12.2025. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí OcÚ Polomka, ktorý ju do 6 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá obecnému zastupiteľstvu.

Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2016 - 2025		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2020	podľa rozhodnutia obce/koordinátora PHRSR a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHRSR	v roku 2016, 2018, 2020, 2022	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia starostu/primátora, kontrolného orgánu obce/mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN

Obec bude priebežne informovať o realizácii PHRSR prostredníctvom verejných zasadnutí OZ, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené obecným zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude OcÚ Polomka.

Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHRSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	01/2017	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
2.	01/2018	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
3.	01/2019	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
4.	01/2020	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
5.	01/2021	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
6.	01/2022	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
7.	01/2023	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
8.	01/2024	OcÚ	poslanci,	verejné	Prepojenie PHRSR a	Hodnotiaca	Monitorovacia

			obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	prerokovanie	rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	správa, Uznesenie OZ
9.	01/2025	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ, Záverečná hodnotiaca správa

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

8 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v **tis. €**.

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer						
Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí.						
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.						
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.					
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba podmienok.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora zriadenia maloobchodných predajní (predajňa stavebnín, papiernictvo).	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriaďovania prevádzok komerčných služieb.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriaďovania prevádzok servisných a opravárenských služieb.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.						
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.					
Opatrenie 1.2.1	Rekonštrukcia areálov hospodárskych dvorov PD.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Rekonštrukcia hál a budov.	1 500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Modernizácia technologického vybavenia PD.	1 500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Obmedzenie negatívnych dopadov živočíšnej výroby.	100	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

			iné grantové schémy			
--	--	--	---------------------	--	--	--

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.						
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.					
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obnova technológií v podnikoch výroby.	3 500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.						
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.					
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Inštalácia slnečných kolektorov a fotovoltaických panelov na budovu obecného úradu a ostatných verejných budov.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Inštalácia slnečných kolektorov na budovu domu kultúry.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Inštalácia slnečných kolektorov na budovu základnej a materskej školy.	40	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.										
Cieľ 1.1										
Opatrenie 1.1.1										
Opatrenie 1.1.2										
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.										
Cieľ 1.2										
Opatrenie 1.2.1										
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.										
Cieľ 1.3										
Opatrenie 1.3.1										
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.										
Cieľ 1.4										
Opatrenie 1.4.1										

8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer						
Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest I. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť obce Polomka. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.						
Podprogram 2.1. Komunikácie						
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.					
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Polomka

	Rekonštrukcia miestnych komunikácií.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Výstavba miestnych komunikácií.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia štátnej cesty I/66 (vedenie mimo intravilán obce) a ciest III. triedy	podľa potreby	BBSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	BBSK
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Výstavba cyklotrás pozdĺž rieky Hron – mimo ochranného pásma a lokalít Natura 2000.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Výstavba cyklotrás s prepojením na obec Bacúch.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Výstavba cyklotrás a cyklokomunikácie s prepojením na obec Z. n. Hronom.	750	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Výstavba cyklotrás s prepojením na NP Muránska planina.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Výstavba spevnených parkovacích plôch.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Rekonštrukcia parkovacích plôch.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Rekonštrukcia a dostavba chodníkov na ul. Osloboditeľov.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov pre peších na ulici Komenského.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov pre peších na ulici Sládkovičova.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov pre peších na ulici Štúrova.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov pre peších na ulici SNP, Ždiarska a Hámor.	90	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia premostení cez Ždiarsky potok.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Svetelné značenie prechodov pre chodcov.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Polomka

	Osadenie zrkadiel na križovatke ul. Bernolákova a št. cesty I/66 pri starej fare, Kraskova.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Inštalácia meračov rýchlosti na problémových miestach.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Polomka

Podprogram 2.2. Doprava						
Cieľ 2.1	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.					
Opatrenie 2.1.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Zrekonštruovať autobusové zastávky so samostatnými pruhmi a nástupnými plochami v zmysle platnej STN 736425.	35	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Polomka

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 2.1. Komunikácie										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										
Opatrenie 2.1.2										
Opatrenie 2.1.3										
Opatrenie 2.1.4										
Opatrenie 2.1.5										
Opatrenie 2.1.6										
Opatrenie 2.1.7										
Podprogram 2.2. Doprava										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										

8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer						
Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.						
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.					
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite na konci ul. Jánošíkovej.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite medzi ul. Bernolákova a ul. J. Kráľa.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite „Dolinka“	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite „Na Košarkoch“.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch HBV v lokalite pri ihrisku.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
Opatrenie 3.2	Údržba a rozšírenie verejného osvetlenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Rekonštrukcia verejného osvetlenia energeticky úspornými technológiami.	450	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Intenzifikácia svetelných bodov.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 3.3	Rozšírenie kapacity a revitalizácia pietnych miest v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Revitalizácia areálu cintorína.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Rekonštrukcia budovy domu smútku.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 3.4	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného vodovodu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Polomka
	Rozšírenie a rekonštrukcia vodovodnej siete.	1 500	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Polomka
	Dostavba vodovodnej siete nových lokalít IBV.	250	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Polomka
	Realizácia nových zdrojov pitnej vody.	250	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Polomka
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozšírenie elektrických rozvodov VN.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN – zemné vedenie.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Rekonštrukcia pôvodných trafostaníc.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Dostavba elektrickej rozvodnej siete v nových lokalitách IBV.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Dostavba rozvodnej siete plynu v nových lokalitách IBV.	podľa potreby	rozpočet SPP, a.s., ŠF EÚ,	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SPP, a.s.,

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Cieľ 3										
Opatrenie 3.1										
Opatrenie 3.2										
Opatrenie 3.3										
Opatrenie 3.4										
Opatrenie 3.5										

8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer						
Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.						
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom					
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšiť environmentálne povedomie ľudí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Polomka
	Zabezpečenie zberného kontajneru 2 x ročne.	1/rok	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Polomka
	Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Polomka
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Ekonomicke motivovať obyvateľstvo.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Polomka
	Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Polomka
	Zabezpečenie nádob pre separovaný zber.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Polomka
	Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Polomka
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Lokalizácia čiernych skládok.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Polomka
	Likvidácia skládok.	100	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Polomka
	Sanácia odpadu v rómskej osade (so súčinnosťou pôvodcov odpadu).	50	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 4.4	Dostavba obecného zberného dvora a kompostoviska.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Výstavba komunitnej kompostárne (do 5 ton).	500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Rozšírenie a dovybavenie zberného dvora pre separovaný zber (bez zberu kovov).	300	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko (traktor, vlečka, štiepkovač).	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor (zberné vozidlo, triediaca linka).	300	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 4.5	Dostavba a rekonštrukcia splaškovej kanalizačnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Polomka
	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete na ul. Nálepková.	150	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Polomka
	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete v miestnej časti Hámor.	350	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Polomka
	Výstavba ČOV v časti Hámor.	podľa potreby	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Polomka
	Výstavba verejných WC.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 4.6	Dostavba a rekonštrukcia dažďovej kanalizačnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.	450	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Cieľ 4										
Opatrenie 4.1										
Opatrenie 4.2										
Opatrenie 4.3										
Opatrenie 4.4										
Opatrenie 4.5										
Opatrenie 4.6										

8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer						
Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.						
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo						
Cieľ 5.1. Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva						
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Prezentácia a šírenie osvety v oblasti životného prostredia.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Polomka

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami						
Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.						
Opatrenie 5.2.1 Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Údržba a dostavba existujúcej vodovodnej siete.	podľa potreby	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SVS, a.s., obec Polomka
	Revitalizácia a ochrana existujúcich prameňov.	podľa potreby	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	nízky	SVS, a.s., obec Polomka
	Realizácia nových zdrojov pitnej vody.	podľa potreby	SVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	nízky	SVS, a.s., obec Polomka
Opatrenie 5.2.2 Revitalizácia protizáplavových opatrení.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na vodnom toku Hron.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na vodnom toku Rakytanka.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na vodnom toku Ždiarsky potok.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na vodnom toku Volchovo.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na vodnom toku Petrikovo.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 5.2.3 Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	stredný	obec Polomka
	Revitalizácia koryta vodného toku Hron.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Polomka

			schémy			
	Revitalizácia koryta toku Rakyt'anka.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Polomka
	Revitalizácia koryta toku Ždiarsky potok.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Polomka
	Revitalizácia koryta toku Volchovo.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Polomka
	Revitalizácia koryta toku Petríkovo.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Polomka

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia						
Cieľ 5.3.	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.					
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Stav pripravenosti	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obmedziť spaľovaniu fosílnych palív.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia
	Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia						
Cieľ 5.4.	Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.					
Opatrenie 5.4.1	Revitalizácia protieróznych opatrení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Revitalizácia protieróznych opatrení.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Výstavba oddychovej zóny v Ždiarskej doline (mimo chránenej lokality NATURA 2000).	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo										
Cieľ 5.1.										
Opatrenie 5.1.1										
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami										
Cieľ 5.2.										
Opatrenie 5.2.1										
Opatrenie 5.2.2										
Opatrenie 5.2.3										
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia										
Cieľ 5.3.										
Opatrenie 5.3.1										
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia										
Cieľ 5.4.										
Opatrenie 5.4.1										
Opatrenie 5.4.2										

8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer						
Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.						
Podprogram 6.1. Sociálne služby						
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.1.1	Podpora obyvateľov v dôchodkovom veku.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zriadenie Integrovaného centra služieb.	1000	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Poskytovanie opatrovateľskej služby.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Zabezpečenie terénnej opatrovateľskej služby.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Obstaranie vozidla pre potreby prevozu seniorov – sociálny taxík.	7	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 6.1.2	Zriadenie centra pre matky s deťmi.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výber vhodnej alternatívy zariadenia zariadenia.	podľa potreby	-	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Vypracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Zriadenie klubových priestorov.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Rekonštrukcia podkrovia budovy pošty – zriadenie núdzového bývania.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 6.1.3	Handicapovaní a marginalizovaní obyvatelia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba priestorov pre komunitné centrum.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 6.1.4	Nájomný bytová výstavba.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Výstavba nájomných bytov 4 x 6 b.j..	1 500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby						
Cieľ 6.2.	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru zdravotníckych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Zabezpečenie priestorov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Polomka
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Modernizácia zdravotného strediska.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Podpora modernizácie ambulancií základnej zdravotníckej služby.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Podpora zriaďovania ambulancií praktických lekárov pre dospelých.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Podpora zriaďovania ambulancií praktických	podľa potreby	rozpočet obce	verejný	vysoký	obec Polomka

	lekárov pre deti.			sektor		
	Podpora zriaďovania stomatologických ambulancií.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Podpora zriaďovania prevádzok komerčných lekární.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Polomka

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti						
Cieľ 6.3	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.					
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné a personálne zabezpečenie.	podľa potreby	-	verejný, tretí sektor	nízky	obec Polomka
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 6.1. Sociálne služby										
Cieľ 6.1										
Opatrenie 6.1.1										
Opatrenie 6.1.2										
Opatrenie 6.1.3										
Opatrenie 6.1.4										
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby										
Cieľ 6.2.										
Opatrenie 6.2.1										
Opatrenie 6.2.2										
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti										
Cieľ 6.3										
Opatrenie 6.3.1										
Opatrenie 6.3.2										
Opatrenie 6.3.3										

8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer						
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej a základnej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.						
Podprogram 7.1. Vzdelávanie						
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.					
Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia MŠ a obstaranie vybavenia.	120	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Modernizácia vykurovacieho systému materskej školy – rozvody, zdroje.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Výstavba dopravného ihriska.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka

Opatrenie 7.1.2	Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obstaranie vybavenia.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Tvorba podmienok pre regionálnu výchovu (priestory pre výučbu remesiel, atď..).	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Rekonštrukcia objektu školskej telocvične a zníženie energetickej náročnosti.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Rekonštrukcia strechy budovy telocvične.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Rekonštrukcia a modernizácia sociálnych zariadení v telocvični.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka

Podprogram 7.2. Šport						
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.					
Opatrenie 7.2.1	Výstavba športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Výstavba uzavretých detských ihrísk.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Revitalizácia okolia areálu športového ihriska.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Rekonštrukcia tribúny športového areálu.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Rekonštrukcia a dostavba bežeckej dráhy-in-line korčuľovanie a rekreačný beh.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Výstavba work-out ihrísk.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 7.2.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	stredný	obec Polomka

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 7.1. Vzdelávanie										
Cieľ 7.1.										
Opatrenie 7.1.1										
Opatrenie 7.1.2										
Podprogram 7.2. Šport										
Cieľ 7.2.										
Opatrenie 7.2.1										
Opatrenie 7.2.2										

8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer						
Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch.						
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra						
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.					
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Rekonštrukcia budovy a zníženie energetickej náročnosti budovy domu kultúry.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Modernizácia vykurovacieho systému domu kultúry – rozvody, zdroje.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Modernizácia kuchyne, podlahy, pódia a	50	rozpočet	verejný	vysoký	obec Polomka

	ostatného príslušenstva.		obce, ŠF EÚ	sektor		
	Modernizácia vybavenia obecnej knižnice.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 8.1.2	Obnova a ochrana kultúrnych pamiatok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia budovy „chudobinca“.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Rekonštrukcia pamätnej izby.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora kultúrnych podujatí.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Materiálne a priestorové vybavenie pre potreby folklórnych súborov.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2	Organizačné zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.					
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Polomka

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.					
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Polomka
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Polomka

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra										
Cieľ 8.1										
Opatrenie 8.1.1										
Opatrenie 8.1.2										
Opatrenie 8.1.3										
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie										
Cieľ 8.2										
Opatrenie 8.2.1										
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry										
Cieľ 8.3										
Opatrenie 8.3.1										
Opatrenie 8.3.2										

8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer						
Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa stala strediskom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky.						
Podprogram 9.1. Propagácia obce						
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.					
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Polomka
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce,	verejný sektor	nízky	obec Polomka
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atrakciách obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
	Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty obce.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
	Osadenie orientačných máp na vstupoch do obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.						
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.					
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atrakcií v obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Dostavba areálu penziónu Bučník.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Výstavba športovo-oddychovej zóny v lokalite Kejda – mimo území NATURA 2000.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Dostavba športovej infraštruktúry v lokalite lyžiarskeho strediska.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Výstavba atrakcií cestovného ruchu letnej turistiky v lyžiarskom stredisku.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Polomka

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.						
Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.					
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Polomka
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Polomka

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 9.1. Propagácia obce										
Cieľ 9.1										
Opatrenie 9.1.1										
Opatrenie 9.1.2										
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.										
Cieľ 9.2										
Opatrenie 9.2.1										
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.										

Cieľ 9.3										
Opatrenie 9.3.1										
Opatrenie 9.3.2										

8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer						
Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestskom úrade. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.						
Podprogram 10.1. Administratíva						
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci					
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia verejných budov vo vlastníctve obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Rekonštrukcia obecných budov.	450	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Výstavba bezbariérového prístupu do obecných budov.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Rekonštrukcia obecného rozhlasu a verejného osvetlenia.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Polomka

Podprogram 10.2. Bezpečnosť						
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.					
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnostné systémy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Inštalácia kamerového systému v priestore cintorína.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný	obec Polomka
	Inštalácia kamerového systému v priestore centra obce.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný	obec Polomka
	Rozšírenie kamerového systému v priestore športovej infraštruktúry.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný	obec Polomka
	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Polomka
	Zvýšenie početnosti hliadok polície v obci.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Polomka
	Dostavba kamerového systému v obci osadením kamier na vstupoch do obce.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Polomka
	Obnoviť činnosť DHZ v obci.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Polomka
	Zriadenie obecnej polície.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Polomka

			subjekty, úvery, iné grantové schémy			
	Revitalizácia a dostavba požiarnej nádrže.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec Polomka

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 10.1. Administratíva										
Cieľ 10.1.										
Opatrenie 10.1.1										
Podprogram 10.2. Bezpečnosť										
Cieľ 10.2.										
Opatrenie 10.2.1										

8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer						
Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.						
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.						
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.					
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Technické zabezpečenie IS.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Polomka
	Zriadenie Wi-fi zóny v centre obce.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Polomka
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.	2	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Polomka
	Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.	2	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Polomka

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.						
Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.					
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na získanie ECDL spôsobilosti pre pracovníkov miestnej samosprávy.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	žiadny	obec Polomka
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
	Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových	verejný sektor	nízky	obec, n.o.

						organizácií				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.										
Cieľ 11.1										
Opatrenie 11.1.1										
Opatrenie 11.1.2										
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.										
Cieľ 11.2										
Opatrenie 11.2.1										
Opatrenie 11.2.2										
Opatrenie 11.2.3										

Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Polomka
2016 - 2025

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť sa bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď..

Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

tis. €	Rok										
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Spolu
I. Hospodárska politika	501,2	1516,0	2809,2	2904,7	2531,0	1667,5	291,2	195,7	151,4	0,1	12568,0
PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO.....	0,0	796,8	1671,8	1671,8	1671,8	875,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6687,0
PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	255,1	255,1	255,1	255,1	44,4	195,6	195,6	195,6	151,3	0,0	1803,0
PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	163,0	213,5	714,8	714,8	551,8	501,3	0,0	0,0	0,0	0,0	2859,0
PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	0,6	0,6	0,1	95,6	95,6	95,6	95,6	0,1	0,1	0,1	384,0
PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	82,5	247,5	165,0	165,0	165,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	825,0
PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	0,0	2,5	2,5	2,5	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0
II. Sociálna politika	230,6	230,6	657,1	733,4	567,1	567,1	140,6	64,4	0,1	0,1	3191,0
PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTN.	0,0	0,0	426,5	426,5	490,8	490,8	64,3	64,3	0,0	0,0	1963,0
PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	140,0	140,0	140,0	216,3	76,3	76,3	76,3	0,0	0,0	0,0	865,0
PROGRAM 8. KULTÚRA	90,6	90,6	90,6	90,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	363,0
III. Environmentálna politika	526,3	911,7	1024,7	1024,7	498,4	146,7	33,7	0,0	0,0	0,0	4166,0
PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	526,3	526,3	639,3	639,3	113,0	113,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2557,0
PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	0,0	385,4	385,4	385,4	385,4	33,7	33,7	0,0	0,0	0,0	1609,0
Zdroj: vlastné spracovanie											

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v rézii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zábery realizovať, kto by mal byť žiadateľov, určuje predpokladané časové rámce v **tis. €**.

9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.								
Opatrenie 1.2.1	3 105	2 018	1 514	505	505	0	0	1 087	0
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.								
Opatrenie 1.3.1	3 500	1 750	1 313	438	438	0	0	1 750	0
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.								
Opatrenie 1.4.1	82	82	62	21	16	0	4	0	0
Spolu	6 687,00	3 850	2 888	963	958	0	4	2 837	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	796,75	525	394	131	130	0	1	272	0
2018	1671,75	963	722	241	240	0	1	709	0
2019	1671,75	963	722	241	240	0	1	709	0
2020	1671,75	963	722	241	240	0	1	709	0
2021	875,00	438	328	109	109	0	0	438	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	6687,00	3850	2888	963	958	0	4	2837	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

OP Výskum a inovácie

PRIORITNÁ OS 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Podpora investovania do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení (klastrov) a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných Projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem vrátane podnikateľských inkubátorov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.3: Vývoj a zavedenie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.4: Podpora tvorby a rozšírenia pokročilých kapacít pre rozvoj výrobkov a služieb

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.5: Podpora kapacity MSP a cieľom zapojenia do rastu a inovácií

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.6: Podpora výskumu, vývoja a osvojenia nízkouhlíkových technológií

TECHNICKÁ POMOC

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Obnova poľnohospodárskeho potenciálu – prevencia (čl. 19)
- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch (čl. 25)
- Investície do nových lesných technológií (čl. 27)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 2.1	Rozvoj dopravnej infraštruktúry								
Opatrenie 2.1.1	605	605	454	151	121	0	30	0	0
Opatrenie 2.1.3	273	273	205	68	55	0	14	0	0
Opatrenie 2.1.4	355	355	266	89	71	0	18	0	0
Opatrenie 2.1.5	355	355	266	89	71	0	18	0	0
Opatrenie 2.1.6	200	200	150	50	40	0	10	0	0
Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.								
Opatrenie 2.1.1	15	15	11	4	3	0	1	0	0
Spolu	1 803,00	1 803	1 352	451	361	0	90	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2016	255,13	255	191	64	51	0	13	0	0
2017	255,13	255	191	64	51	0	13	0	0
2018	255,13	255	191	64	51	0	13	0	0
2019	255,13	255	191	64	51	0	13	0	0
2020	44,38	44	33	11	9	0	2	0	0
2021	195,63	196	147	49	39	0	10	0	0
2022	195,63	196	147	49	39	0	10	0	0
2023	195,63	196	147	49	39	0	10	0	0
2024	151,25	151	113	38	30	0	8	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1803,00	1803	1352	451	361	0	90	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Rozvoj ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.								
Opatrenie 3.2	652	652	489	163	130	0	33	0	0
Opatrenie 3.3	202	202	152	51	40	0	10	0	0
Opatrenie 3.4	2 005	2 005	1 504	501	401	0	100	0	0
Spolu	2 859,00	2 859	2 144	715	572	0	143	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2016	163,00	163	122	41	33	0	8	0	0
2017	213,50	214	160	53	43	0	11	0	0
2018	714,75	715	536	179	143	0	36	0	0
2019	714,75	715	536	179	143	0	36	0	0
2020	551,75	552	414	138	110	0	28	0	0
2021	501,25	501	376	125	100	0	25	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2859,00	2859	2144	715	572	0	143	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

IROP je realizovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií, ktoré na úrovni NUTS2 zadefinujú prioritné Projektové zámery v regióne. Cieľom je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov preinvestovaných finančných prostriedkov a predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území.

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 4.3	150	150	113	38	30	0	8	0	0
Opatrenie 4.4	1 355	1 355	1 016	339	271	0	68	0	0
Opatrenie 4.5	600	600	450	150	120	0	30	0	0
Opatrenie 4.6	452	452	339	113	90	0	23	0	0
Spolu	2 557,00	2 557	1 918	639	511	0	128	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	526,25	526	395	132	105	0	26	0	0

2017	526,25	526	395	132	105	0	26	0	0
2018	639,25	639	479	160	128	0	32	0	0
2019	639,25	639	479	160	128	0	32	0	0
2020	113,00	113	85	28	23	0	6	0	0
2021	113,00	113	85	28	23	0	6	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2557,00	2557	1918	639	511	0	128	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôbenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHKÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach: a) Ochrana a manažment životného prostredia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR EKOFOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND
RECYKLAČNÝ FOND
NADÁCIA SPP
NADÁCIA ORANGE
NADÁCIA EKOPOLIS
GREENWAYS
PRIESTORY
POHODA ZA MESTOM
ZELENÉ OÁZY
GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 5.2	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 5.2.2	760	760	570	190	152	0	38	0	0
Opatrenie 5.2.3	395	395	296	99	79	0	20	0	0
Cieľ 5.4.	Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami.								
Opatrenie 5.4.1	252	252	189	63	50	0	13	0	0
Opatrenie 5.4.2	202	202	152	51	40	0	10	0	0
Spolu	1 609,00	1 609	1 207	402	322	0	80	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2016	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	385,42	385	289	96	77	0	19	0	0
2018	385,42	385	289	96	77	0	19	0	0
2019	385,42	385	289	96	77	0	19	0	0
2020	385,42	385	289	96	77	0	19	0	0
2021	33,67	34	25	8	7	0	2	0	0
2022	33,67	34	25	8	7	0	2	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1609,00	1609	1207	402	322	0	80	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôbenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

- a) Ochrana a manažment životného prostredia
- b) Klimatické zmeny a obnoviteľná energia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

EKO FOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND

RECYKLAČNÝ FOND

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

GREENWAYS

PRIESTORY

POHODA ZA MESTOM

ZELENÉ OÁZY

GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)					
Ciele	Oprávnené náklady	Verejné zdroje			Súkromné zdroje
		Verejné	Fond EÚ	Národné verejné zdroje	
					EIB

	spolu	zdroje spolu		Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.								
Opatrenie 6.1.1	257,00	257	193	64	51	0	13	0	0
Opatrenie 6.1.2	201,00	201	151	50	40	0	10	0	0
Opatrenie 6.1.4	1 505,00	1 505	1 129	376	301	0	75	0	0
Spolu	1 963,00	1 963	1 472	491	393	0	98	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2016	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	426,50	427	320	107	85	0	21	0	0
2019	426,50	427	320	107	85	0	21	0	0
2020	490,75	491	368	123	98	0	25	0	0
2021	490,75	491	368	123	98	0	25	0	0
2022	64,25	64	48	16	13	0	3	0	0
2023	64,25	64	48	16	13	0	3	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1963,00	1963	1472	491	393	0	98	0	0

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

c) Občianska spoločnosť

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR
ŠTÁTNY FOND ROZVOJA BÝVANIA

NADÁCIA SPP
NADÁCIA ORANGE
NADÁCIA EKOPOLIS

NADÁCIA PONTIS

9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.								
Opatrenie 7.1.1	90	90	68	23	18	0	5	0	0
Opatrenie 7.1.2	470	470	353	118	94	0	24	0	0
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.								
Opatrenie 7.2.1	305	305	229	76	61	0	15	0	0
Spolu	865,00	865	649	216	173	0	43	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2016	140,00	140	105	35	28	0	7	0	0
2017	140,00	140	105	35	28	0	7	0	0
2018	140,00	140	105	35	28	0	7	0	0
2019	216,25	216	162	54	43	0	11	0	0
2020	76,25	76	57	19	15	0	4	0	0
2021	76,25	76	57	19	15	0	4	0	0
2022	76,25	76	57	19	15	0	4	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	865,00	865	649	216	173	0	43	0	0

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

Integrovaný regionálny operačný program

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné
INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach: d) Rozvoj ľudských zdrojov

DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

Podprogramy Comenius, Leonardo da Vinci a sektorový program Grundtvig

PROGRAM CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA 2007 - 2013

s dôrazom na možnosti pre mestá a obce

9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.								
Opatrenie 8.1.1	330	330	248	83	66	0	17	0	0
Opatrenie 8.1.3	32	32	24	8	6	0	2	0	0
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.								
Opatrenie 8.3.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Spolu	363.00	363	272	92	72	0	19	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2016	90,60	91	68	23	18	0	5	0	0
2017	90,60	91	68	23	18	0	5	0	0
2018	90,60	91	68	23	18	0	5	0	0
2019	90,60	91	68	23	18	0	5	0	0
2020	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	363,00	363	272	92	72	0	19	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

e) Zachovanie kultúrneho dedičstva.

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

PROGRAM EURÓPSKEJ KOMISIE KULTÚRA 2007 – 2013

1. Podpora kultúrnych Projektov
2. Podpora organizácií pôsobiach na európskej úrovni v oblasti kultúry
3. Podpora na analýzy zhromažďovanie a šírenie informácií na maximalizáciu vplyvu Projektov v oblasti kultúrnej spolupráce

DOTAČNÝ SYSTÉM MINISTERSTVA KULTÚRY SR 2012

PROGRAM 1 - OBNOVME SI SVOJ DOM

PROGRAM 2 - KULTÚRNE AKTIVITY V OBLASTI PAMÄŤOVÝCH INŠTITÚCIÍ

PROGRAM 4 – UMENIE

PROGRAM 5 - PRO SLOVAKIA

PROGRAM 6 - KULTÚRA ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA

PROGRAM 7 - NEHMOTNÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO A KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

PROGRAM 8 - KULTÚRNE POUKAZY

WORLD MONUMENTS FUND (SVETOVÝ PAMIATKOVÝ FOND)

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.								
Opatrenie 9.1.1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Opatrenie 9.1.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.								
Opatrenie 9.2.1	382	382	287	96	76	0	19	0	0
Spolu	384.00	384	287	98	76	0	21	0	

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	0,60	1	0	1	0	0	1	0	0
2017	0,60	1	0	1	0	0	1	0	0
2018	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	95,60	96	72	24	19	0	5	0	0
2020	95,60	96	72	24	19	0	5	0	0
2021	95,60	96	72	24	19	0	5	0	0
2022	95,60	96	72	24	19	0	5	0	0
2023	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	384,00	384	287	98	76	0	21	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci								
Opatrenie 10.1.1	660	660	495	165	132	0	33	0	0
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znížovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.								
Opatrenie 10.2.1	165	165	124	41	33	0	8	0	0
Spolu	825,00	825	619	206	165	0	41	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2016	82,50	83	62	21	17	0	4	0	0
2017	247,50	248	186	62	50	0	12	0	0
2018	165,00	165	124	41	33	0	8	0	0
2019	165,00	165	124	41	33	0	8	0	0
2020	165,00	165	124	41	33	0	8	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	825,00	825	619	206	165	0	41	0	0

Zdroje financovania EÚ

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

OP Efektívna verejná správa (EVS)

9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.								
Opatrenie 11.1.1	6	6	5	2	1	0	0	0	0
Opatrenie 11.1.2	4	4	3	1	1	0	0	0	0
Spolu	10	10	8	3	2	0	1	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH

2016	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	2,50	3	2	1	1	0	0	0	0
2018	2,50	3	2	1	1	0	0	0	0
2019	2,50	3	2	1	1	0	0	0	0
2020	2,50	3	2	1	1	0	0	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	10,00	10	8	3	2	0	1	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Efektívna verejná správa (EVS)

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

PRAVIDLÁ STRATÉGIE FINANCOVANIA ŠTRUKTURÁLNYCH FONDŮ A KOHÉZNEHO FONDU PRE PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2014 – 2020

V nadväznosti na základné legislatívne východiská pre určenie stratégie financovania 2014 – 2020 sa stanovujú nasledovné pravidlá stratégie financovania 2014 – 2020:

- výška pomoci z EÚ sa pre všetky operačné programy vyjadruje k celkovým oprávneným výdavkom v zmysle čl. 110, ods. 2, písm. a) návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – KF – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci menej rozvinutých regiónov – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci viac rozvinutého regiónu² – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Európska územná spolupráca – programy cezhraničnej spolupráce, v ktorých SR plní úlohu riadiaceho orgánu – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % (EFRR) z celkových oprávnených výdavkov pre celé územie Slovenska, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- maximálna intenzita štátnej pomoci sa stanovuje v súlade so schémami štátnej pomoci, resp. príslušnou legislatívou EÚ;
- v prípade realizácie partnerských Projektov sa na jednotlivých partnerov vzťahujú pravidlá financovania individuálne v závislosti od typu prijímateľa, t. j. pre partnerov sa neuplatňujú pravidlá financovania platné pre vedúceho partnera;
- možnosť dobrovoľného zvýšenia podielu prijímateľa na financovaní maximálne však do výšky národných zdrojov v závislosti od kategórie regiónu. Zvýšenie miery financovania prijímateľa nad stanovenú výšku závisí len od rozhodnutia samotného prijímateľa;
- v rámci jedného Opatrenia sa počas celej doby implementácie uplatňuje jeden pomer financovania za jednotlivé zdroje

Pravidlá financovania pre prijímateľov v rámci menej rozvinutých regiónov, cieľa Európska územná spolupráca – cezhraničnej spolupráce a pre prijímateľov z Kohézneho fondu

Financovanie Projektov prijímateľa – organizácia štátnej správy

Pre prijímateľa – organizáciu štátnej správy: ústredné orgány štátnej správy, štátne rozpočtové organizácie, štátne príspevkové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1 písm. a)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – organizácia štátnej správy
Celkové oprávnené výdavky

Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	15,0 %	0,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom organizácia štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. a)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 15,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy

Pre prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy: verejné vysoké školy a ďalšie subjekty, ktoré sú zapísané a zaradené v registri podľa odseku 1 § 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, združenia právnických osôb z verejnej správy a verejné zdravotné poisťovne okrem obcí, vyšších územných celkov a organizácií štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – ostatné subjekty verejnej správy			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak sú prijímateľom ostatné subjekty verejnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – obec / vyšší územný celok

Pre prijímateľa – obec / vyšší územný celok, príp. rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené obcou / vyšším územným celkom (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – obec / vyšší územný celok			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom obec / vyšší územný celok, **PRÍPADNE ROZPOČTOVÁ ORGANIZÁCIA ALEBO PRÍSPEVKOVÁ ORGANIZÁCIA ZRIADENÁ OBCOU / VYŠším ÚZEMNÝM CELKOM** (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – mimovládna/nezisková organizácia

Pre prijímateľa – mimovládne organizácie/neziskové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – mimovládna/nezisková organizácia			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom mimovládna organizácia, prípadne nezisková organizácia (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)), výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa zo súkromného sektora mimo schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa, na ktorého sa nevzťahujú pravidlá financovania podľa časti 3.2.1.1, 3.2.1.2, 3.2.1.3, 3.2.1.4, 3.2.1.6 a 3.1.2.7 (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. f)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – súkromný sektor mimo schém štátnej pomoci			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	5,0 %	10,0 %	100,0 %

V danom prípade platí, že výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 5,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 10,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status, v rámci schém štátnej pomoci (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém štátnej pomoci⁸			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	0,0 %	y,y %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom podnik vykonávajúci hospodársku činnosť podľa čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), podiel prijímateľa sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou v príslušnej schéme štátnej pomoci.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém pomoci de minimis

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém pomoci de minimis			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	y,y %	z,z %	100,0 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou riadiacim orgánom v príslušnej schéme pomoci de minimis. V prípade, ak intenzita pomoci de minimis stanovená riadiacim orgánom presahuje maximálnu výšku finančnej pomoci z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Pravidlá financovania pri implementácii finančných nástrojov

Európska komisia v súvislosti so snahou čo najefektívnejšie využívať prostriedky EÚ, odporúča v rámci programového obdobia 2014 – 2020 okrem priamej formy pomoci, využívať predovšetkým finančné nástroje.

Slovenská republika plánuje výraznejšie využívať finančné nástroje v rámci všetkých fondov. Nenávratný finančný príspevok by sa mal používať predovšetkým tam, kde sa vytvára verejný statok a tam, kde z dôvodu vzniku negatívnych externalít a neschopnosti internalizovať celý zisk dochádza k zlyhaniu trhu. Verejné zdroje podporia takéto aktivity tak, aby sa ich úroveň priblížila spoločenskému optimu. Preto by mala byť podpora komerčných Projektov, rizikových Projektov a Projektov generujúcich príjmy zabezpečená formou finančných nástrojov a to v tých oblastiach, ktoré budú určené na základe vykonanej ex-ante analýzy pre finančné nástroje v súlade s čl. 32 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020⁴. Finančné nástroje môžu byť zriadené na úrovni EÚ, riadené priamo alebo nepriamo Európskou komisiou alebo tradičnej báze, teda na národnej, regionálnej, nadnárodnej alebo cezhraničnej úrovni, riadené priamo alebo v rámci zodpovednosti riadiaceho orgánu.

Pre určenie participácie národných zdrojov v prípade subjektu implementujúceho finančný nástroj sa stanovujú nasledovné pravidlá v prípade:

- menej rozvinutých regiónov a Kohézneho fondu:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 15,0 % z celkových oprávnených výdavkov.
- viac rozvinutých regiónov:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

V prípade využitia možnosti vytvorenia samostatnej prioritnej osi na účely implementovania niektorého z finančných nástrojov, sa v závislosti od zapojenia súkromných zdrojov znižuje podiel národných verejných zdrojov na spolufinancovaní.

V rámci národných zdrojov sa v závislosti od výšky zapojenia súkromných zdrojov, či už na úrovni fondu fondov, na úrovni finančného nástroja alebo na úrovni konečných prijímateľov, adekvátne znižuje podiel národných verejných zdrojov.

Stratégia financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

Stratégia financovania stanovuje maximálnu výšku podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a miery národného spolufinancovania v rámci menej rozvinutých regiónov a ostatných regiónov pri financovaní opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020.

V Slovenskej republike je z EPFRV implementovaný jeden Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 pre celé územie SR.

Pravidlá Stratégie financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

V nadväznosti na vyššie uvedené legislatívne východiská sa pre jednotlivé kategórie prijímateľov stanovujú nasledovné pravidlá financovania:

- výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci menej rozvinutých regiónov a 53 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci ostatných regiónov;

- k podielu EPFRV je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v stanovenom pomere v závislosti od intenzity verejnej pomoci platnej pre príslušné opatrenie;
- uplatňuje sa kombinácia výšky podpory z EPFRV a výšky verejnej pomoci;
- zohľadňujú sa špecifiká pre každé opatrenie individuálne a to vo vzťahu k oprávnenému prijímateľovi, mieram spolufinancovania a kategórii regiónu,

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 1, opatrení č. 2, podopatrení č. 3.3, opatrení č. 4, podopatrení č. 5.1, podopatrení č. 5.2, opatrení č. 6, podopatrení č. 7.1, opatrení č. 8, opatrení č. 9, opatrení č. 10, opatrení č. 11, opatrení č. 12, opatrení č. 13, opatrení č. 14 a opatrení č. 15

Pre prijímateľa v rámci:

- opatrenia č. 1: poskytovateľa prenosu vedomostí a zručností;
- opatrenia č. 2: poskytovateľa poradenskej služby - certifikovaného poradcu, poskytovateľa vzdelávania, ktorý musí mať primerané zdroje v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú v oblastiach poskytujúcich poradenské služby;
- podopatrenia č. 3.3:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a obce (miestna územná samospráva);

- opatrenia č. 4: skupinu poľnohospodárov v prípade kolektívnych investícií vykonávaných viac ako jedným poľnohospodárom a tieto prinášajú synergický efekt, verejný subjekt, ak preukáže prepojenie medzi realizovanými investíciami a potenciálom poľnohospodárskej výroby;

- podopatrenia č. 5.1: poľnohospodárskeho podnikateľa, tzn. fyzickú alebo právnickú osobu (mikropodniky a malé podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES), ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu ako sústavnú a samostatnú činnosť pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku a spĺňa kritériá stanovené vo vzťahu k veku a profesijnému zameraniu;
- podopatrenia č. 5.2: právnické osoby alebo fyzické osoby (mikropodniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES);
- opatrenia č. 6: obec definovanú v územnej koncentrácii ako vidiecka obec vidiek 1 a vidiek 2 s výnimkou obcí so štatútom mesta; združenia obcí;
- podopatrenia č. 7.1: obhospodarovateľa lesa v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch – súkromní a verejní správcovia lesov a iné subjekty súkromného práva a verejné subjekty a ich združenia;
- opatrenia č. 8, 9, 10, 11, 12: fyzickú a právnickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- opatrenia č. 10: súkromných vlastníkov lesa a ich združení s právnou subjektivitou;
- opatrenia č. 13: najmenej dva subjekty, ktorých spolupráca je: medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci a v lesnom hospodárstve na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorít politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, zameraná na zriadenie a prevádzku operačných skupín EIP pre produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva uvedených v čl. 62 návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV;

- opatrenia č. 14: verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov; MAS (verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov schválené riadiacim orgánom, t. j. ktorým riadiaci orgán udelil štatút MAS)

- opatrenia č. 15: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Pôdohospodársku platobnú agentúru, Národnú sieť rozvoja vidieka sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
75,0 %	25,0 %	0,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných opatrení a podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených verejných výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 25,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 3.1, 3.2 a podopatrení 5.3

Pre prijímateľa v rámci:

- podopatrenia č. 3.1: fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- podopatrenia č. 3.2: fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby (okrem rybných produktov), resp. v prípade investícií do využívania obnoviteľných zdrojov energie sú prijímateľmi fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby;
- podopatrenia 5.3: poľnohospodárov alebo členov poľnohospodárskej domácnosti podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva, ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej výroby na celkových tržbách/príjmoch predstavuje minimálne 30 % (činnosť č. 1) a

fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním (činnosť č. 2) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
37,5 %	12,5 %	50,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 37,5 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 12,5 % a príspevok prijímateľa vo výške 50,0 %.

V uvedenom prípade platia výnimky pre zvýšenie intenzity verejnej pomoci podľa časti 6.1.

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 4

Pre prijímateľa v rámci opatrenia č. 4: poľnohospodára: právnickú alebo fyzickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
60,0 %	20,0 %	20,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daného opatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 60,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 20,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 20,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 7.2

Pre prijímateľa v rámci:

– podopatrenia č. 7.2:

fyzické a právnické osoby (obce, mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním, fyzické a právnické osoby (mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) poskytujúce služby v lesníctve a ťažbe dreva za predpokladu poskytnutia týchto služieb subjektom uvedeným predchádzajúcej odrážke sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
48,75 %	16,25 %	35,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daného podopatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 48,75 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 16,25 % a príspevok prijímateľa vo výške 35,0 %.

FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHRSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),

- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.,

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

10 ZÁVER

PHRSR obce Polomka je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PHRSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby.

Predmetný PHRSR obce Polomka bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:

..... VZN č. ....

.....
pečiatka obce

.....
starosta obce

11 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda
2. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
3. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
4. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
5. RIÚS TNSK 2014-2020
6. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR TNSK),
7. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
8. Národný program reforiem, máj 2012,
9. Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
10. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
11. Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
12. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
13. Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
14. 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
15. Konceptia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania
16. Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
17. Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
18. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
19. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
20. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
21. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
22. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
23. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
24. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
25. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
26. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
27. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ Národný strategický referenčný rámec 2007-2013.
28. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja.
29. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
30. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
31. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
32. Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
33. Zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
34. Zákon č. 156/2003 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.
35. VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
10. JAROŠ, J. Tectonic styles of the homelands of superficial nappes. Rozpravy ČASV, Řada matematických a přírodních věd, roč. 81, seš. 6, Academia Praha, 1971.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
12. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. Čas., 30, 2, Bratislava, 1978.
13. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 2003 – 2014.
14. Interné materiály obce Polomka.
15. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV , Editori: Mgr. Lubomír Faltán, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s.
16. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000.
17. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný zborník IV. Bratislava. 1961.
18. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný zborník XI. Bratislava. 1972.
19. BIELY, A. et al. Geologická stavba. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
20. LUKNIŠ, M. Reliéf. In LUKNIŠ, M. et al. Slovensko 2 : Príroda. 1972.
21. HRAŠŇA, M., KLUKANOVÁ, A. Inžinierskogeologická rajonizácia. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
22. MAZÚR, E., LUKNIŠ, M.. Geomorfologické jednotky. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
23. MAZÚR, E., ČINČURA, J., KVITKOVIČ, J. Geomorfológia. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
24. <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>
25. <http://www.fns.uniba.sk/zp/knihy/index.htm>
26. Jozef Jakál, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, Slovensko KRASOVÉ FORMY A ICH VÄZBA NA VLASTNOSTI RELIEFU A KLÍMY V ZÁPADNÝCH KARPATOCH
27. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/cernozem.htm>
28. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/fluvizem.htm>
29. <http://web.tuke.sk/fberg-kgp/spis/geologia.htm>
30. <http://oldwww.fns.uniba.sk/~krg/prilohy/kgamr/2004/podnedy1.htm>
31. Nábělek, F. (1979): Encyklopédia Slovenska, SAV, Bratislava
32. Kolektív, 2000: Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. VÚPOP, Societas
33. Pedologica Slovaca, Bratislava, s. 74
34. Mazúr, E. (1980): Atlas SSR, SAV, Bratislava - kapitola pôdy
35. Minár, J. a kolektív (2001): Geografické spektrum 3. PRIF UK Bratislava
36. <http://www.minerality.sk/files/hor/spras.htm>

37. Bizudová, M. 1993. Geomorfológia. 1. vyd. Bratislava: UK Bratislava, 1993. 228 s. -
38. Lukniš, M. 1972. Slovensko príroda. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1972. 920 s. -
39. Ciesarik, M. 1994. Geológia. Vysokoškolské skriptá. 1. vyd. Ž. n. Hronom: LF: Katedra prírodného prostredia, 1994. 255 s. ISBN 80-228-0345-6 -
40. Čerman, R. 2003. Zemepisný atlas SR. 1. vyd. Bratislava: Mapa Slovakia Bratislava, s.r.o. , 2003. 96 s. ISBN 80-8067-006-4 -
41. Kolník P., 2001, Cestovný lexikón Slovenskej republiky, Bratislava, Vydavateľstvo Astor Slovakia, 212,
42. Plesník P., a kol. 1989, Malá slovenská vlastiveda, Bratislava, Vydavateľstvo Obzor, 91, 135, 222, 223,
43. www.statistics.sk
44. Jurko, A., 1958: Pôdne ekologické pomery a lesné spoločenstvá Podunajskej nížiny. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 264 s.
45. Lukniš, M. (ed.), Bako, J., Berta, J., Ferianc, O., Feriancová-Masárová, Z., Fusán, O., Futák, J., Hejný, S., Jurko, A., Kurpelová, M., Mičian, Ľ., Michalko, J., Petrovič, Š., Schmidt, Z., Šimo, E., Vilček, F., Zaťko, M., 1972: Slovensko 2. Príroda. Obzor, Bratislava, 920 s.
46. Lukniš, M., Plesník, P., 1961: Nížiny, kotliny a pohoria Slovenska. Osveta, Bratislava, s. 7-50.
47. Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Geomorfologické jednotky. In: Mazúr, E. et al., 1980: Atlas SSR. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, s. 55.
48. Michalko, J., Magic, D., Berta, J., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, textová časť. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 160 s.
49. Plesník, P. et al., 1989: Malá slovenská vlastiveda. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava, s. 296-297.
50. Ružičková, H., Halada, Ľ., Jedlička L., Kalivodová, E., 1996: Biotopy Slovenska. Ústav krajinej ekológie Slovenskej akadémie vied, Bratislava, s. 104 - 109.
51. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
52. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
53. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
54. Slovensko II. (Príroda), kol. autorov, Obzor Bratislava, 1972
55. 20.5.2010, www.krasy-slovenska.sk
56. Alojz Čaputa, Juraj Holčík a kol., 1982, www.szap.sk,
57. <http://svosmo.edupage.org/about/?subpage=1&>
58. http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261
59. <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>
60. <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>
61. <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>
62. NSRR, 2011
63. POH Polomka 2011 – 2015
64. www.polomka.sk
65. <http://www.podnemapy.sk>
66. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, 2009
67. <http://www.slovakiasite.com>
68. <http://zspolomka.edupage.sk>
69. PHSR 2007 – 2013, 2007
70. <http://www.tjpolomka.estranky.sk>
71. <http://brezinky.polomcania.sk/>

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Obce Polomka
Programovacie obdobie 2016 – 2025
2016**

SCARABEO-SK, s.r.o., Povstalecká cesta 16, 974 09 B. Bystrica

e-mail: hronec.scarabeus@gmail.com
tel.: 0907 439 224
0911 439 224